

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ सप्तशती विद्या दूत्रवत्साह ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ साक्षात् श्री
 विदेरं गणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रतिपद

॥ अ. को ॥ श्रीगणेशायनमः ॥ विशेष्यनिघ्नैः संकीर्णैर्नानार्थैरवायैरपि ॥ लिंगादिसंग्रहैः वर्गाः सामान्योवर्ग
 संश्रया ॥ श्रीदाराद्यैर्यद्विशेष्यं यादृशं प्रकृतं यदैः ॥ गुणादयक्रियाशयास्तथास्युक्तस्य भेदकाः ॥ सुकृतीषु
 तपसां धनो महेच्छलमहाशयैः ॥ हृदयात्तुः सुहृदयो महांसा होम होय मः ॥ प्रधीतो निपुणा भित्तो विज्ञानि त्मात
 शि क्षितः ॥ वैज्ञानिकः कृतमुखः कृती कुशल इत्यपि ॥ सुर्वदा न्यस्य लक्षदानशौडी वक्रप्रदे ॥ जैवातृकैः स्या
 दागुष्मानंतेर्वाणित्कं शास्त्रविते ॥ परीक्षकः कारुणिको वरदस्तु स भुवकः ॥ हर्षमानो विकुर्वाणो प्रमनाहृष्ट
 मानसः ॥ दुर्मणा विमणा मंतमना स्वादु कडमनाः ॥ दक्षिणो सरलोदारो मुकरो दातृभो करि ॥ २ ॥ तत्परे

सति

॥ १ ॥

॥ प्रतीक्ष्यः सांशयिकं संशयापन्नमानसः ॥ दक्षिणी यो दक्षिणा हस्तं दक्षिणपदैत्यपि ॥

अ. को.
६९

पिसाचस्य नाम

शा
=४ सप्तमं कवेशमुने ४ असुराणां शा ९

ना ४

सरोयक्षरक्षोगन्धर्वकिन्नराः ॥ पिशाचो गुह्यकः सिद्धो भूतोऽमी देवयो नयैः ॥ ११ ॥ असुरादेत्येते
 यदनुजैर्दुरिदानवाः ॥ शुकशिष्यादिति सुताः पूर्वदेवाः सुरद्विषं ॥ १२ ॥ सर्वतस्तु गतो बुद्धो ध
 र्मराजस्तथागतः ॥ समन्तभद्रो भगवान्मारजित् लोकजिज्जनः ॥ १३ ॥ षडभिजो दशवला ह्य
 वादीर्वियकः ॥ मुनीन्द्रः श्रीधनः शास्ता मुनिः शाक्यमुनिस्तु यः ॥ १४ ॥ स शाक्यसिंहः सर्वाथसि
 ङ्गः सोढोदनिश्चयः ॥ गोतमश्चार्कवधुश्च मायादेवी सुतश्च स ॥ १५ ॥ ब्रह्मात्मभूः सुरज्येष्ठः
 परमेष्ठी पितामहः ॥ हिररायगर्भलोकेशः स्वयम्भूश्च नुराननः ॥ १६ ॥ धाताऽव्ययो निर्द्विह
 जे विरिञ्चिः कमलासनः ॥ स्रष्टा प्रजापतिर्विधा विधाता विश्वरूपि विः ॥ १७ ॥ विष्णुर्नारायणः
 कृष्णो वैकुण्ठो विष्णुश्च वाः ॥ दामोदरोऽरुणो केशः केशवो माधवः सुभूः ॥ १८ ॥ देव्यारिः पुं उरी
 काक्षो गोविंदो गरुडध्वजः ॥ पीताम्बरेश्वरः शाङ्गी विश्वकसेनो जनार्दनः ॥ १९ ॥ उपेन्द्र इन्द्रो

बुद्धस्य नामानि
अथाद्वयः

शाक्यमुनेनामो
निसप्त ४

५५=विष्णुशतिनामानि वमसराः

३ उराणपुरुषोपसंख्यो नरकान्तकः॥ जलशायी विश्वरूपो मुकुन्दो मुरमर्दनः॥ ३॥ विष्णोः पुत्र उ न विराटिका म देवस्य नामानि = ३
 उ न च त्वारिंशत् नामानि विष्णोः ३ विष्णोः पिता वसुदेवस्य नामानि दो = ३ सप्तदशवलभस्य नामानि = ५

अको प्र०
 २

वरजश्चक्रपाणिश्चतुर्भुजः॥ पद्मनाभो मधुरिपुर्वा सुदेवो रित्त्रिचक्रमः॥ २०॥ देवकी नन्दनः शेरिः
 श्रीपतिः पुरुषोत्तमः॥ वनमाली वलिध्वंसी कसारतिरधोक्षजः॥ २१॥ विश्वंभरः केदभजि
 द्विधुः श्रीवत्सलांछनैः॥ वसुदेवो स्य जनकः सखी न कदुदुभिः॥ २२॥ वलभद्रः प्रलंबधो
 वलदेवो मुताग्रजः॥ रेवती रमणो रामः कामपालो हलायुधः॥ २३॥ नीलाम्बरै रते हिने
 यस्तालांको मुशाली हली॥ शंकर षणः सीरपाणि कालिंदी भेदनो वलैः॥ मदनो ममथो मा
 रपद्युम्नाभी न केतनः॥ कन्दर्पो दर्पको नंगः कामः पञ्चशरः स्मरः॥ २४॥ शम्भुरारिर्मन
 सिनः कुसुमपुरनभजः॥ पुष्पधन्वारति पतिर्मकरध्वज आत्मैर्ः॥ २५॥ ब्रह्मसूत्रं प
 केतुं स्यादतिरुद्ध उषापतिः॥ लक्ष्मीः पद्मालया पद्माक मला श्री हर्षिप्रिया॥ २६॥ इन्दिरा
 लोकमाता माध्वी राधितनयारमौ॥ शंखो लक्ष्मीपतेः पांचजं न्यैः कंसुदर्शनैः॥ २७॥ २

द्वादशनामानि लक्ष्म्याः ९ विष्णोः शंखस्य नाम एक नाम = १ एकचक्रस्य नाम = १

नामी को गगनन्दको नाम के प्र० को सुभगा न को मणिः ०

महादेवस्य नामानि अष्टचत्वारिंशत् ६ नवनामानि गुरुस्य = १
 महादेवस्य जटाया = ५ एकस्य नाम अपर्द = ६
 कोमोदकी गदारुद्रो नन्दकंको सुभो मणिः॥ गौरुत्सांगि दुर्लभा चोर्वेन ते यखगे श्वरः॥ नागान्तको वि
 सुरधः सुपर्शः घनगाशनैः॥ शंभुरेशः पशुपतिः शिवः श्रुती महेश्वरः॥ ३०॥ ईश्वरः शर्व ईशानः शी
 करश्चन्द्रो खरः॥ भूतेशः खंडपरभुर्गिरी शो गिरि शो मद्रः॥ ३१॥ चतुर्भुजः हनिवासाः पिनाकी प्र
 मथाधिपः॥ उग्रकं पदी आ कण्ठः शितिकंठं कपालभट्टः॥ ३२॥ कामदेवो महादेवो विरूपाक्षः शि
 लोचनः॥ रुद्रा नुरेताः सर्वलो धूर्जटि नीललोहितः॥ ३३॥ हरस्मरहरे भर्गो खं वक्रक्षिपु रत्न
 कः॥ गंगाधरोऽधकरिणः कुरुध्वंसी वृषध्वजः॥ ३४॥ ज्योत्सके शोभको भीमः स्यात्पुंरुद्र उमा
 पतिः॥ कपदे स्य जटायुः पतिः पिनाको जगै वन्धनैः॥ ३५॥ इमथाः सुधा रिषदः शोभोत्प्रा
 सुमातरः॥ ब्राह्मी माहेश्वरी वैवकी मारी वैष्णवी तथा॥ ३६॥ वासुदेवो वनपेः अरणी वासुदेवस्य
 मातरः॥ विभूतिर्भूतिरेश्वर्यमणिमादिक मयध्या॥ ३७॥ श्रीरामो लालादि मादेव महिमा गरिमा
 तथा॥ हरिश्चंद्रवशिष्ठं वराकाम्यं प्राप्ति देवर्षी॥ ३८॥ उमा कात्यायनी गोरी काली हेमवती चरैः

महादेवस्य भुषो नामानि दो = ४ महादेवस्य सस्य नामानि दो = ४ महादेवस्य स्रिगोपी नामानि = ५
 महादेवस्य वभूत नामानि अष्ट = २

महादेवस्य मातरः
 सप्त नामानि = ७
 एकविंशति = २१

अंको ७०
३

शिवाम्बानीरुद्ररुग्गिर्वासीसर्वसंगतो॥३॥अपरर्गिपार्वतीदुर्गाभट्टानीवंडिकीविकी॥आर्षीदाक्षा
यतीवेर्गिरिजामेनकाभजा॥४॥विनायकोविद्यारजदेमातुरंगरगधिपाः॥जैष्येकदंतहरंवलंगेदरंग
जाननाः॥४॥कौन्तेकेयोमहासेनशरजभाषजननः॥पार्वतीनेदनःस्कंदःमेनामीरगिभूषणः॥४॥वाहु
लेयस्तारकजिद्विशारवंशिखिगहनः॥पातमानुरःशक्तिधरःकुमारःकोवदारराः॥४॥इन्दोमह
त्वाभधवाविडोजापाकशगतनः॥वृद्धअवाःसुमासीरःपुहहनुःपुरन्दरः॥४॥जिह्वुर्लेखवर्षभःश
क्रःशतमस्युर्दिवस्पतिः॥सुत्रामागोपिदेवीवासवोवृत्रहावृषा॥गोसोष्यतिमुरपनिर्वलाशक्तिःशवी
पतिः॥जंभमेदीहरिहयःस्वाशसुविमूदनः॥४॥संक्रंदनोदुश्चवनस्तुराषातमेघवाहनः॥आ
खण्डलःसहस्राक्षमधुक्षोत्तस्पनुत्रिया॥४॥पुलोमजाशचीआशीनगरिलिषशवती॥हयउड्डे
अवाःसूतोमातलिर्नदनवनमः॥४॥स्यात्सासादोवेजयंतोजयंतःकशासनिः॥सेरावतोभमानंजे
शवलाभमुवह्रैभौ॥४॥हृदिनीवज्रमस्त्रीस्यात्कुलिशंभिडुरंपविः॥शतकोटिःस्वरःशंभोदे

इन्द्रस्यनामपंच
त्रिंशत्=४

इन्द्रस्यअश्वसुरैक
नाम=३

राभ ४

इन्द्रस्यस्तोत्रकनाम=२ वज्रस्यनामानिदश=९

इन्द्रस्यप्रसादी
नाम=२

इन्द्रस्यरित्रया ४

पा २

स्कंदनामइन्द्रस्यनगर्भीः॥३

दोराजराजोधनाधिपः॥७॥किन्नरेशोवैअवणःपौलस्त्योनरवाहनः॥यक्षैकपिंगेलविलश्रीद
पुरणजनेश्वराः॥७॥अस्योधानंवेत्ररथंपुत्रस्तुनलकवरः॥कैलासस्थानमलकापूर्वि
मानतुपुष्पक॥७॥स्यात्किन्नरःकिंपुरुषसुरंगवदनोमयुः॥निधिर्नाशेवधिर्भेदाप
क्षशंखादयोनिधेः॥७॥महापद्मश्चपद्मश्चशंखोमकरककुपौ॥मुकुंदकुंदरीलाश्च
खर्वश्चनिधयोनव॥७॥इतिखर्गवर्गः॥॥द्योदिवोदेस्त्रियामभवाँपुस्करमंवरं॥
नभोनरीक्षगनमनंतसुरवर्मखम॥१॥विषद्विषुपदंवातुपुंस्याकाशविषयसी॥॥वि
योमवर्गः॥॥दिशस्तुकुम्भःकाष्ठाआशाश्चहरितश्चताः॥प्राच्यवाचीप्रतीव्यस्ताःपूर्वद
क्षिणपश्चिमाः॥१॥उत्तरादिगुदीवीस्यादिश्यंतुत्रिषुदिग्भवे॥इन्दोवह्निःपितृपतिर्नैर्ऋतो
वरुणोमरुत॥२॥कुवेरईशःपतयःपूर्वादीनांदिशाक्रमत॥सेरावतःपुण्डरीकोवामनःकु

म ५

अकोष्ठ

५

मुहोऽञ्जनः ॥३॥ पुष्पदन्तः सार्वभौमः सुप्रतीकश्च दिग्गजाः ॥ करिण्योऽधुमं कपिलापिंगलानुष
माक्रमान् ॥४॥ तां च कर्णी शुभदन्ती वांगनावांजनावती ॥ ली वावयं त्वपदिशं दिशोर्मध्ये
विदिकस्त्रियाम् ॥५॥ अभ्यन्तरं त्वन्तरालं च कवालेन तु मंडलम् ॥ अंभ्रं मेघो वा रिवाहसन
यितुर्वलाहकः ॥६॥ धाराधरो जलधरस्तदित्वाचारि दोमुभत ॥ घनजीमूतमुदिरज
लमुधूमयोनयः ॥७॥ कादं विनीमेघमालात्रिपुमयमवेभ्यम् ॥ स्तनितं गजितं मेघनिर्घो
षेरसितादिव ॥८॥ शम्पाशत रुद्राशदिन्येरावत्यक्षरायुभा ॥ तं तिस्रोदामिनीविद्यु
चंचला च पला अपि ॥९॥ स्फूर्जथुर्वजनिर्घोषे मेघज्योतिरिरं मदः ॥ इन्द्रायुधं शक्रधनुस्त
देवः ऋजुरोहितम् ॥१०॥ वृष्टिर्वर्षत दिद्यतेऽवगाहावगं होसमो ॥ धारासंपात आसारः शी
करों वुकृशाः स्मृताः ॥११॥ वर्षोपलक्तकरकौमेघकृत्वेऽहिदुर्दिनम् ॥ अंतर्द्धा व्यवधापुं

द्वआतिना इतिरथातः १

विजुलिकान्त

राम ४

५

विषमस्य = ५

सित्वंतर्द्धिरपवाररां ॥१२॥ अपिधाननिरोधानपिधानाकादनानिव ॥ हिमां शुभ्रं द्रुमाश्वं द्रुदुः
कुमुदवांधवः ॥ विद्युः सुधांशुः शुभ्रांशुः शोनिशापतिः ॥ अज्जो जैवात् कसो मो ग्लोर्म
गांकः कलानिधिः ॥१४॥ द्विजराजः शशधरो नक्षत्रेशः क्षपाकरः ॥ कलानुषोऽशो भागोविश्वोऽस्त्री
मंडलं त्रिषु ॥१५॥ भिन्नं शकलखंडे वा पुंस्यर्द्धोर्द्धं समं शके ॥ विन्दुकाकोमुदीज्योत्तमाप्रसादलु
प्रसन्नता ॥१६॥ कलं कां कोलां हनं च विहंलक्ष्मवलक्षणा ॥ सुषमापरमाशोभाशोभाकांति
द्युतिश्च विः ॥१७॥ अवश्यायस्तुनीहारस्तुषारस्तु हिनं हिमम् ॥ प्रालेयं मिहिकाचाथ हिमा
नी हिमसंहतिः ॥१८॥ शीतं गुणोत्तमदृष्ट्याः शुषीमः शिशिरोजः ॥ तुषारः शीतलः शीतोहि
मः सप्तान्यलिंगकाः ॥१९॥ ध्रुवोऽर्जुनपादिः स्यादगस्त्यः कुंभशंभवः ॥ मैत्रावरुणिरस्येवलोपा
मुद्रासधर्मिणी ॥२०॥ नक्षत्रमक्षभं तारातारकाप्युदुवारित्रियाम् ॥ दक्षायिरापोऽश्विनी

विषमस्य = ५

अको ७२
६

अक्रस्यनामानि ४
शनेष्यनामानि ४
अषे: नामानि ४
सूर्यस्यनामानि ३

त्पादिनाराजश्रुगन्धिनी ॥ २१ ॥ राधाविशारवापुष्पेनुमिष्यतिष्यो अविष्ठाया ॥ समाधनिष्ठास्यु: प्रो
हपदाभद्रपदा: स्त्रिय: ॥ २२ ॥ मृगशीर्षमृगशिरस्तस्मिन्नेवाग्रहायणी ॥ इत्वालासुद्धिरोदेशो
तारकानिवसंतिथा: ॥ २३ ॥ वृहस्पति: सुराचार्यो गीष्पतिर्ध्रुवरोगगुरु: ॥ जीव ओं गिरसो
गावपतिश्चित्रशिरवन्ति: ॥ २४ ॥ अक्रोदेवगुरुं काव्यउशना भार्गव: कवि: ॥ अंगारक: कुजे
भोमोलोहितांगो महीसुत: ॥ २५ ॥ सैहिकेयोवुध: सोम्य: समो सोरिशने श्वरो ॥ तं प्रस्तराह: स्व
भानु: सैहिकेयोविधुनुद: ॥ २६ ॥ सैधर्षयो मरीचित्रिसुखाश्चित्रशिरवशिउत: ॥ राशीनामुदयोत्त
मन्तेनुमेषवृषादय: ॥ २७ ॥ सूरसूर्यो र्ग्यमादित्यकादशात्मदिवाकश: ॥ भास्कराहस्कश्रुध्रु
भाकरविभाकरा: ॥ भास्वद्विवस्यसप्राश्च हरिदश्वो हनरद्रमय: ॥ विकर्तनार्कमानर्तं शमिहिरा
रुणपूषण: ॥ २८ ॥ धुमरासिरासिराभिर्त्रश्चित्रभानुर्विशेवन: ॥ विभावसुर्गुरुपतिस्त्रिषां

मंगलस्यनामानि ४

राहोनामानि ५

रहोनामानि ५

राम ४

६

मु ५

६२

केशस्यनामानि ४
उहनस्यनामानि ४

पतिरहर्षति: ॥ ४० ॥ भानुर्हस: सहस्रांशुमपन: सवितारवि: ॥ कर्मसाक्षीजगत्पुङ्गव: कोकवंधुस्त्रयी
तनु: ॥ ४१ ॥ प्रद्योतनो दिनमणि: स्वद्योतोलोकगंधव: ॥ मारुपिंगलोदराडश्च राडंशो: पारिषा
श्रिका: ॥ ४२ ॥ सूरसूतो रुसोऽनूरु: काश्यपिर्गुरुडाग्रज: ॥ परिवेक्षस्तपरिधिरूपसूर्यकर्म
उले ॥ ४३ ॥ किरणोत्तमपूरवांशुगभुस्तिष्ठ गिरश्मय: ॥ भानु: करो मरीचि: रत्रीपुंसयो
दीधिति: स्त्रियाम् ॥ ४४ ॥ स्यु: प्रभारुचिस्त्रिडाभाश्च विद्युतिदीपय: ॥ रोचि: शोहमेकी
वेषकाशोद्योतआनय: ॥ ४५ ॥ कौस्तुभकवो ह्यमन्दो ह्यंकड ह्यंभिषतदति ॥ निगमंती दृष्टां रवे
रंतद्वन्मगतह्नामरीचिका ॥ ४६ ॥ ॥ इति विष्णुर्ग: ॥ ॥ कालोदितोप्यनेहापिसमयो
प्यप्यपक्षति: ॥ प्रतिपदेइमेरत्रीचतुर्दाद्यास्तिययोदयो: ॥ १ ॥ धसोदिनाहनीवातु
लीवेदिवसवासरो ॥ प्रत्यूषा: हभुर्वकल्पमुष: प्रतुषसीअपि ॥ २ ॥ प्रभानुर्वदितांतेनु

वि ५

अथोक्तं

७

सायं संध्यापि न प्रसूः ॥ प्रोक्ता पराह मध्याह्नास्त्रिंशं ध्याय्य शर्वरी ॥ १७ ॥ निद्रा निद्रा चिनीरा
 त्रिंश्रिया मातृगदा ॥ तपा ॥ विभावरी तमश्चिरो रजनी यामिनी तमी ॥ १८ ॥ तमिस्त्राता
 महीरा त्रिज्योत्तरी चंद्रिका चिन्ता ॥ आगामिवत्तमाना हयुक्तायां निशिषत्तरी
 ॥ गरागत्रं निशावहः प्रदोषो रजनी मुखम् ॥ अर्द्धरात्रं निशो दो दो यामप्रहरो
 समो ॥ १९ ॥ सपर्व संधिः प्र तिपत्यं च द्रयो र्यदंतरं ॥ पक्षो तो पंदश्यो द्वे पोरामा च ५
 सीतु पूर्णिमा ॥ २० ॥ कलाहीने सानुमतिः पूरो राका निशा करे ॥ अमावास्या त्व
 मावस्या दर्शः सूर्येन्दु संगमः ॥ २१ ॥ सादृष्टेन्दुः सिनीवाली सानेन्दुः कलाकु ८
 ॥ उपरागो ग्रहो राहु ग्रस्ते तिदो वृद्धिवा ॥ २२ ॥ सोपप्लवो पदको द्वाव गमुमान
 उपाहितः ॥ एकयोक्त्या पुष्पवंतो दिवा कर निश ॥ करे ॥ २३ ॥ अष्टादश निमेषा

रास ८
७

२१

स्तकाष्टा त्रिंशनुता कला ॥ तालं त्रिंशं क्षरासेतु मुहूर्तो द्वादश विद्या ॥ २४ ॥ तेतु
 त्रिंशद होरात्रः पक्षमेदश पंचव ॥ पक्षो पूर्वा परोष्ठक कक्षो मासस्तत्तावभो
 ॥ २५ ॥ दोदो माघादि मासो स्यादनुसै र्यनं त्रिभिः ॥ अथवेदेषति हृदगृहिं राग
 र्कस्य वत्सरः ॥ २६ ॥ समगत्रि दिवे काले विषुव द्विषु वंचन ॥ मार्गशीर्षे सप्तमार्ग
 आग्रहायणिकश्च स ॥ २७ ॥ पोषेते पसहस्यो दोनयामाघेऽथ फाल्गुने ॥ स्या
 नपम्यः फाल्गुनिकः स्याच्चैत्रे चैत्रिको मधुः ॥ २८ ॥ वैशाखे माघवो राधो ज्येष्ठे
 शुक्रः शुक्लस्वयमा ॥ आषाढे श्रावणे तु स्थान्न भाः श्रावणिकश्च सः ॥ २९ ॥
 सुर्नभस्ये प्रोष्ठपदभाद्रभाद्रपदा समाः ॥ स्यादाश्विन इषोऽप्याश्वयुजोऽपि
 स्थानुकार्त्तिके ॥ ३० ॥ बाहलोर्जो कार्त्तिको हेमंतः शिशिरोऽस्त्रियाम् ॥

यसंतेपुष्पसमयःसुरभिर्ग्रीष्मउष्णकः॥१॥निदाघउष्णोपगमउष्णऊष्णगमस्तपः
 ॥स्त्रियांप्रातृदृष्टियांभूमिवर्षाअंशरंस्त्रियां॥२॥वउमीऊतवःपुंसिमार्गा
 दीनांयुगेःकृमात॥संवत्सरोवत्सरोऽहोहायनोस्त्रीशारसमाः॥३॥मासेनस्यादहे
 रात्रःपैत्रोवर्षेरादेवतः॥देवेयुगसहस्रेदेवात्मकत्योतुनोनृणाम्॥४॥मन्वंत
 रंतुदिव्यानांयुगानामेकसप्ततिः॥संवर्त्तयःकल्पःक्षयःकल्पांतस्तपि॥५॥
 अस्त्रीपंकंपुमानपापापापंकित्विषकल्पम॥कलुषंजिनैर्नोद्यमंहोदृष्टिदुः
 कृतं॥६॥स्याद्धर्ममस्त्रियांपुरणश्रेयसीसुहृत्तंष्टपः॥सुस्त्रीतिःप्रमदोहर्षःप्रमोदा
 मोदसंसदाः॥७॥स्यादानंदपुराणंदःशर्मशातसुखानिव॥श्रुःश्रेयसंशिवभद्र
 कल्पाणंमंगलंशुभम्॥८॥भावुकंभविकंभव्यंकुशलक्षेममस्त्रियाम्॥शालंवाय

पंचसुखस्य=२

द्वारशकल्याणस्य=९

॥देवंदिहंभागधेयंभाषंस्त्रीनियतिर्विधिः॥२॥देसुख्यारौतत्परस्य=७

त्रिषुद्रव्येषांपुराणंसुखानिच॥१॥मतल्लिकामवर्चिकाप्रकाराडमुद्रघनल्लजो॥प्रशस्त
 वावकायमून्ययःशुभावहोविधिः॥हेतुर्नाकारणंवीजंनिदानंलाहिकारणं॥द्वेवज
 आत्मपुरुषप्रधानंप्रकृतिःस्त्रियाम्॥विशेषःकालिकोवस्थागुणाःसत्त्वंरंस्तमः॥जन्म
 र्जननजन्मानिजनिरुत्पत्तिरुद्भवः॥प्राणीनुवेतनोजन्मीजन्नुजन्नुशरीरिराः॥३॥जा
 तिर्जातंवसामान्यंव्यक्तिस्तुष्टयगात्मता॥चित्तंतुवेतोहृदयंस्थानंहृत्मानसंमनः॥४॥
 इतिकालवर्गः॥॥बुद्धिर्मनीषाविषयवर्गःप्रज्ञासेमुषीमतिः॥प्रेक्षोपलक्षिष्विसंविदप्रति
 पक्षप्रतिवेत्तनः॥॥धीर्धारणवतीमेधासंकल्पःकर्ममानसं॥चित्तोभोगोमस्कार
 चर्चासंख्याविचारण॥॥अभ्याहारस्तर्कऊहोविविकित्सातुसंशयः॥संदेहद्वोप
 शेयाथसंभोनिर्णयनिश्चयो॥॥मिथ्यादृष्टिर्नास्तिकतायापादोदोहर्वितनम

परलोकोनास्तीत्यादिबुद्धेः=९

वत्पारिसंशयस्य=३

अंको प्र समो सिद्धान्त रादान्तो प्रांति मिथ्या मति भ्रमः ॥ ४ ॥ संविदा गूः प्रतिज्ञानं नियमाश्रयं
 श्रवाः ॥ अङ्गीकारभुषणमप्रतिश्रवसमाधयः ॥ ५ ॥ मोक्षो धीज्ञानमयत्र विज्ञानं शिल्प
 शास्त्रयोः ॥ मुक्तिः केवल्यनिर्वाणश्रेयो निःश्रेयसामृतम् ॥ ६ ॥ मोक्षोपवर्गोऽथाज्ञान
 मविद्याहमतिः रित्रयाम् ॥ रूपं शब्दो गंधरसस्पर्शश्च विषया अमी ॥ ७ ॥ गोचरादनु
 धार्थाश्च हृषीकं विषयीद्वयं ॥ कर्मेन्द्रियनुपासादिमनोनेत्रादिधीन्द्रियम् ॥ ८ ॥ तु
 वरसुकषायोस्त्रीमधुरे लवणः कटुः ॥ तिक्तोऽम्लश्च रसाः पुंसितद्वत्सुषुम्नी वि
 बु ॥ ९ ॥ विमर्दोऽप्येपरिमलोगंधेजनमनोहरे ॥ आमोदः सोऽतिनिर्हारी वायुलिङ्ग
 त्वमागुणात् ॥ १० ॥ समाकर्षी तु निर्हारी मुरभिघ्नो रणतर्पणः ॥ इष्टगंधः सुगंधीः स्या
 दामोदीमुखवासनः ॥ ११ ॥ प्रतिगंधिस्तु दुर्गंधो विस्मं स्यादामगंधियत् ॥ शुक्लशु

रमः
 ६

सप्तहवनवर्णस्य = २

स्या २

भ्रमुविश्वेन विशदश्चेतपाशउराः ॥ १२ ॥ अवदातः सितो गौरो वलक्षो धवलोऽर्जुनः ॥ हरिणः पाराड
 रः पाराडरीषत्याराडुस्तुधूसरः ॥ १३ ॥ कृष्णे नीलासितश्यामकालः ॥ मलमेवकाः ॥ पीतो गौहरि
 द्रामः पालाशो हरितो हरितः ॥ १४ ॥ रोहितो लोहितो रक्तः शोणः कोकनदकृविः ॥ अथ कृत्वा राग
 स्त्वरुणः श्वेत रक्तस्तुपाटलः ॥ १५ ॥ श्यावः स्यात्कपिशो धूमधूमलो हृक्षलोहिते ॥ कडारः कपिग
 लपिङ्गपिशङ्को कटुपिङ्गलो ॥ १६ ॥ विन्नं किमीरकल्माषशवलैताश्च कर्तुरे ॥ गुरोश्चुक्लादयः
 पुंसिगुणिलिङ्गास्तु नदति ॥ १७ ॥ इति धीवर्णः ॥ ॥ ब्राह्मी तु भारती भाषा गीर्वाणी सरस्व
 ती ॥ व्याहार उक्तिर्लेपितं भाषि वचनं वचः ॥ १८ ॥ अथ भूशोपशब्दः स्याच्छास्त्रे शब्दस्तु वाचकः ॥
 तिष्ठुवंतवयो वाक्यं क्रियावाकारकाचिताः ॥ १९ ॥ श्रुतिः स्त्रीवेदस्मार्त्तायस्त्रयीधर्मस्तुतद्विधिः ॥
 स्त्रिया मक्ता मयजुषी इति वेदास्त्रयस्त्रयी ॥ शिद्धेत्यादिश्रुते रंगमोकारप्रणवो समो ॥

ते २

अकोव्प्र १० इतिहासः पुराणमुदात्ताद्यास्त्रयः स्वरा ॥ ४॥ आन्वीक्षिकी दंडनीतिस्तर्कविद्यार्थशास्त्रयोः ॥ आ
ख्यायिकोपलब्धा र्थापुराणपंचलक्षणां ॥ ५॥ प्रबंधकल्पनाकथाप्रवहिकाप्रहलिका ॥ स्म
तिसुधर्मसंहितासमाहृतिसुसंग्रहः ॥ ६॥ समस्यानुसमासार्था किम्वदजनश्रुतिः ॥ वार्ता
प्रवृत्तिर्हतांतउदंतः स्यादद्याहूयः ॥ ७॥ आख्याहे अभिधानं वनामधेयं वनामव ॥ हृतिरका
रणाह्वानेसंहृतिर्वहृतिर्हता ॥ ८॥ विवादोभवहास्यादुपन्यासस्तुवाश्रयं ॥ उपोधाउदाहा ६५
१ः शपनंशपथः पुमान् ॥ ९॥ प्रश्नोत्तुयोगः पृच्छावप्रतिवाक्योत्तरेसमे ॥ मिथ्याभियोगोभ्या
ख्यानमथमिथ्याभिशासनम् ॥ १०॥ अभिशपः प्रशादस्तुशब्दः स्यादनु रागजः ॥ यशः की
र्तिः समाज्ञावस्तवः स्तोत्रनुतिः स्तुतिः ॥ ११॥ आम्नेडितं द्विस्त्रिरुक्तमुच्चैर्धुष्टुद्योषरागा ॥ का
कुः स्त्रियांविकारोयशोकभीत्यादिभिर्ध्वने ॥ १२॥ अपरागद्वेपविर्वादपरीवादापवादवन् ॥

द्वेपुनरुत्तर=४

राम ४
१०

उपक्रोशोजुगसाचकुत्सानिंदाचगर्हणा ॥ १३॥ पारुष्यमतिवादः स्याद्रत्सनंत्वपकारगी ॥ यः स
निंदउपालंभस्तत्रस्यात्यरिभाषणम् ॥ १४॥ तत्रत्वाक्षारण्यस्यादाक्रोशोमेषुनंप्रति ॥ स्या
दाभाषणमालापः प्रलापोनर्थकं वचः ॥ १५॥ अनुलापोमुहुर्भाषाविलापः परिदेवनम् ॥ विप्र
लापोविरोधोक्तिः संलापोभाषणमिथः ॥ १६॥ सुप्रलापः सुवचनमपलापस्तु निरुध्यः ॥ सं
देशवाग्वाचिकस्या वाग्भैस्तुत्रिषूत्तरं ॥ १७॥ हरवतीवागकल्याणी स्यात्कल्याणुशुभामिका
॥ अत्यर्थमधुरसांतसंगतंददयंगमम् ॥ १८॥ निहुरंपरुषंगाम्भमश्रीलंसुचतंप्रिये ॥ स
त्येयसंकुलकिंहेपरस्परपातहते ॥ १९॥ लुप्रवरोपदंगस्ततिरस्तत्वरितोदितमा ॥ अ
मुक्तंतसनिहृष्टं स्यादनर्थकम् ॥ २०॥ अनक्षरमवाच्यं स्यादाहतन्तुमवाच्यं कम् ॥ अ
चक्षिष्टमवित्पद्यं वितथंत्वचतवः ॥ २१॥ सत्यंतथ्यमृतंसंमगमुनिविषुतवति ॥ श

मवर

अकोप्र

११

देनिनाकनिनदध्वनिध्यानरयस्वनाः॥स्नाननिर्घोषनिर्द्वापनादनिख्याननिस्वनाः॥२२॥आरा
गारावसंरावविरावाअथमर्मरः॥स्वनिनेवस्त्रपरगीनांभूषणानांतुशिंजितम्॥२३॥निका
लोनिक्काःक्काःक्काःक्कानमित्यपि॥वीणायाःकरिणतेप्रादेःप्रकाणःप्रक
कादयः॥२४॥कोलाहलःकलकलसिरश्चांवाशितंरुतम्॥स्त्रीपतिभूयसतिधा
नेगीतंगानमिमैसमे॥२५॥इतिशब्दादिर्गः॥॥निषादवर्धभांधारषड्मध्यमधैव
ताः॥पंचमश्चेत्यमितप्रतञ्जिकण्ठोत्थिताःस्वराः॥१॥काकलीतुकलेसूक्ष्मेध्वनीतु
मधुरास्फुटे॥कलोमंद्रसुगंधारेतांतुवेस्त्रयस्त्रिषु॥२॥समन्वितलयस्वेकतालोवी
णातुवल्लकी॥विषंवीसातुतञ्जीभिःसप्तभिःपरिवादिनी॥३॥तनवीणादिकंवाद्य
मानेद्धपुरजादिकम्॥वंश्यादिकंतुसुषिरंकांस्पतालादिकंधनम्॥४॥चतुर्विध

ते ३

राम ८

११

५१

मिदंवाद्यंवादिजातोनामकम्॥मृदंगापुरजाभेदास्त्वंगालिं ग्योर्द्धकास्त्रयः॥५॥स्याद्यशःपट
होठकाभेरीस्त्रीदुदुभिःपुमान्॥आनकंपटहोऽस्त्रीस्याकोरगोवीरगादिवादनम्॥६॥वी
णादंडःप्रवालःस्यात्ककुभस्तुप्रसेवकः॥कोलंबकस्तुकायोस्यादुपमाहोनिबंधनम्॥७॥
वाद्यप्रभेदाडमरुमडुडिशिडमरुर्हराः॥मर्दलःपरगयोऽनेचनर्तकीलासिकेसमे॥८॥
विलंबितंदुनंमध्यंतत्वमोघोधनंरुमान्॥तालःकालक्रियामानंलयःसामथास्त्रियां म्य ५
॥९॥तांडवंनटनंनार्यंलास्यंरत्नंयनर्तने॥तौर्यत्रिकंरुत्यगीतवाद्यंवाद्यमिदंनयं॥
१०॥ध्रुवंसंभ्रुकुंसंभ्रुकुंसंभ्रुतिनर्तकः॥स्त्रीवेषधौपुरुषोनायोक्तोगणिकाजुका रि ३
॥११॥भतिनीपतिरावन्तोभावोविद्वानद्यायुक्तः॥जनकोयुवराजसुकुमारोभर्तृदारकः॥
१२॥राजाभट्टारकोदेवस्तत्सुताभर्तृदारिका॥देवीकृताभिषेकार्यमितरासुचभट्टिनी॥

अकोप्र

१२

१३॥ अत्र लक्ष्मणमवधो कोराजश्यालसुराद्वयः॥ अन्वामानाथवालास्याद्यासुरार्यसुमारिषः
॥१४॥ अंतिकाभगिनी ज्येष्ठानिष्ठानिर्वहणे समे॥ हरोउहन्नेहलाहानं नीवावेदीसखीप्रति
॥१५॥ अरुहरोऽरुविक्षेपोयंजकाभिनयोसमो॥ निरुनेनंगसत्वांदेविष्ठाजिकसा
लिके॥१६॥ अरुवीरकरुणादुतहास्यभयानकाः॥ वीभत्सरोदोवरसाः अंगारः शु
विहज्वलः॥१७॥ उत्साहवर्द्धनोवीरः कारुण्यंकरुणादुत्साहः॥ कृपादयानुकंपास्यार
उकोशोप्यथोहसः॥१८॥ हासोहास्यं वीभत्सं विहृतं विविद्वद्यम॥ विस्मयोऽप्यु
तमाश्चर्यं विन्नमप्यथैवम्॥१९॥ दाहसांभी वसांभी पंधोरंभी मंभयानकम्॥ भयं
करं प्रतिभयंरोदंतूयममीत्रिषु॥२०॥ वतुर्दशदरत्रासोभीतिभीः साध्वंसभयम्॥ विका
सेमानसोभायोनुभावोभावयोधकः॥२१॥ गवोऽभिमानो हंकारोमानश्चिन्नसमुन्नतिः॥

जं

राम

१२

अ १

अनादरः परिभवः परीभावस्त्रिक्रिया॥२२॥ रीणवमाननावज्ञाँवहेनमसूक्ष्णाम्॥ मंदा
क्षंहीस्त्रपावीडालज्जासाऽपत्रपान्यतः॥२३॥ क्षांतिस्त्रिक्षामिध्यातुपरस्वविष
येत्यहा॥ अक्षांतिरीर्ष्याऽसूयातुदोषारोपोगुरोषपि॥२४॥ वेरं विरोधो विद्वेषो
मनुशोकोतुशुकस्त्रियाम्॥ पश्चात्तापोऽनुतापश्चविप्रतीसारइत्यपि॥२५॥ को
पक्रोधाऽमर्षरोषप्रतिघातृकुधोस्त्रियो॥ श्रुयोनुचरितेशीत्नमुन्मादश्चिन्नवि
प्रमः॥२६॥ प्रेमानाप्रियताहादं प्रेमस्नेहोऽथहोहदम्॥ इच्छाकांक्षास्पृहेहातृवांछालिप्सा
मनोरथः॥२७॥ कामोऽभिलाषस्तर्षश्चसमहोऽलोलसाद्योः॥ उपाधिर्नाधर्मविन्तापुंस्या
धिर्मानसीव्या॥२८॥ स्याद्विन्तास्मृतिराध्यानमूलकण्ठोत्कलिकेसमे॥ उत्साहोऽ
व्यवसायः स्यात्सवीर्यमतिशक्तिभाक्॥२९॥ कपटोऽस्त्रीव्याजदम्भोपधयश्चद्वन्द्वे

अलोप्र तवे ॥ कुसुतिनिर्कृतिः शब्दप्रमादोऽनवधानता ॥ ३० ॥ कोतुहलं कोतुकं च कुतुकं च कुतुहलम् ॥
 १२ स्त्रीणां विलासविद्यो कविप्रमाललितं तथा ॥ ३१ ॥ हेलालीलेयमीहावाः क्रियाभंगारभाव
 जा ॥ ॥ इवकेलियरीहासाः कीजलीलावनर्मव ॥ ३२ ॥ योजोपदेशात्तद्व्यंजकीजयेला
 चकूदंनम् ॥ घमोनिरायः खरः स्यात्तुल्योनष्टवेष्टता ॥ ३३ ॥ अवहित्याकारगुप्तिः समोसं
 वेगसंधमो ॥ स्यात्तुल्यरितकं हासः सोत्थासः शमनाकस्मितम् ॥ ३४ ॥ मध्यमः स्याद्विह
 सितं रोमां रोमहर्षणम् ॥ कंदितं रुदितं कुहंजं भक्तविषुद्धं भरणम् ॥ ३५ ॥ विषलं भो
 विसंवादोरिक्कणं स्वतनं समे ॥ स्यान्निद्राशयनं स्यापः सपः संवेशदत्तपि ॥ ३६ ॥ तं द्री
 प्रमीलाभकुटिर्भूटिर्भूकटिः स्त्रियः ॥ अट्टिः स्यात्सोम्योऽक्षिगंसिद्धिप्रकतीनिमे ॥

राम ८
 १३

कु १

ला २

३० ॥ खनपंचस्वभावश्चनिसर्गश्चाथवेपथुः ॥ कंपोथलराउद्धर्षोमहउद्धवउत्सवः ॥ ३० ॥ ॥
 रतितायवर्गः ॥ ॥ अधोभुवनपातालवलितसद्वरतलं ॥ नागलोकोऽथकुहरं सुषिरं विव
 रं विलं ॥ ॥ छिद्रं निर्व्यथनं रोकरं थं थं वपाथुषिः ॥ गर्तावर्तौ भुवि श्रमे सरंध्रे श्रुविरं
 त्रिषु ॥ २ ॥ अंधकारोऽस्त्रियां धांतं तमिस्रं तिमिरं तमः ॥ धांते गाढं धनमसंदीरोऽयतम
 संतमः ॥ ३ ॥ विश्वकसंतमसं नागाः काद्रवेयास्तदीश्वरः ॥ शेषोऽनंतो वासुकिस्तु सपरा
 जोथगोनसे ॥ ४ ॥ तिलितः स्यादजगरे रायुर्वाहसद्व्युभो ॥ अलगदोजलमालः समो
 राजिलडुडुभो ॥ ५ ॥ मालुधानो मातुलाहि निर्मुक्तो मुक्तकंचुकः ॥ सप्यः च दाकुर्भुजगो
 भुजंगो हि भुजंगमः ॥ ६ ॥ आक्रीविषो विषधरश्च कीव्यालः सरीसृपः ॥ कुंडलीगदपावकः
 अर्वाः काकोदरफणी ॥ ७ ॥ दर्वीकरो दीर्घचणोदं दृको विलेशयः ॥ उरगः पन्नमो गीजि

जो १

अकोष
१४

लगः पवनान्नः ॥ १ ॥ त्रिधा हेयं विषास्यादि कदायानु कणाद्योः ॥ समो कंचुक निर्मोको ह्ये
 ५ सुगरलं विषम ॥ २ ॥ पंसिली वेचका कोल काल कटहला हलाः ॥ सोराष्टिकः शोक्लिके यो
 वृक्ष उवः पदीयन ॥ ३ ॥ दारदो वसना भयविष भेदा अमीनवः ॥ विषवैद्यो जांगलिको व्याल
 ग्राह्या हितुरिउकः ॥ ४ ॥ इति पाताल भोगिवर्गः ॥ ॥ स्यान्ना रकसू नरको निरयो डर्गतिः स्त्रि
 याम ॥ तद्देहा सपना धी चिमहा रो रव रो रवाः ॥ ५ ॥ संघातः काल सूत्रं वेत्याद्याः सत्वा सुनारकाः
 येना वेतरणी सिंधुः स्यादलक्ष्मी सुनिर्जतिः ॥ ६ ॥ विष्टिराजूः काररगानुयातनाती ववेदना ॥
 धीडावाधाय यथा दुःख ममान संप्रसूतिजं ॥ ७ ॥ स्यात्कटं कुरु मासीलं विषेषां भेदा गामियत ॥
 इति नरकवर्गः ॥ १ ॥ समुद्रोऽधिरूपारः पारावारः सरित्यतिः ॥ उद्वानुदधिः सिंधुः सरस्वाती ग
 रोऽर्गवः ॥ २ ॥ रत्नाकरो जलनिधिर्यो हः पतिर्यापतिः ॥ तस्य प्रभेदाः क्षीरो दोल वरगो हस्त्या

राम ४
१४

वि ३

वा ९

पर ॥ १ ॥ आपः स्त्री भूमि रिरितलितं कमलं जलम् ॥ पयः कीलाल ममृतं जीवनं भुवनं वनम् ॥ २ ॥ कबंध
 मुदकं पाथः पुष्करं सर्वतो मुखम् ॥ अमो रगसो ययानी यनी रक्षी रामु समरम् ॥ ३ ॥ मेघपु
 ष्यं घनरसं पुष्टं आप्यमं भयम् ॥ भंगस्तं रंगं कर्मि वास्त्रियां वी चिरयो मिषु ॥ ४ ॥ महत्सूत्रो ल
 कल्लोलो स्याद्वाव नो भसो भ्रमः ॥ दृषंति विंदुष्ट पताः पुमांसो विपुषः स्त्रियः ॥ ५ ॥ चक्राणि
 पुटभेदाः सुभ्रं भा श्रजल निर्गमाः ॥ कूलं रोधयती रंच प्रती रंचनं त्रिषु ॥ ६ ॥ पारावारं पग
 वीवीती रपात्रं तदंतरम् ॥ द्वीपोऽस्त्रिया मंतरी पंयदन्तं वारिरा सुदम् ॥ ७ ॥ तोयो स्थितं तु
 लिनं सैकतं सिकता मयम् ॥ निषदर सुजं गालः पंकोऽस्त्रि शादक दमो ॥ ८ ॥ जलो क्लासाः परी
 वाहाः कूपका सुविदारकाः ॥ नाभं त्रिलिंगं नो नाय्य स्त्रियां नो सरणि स्तरिः ॥ ९ ॥ उडुपंतुल
 वः कोलः स्त्री तो मुपरणं स्वतः ॥ आतरस्त रपरणं स्याद्दो रणी काष्ठा मुवाहिनी ॥ १० ॥ साया

त ४

अकोष्ठ
१५

त्रिकः पोतवसिककर्णधारस्तुनाविकः ॥ नियामकाः पोतवाहाः कूपकोशराटक्षकः ॥ १२ ॥ नौ
कादराडः क्षेपणी स्यादरित्रं केनिपातकः ॥ अभिः स्त्रीका षकुदालः सेकपात्रंतुसेवनम् ॥ १३ ॥
क्रीवेर्द्धनावंनार्गेर्द्धतीतनौ केतिनुत्रिषा ॥ त्रिधा गाधात्प्रसन्नोक्तः कलुषोनह्णआविलः ॥ १४ ॥
निम्नंगभीरुंभीरुस्तानंतद्विपर्यये ॥ अगाधमतलस्पर्शं केवर्नेवशधीवरे ॥ १५ ॥ आनायः
पुंसिजालं स्याच्छरासूत्रं पवित्रकम् ॥ मत्स्याधानीकुवेणी स्याद्विषां मत्स्यवेधनम् ॥ १६ ॥
पुरोमाह्वोमत्स्योमीनोवैसारिणोऽजः ॥ विसारः शकुलीयाथगडकः शकुलार्भकः ॥ १७ ॥
सहस्रदंष्ट्रः पाठीनउलूपीशिशुकः समो ॥ नलमीनश्चिमः प्रोष्ठीतुशफरीद्वयोः ॥ १८ ॥ शुद्रा
राउमत्स्यसंघातः पोताधानमद्योऽरुपाः ॥ रोहितोमदुरः शालोराजीवः शकुलसिमिः ॥ १९ ॥ तिमिद्रि

तिचि२

राम८

१५

शंखाः ४

गणोऽन्ता इति रव्या तस्य = २

लादयश्चाथयासंसिजलजंतवः ॥ तद्देदाः शिशुमारोऽशङ्कवोमकरादयः ॥ २० ॥ स्यात्कुलीरः कर्क
टकः कुर्मकमटकच्छपो ॥ ग्राहोऽवहारो नक्तकंभीरोऽथमहीलता ॥ २१ ॥ गरुडपदः किंचुलि
कोनिहाकागोधिकसमे ॥ रक्तपातुजलोकायां स्त्रियां भूमिजलोकसः ॥ २२ ॥ मुक्तास्येष्टः स्त्रि
यांशुक्तिः शंखः स्यात्कसुरस्त्रियाम् ॥ क्षुद्रशंखनखाः शंखकाजलशुक्लयः ॥ भेकेमंडुकवर्षा म्यागताशिरव्या
भूषणलूरप्रवदुर्दराः ॥ शिलीगंडुपदीभेकीवर्षाभीकमठीदुलिः ॥ मंदुरस्यप्रियाश्चकीदुर्गा
मादीर्घकोशिका ॥ जलाशयो जलाधारस्तत्रागाधजलोद्भूतः ॥ २५ ॥ आहवस्तुनिषानं स्यादुप
कूपजलाशये ॥ पुंस्येवाधुःप्रहिः कूपउदधानंतुपुंसिवा ॥ २६ ॥ नेमिस्त्रिकास्यवीनाहोम
खवंधनमस्ययत्नः ॥ पुष्करिण्यांतुरवातं स्यादखातं देवखानकम् ॥ पद्माकरस्तजगोऽस्त्रीका तलाउशिरव्या
सारः सरसीसरः ॥ वेशंतुपल्लवंवात्यसरोवापीतुदीर्घिका ॥ २८ ॥ खेयंतुपरिखाधारस्त

अकोष्प

१६

य ४

ला ४

भसांयत्रधाररां॥ स्यादालवालमावालमावापोथनदीसरित्॥२२॥ तरंगिरागीश्वेलिनीतदि
नीहृदिनीधुनी॥ स्रोतस्यतीक्ष्णपवनीस्रवतीनिम्नगापगा॥२०॥ गंगाविष्णुपदीजङ्घनया
सुरनिम्नगा॥ भागिरथीत्रिपथगात्रिस्रोताभीष्मसूरपि॥२१॥ कालिंदीसूर्यतनया
मुनाशमनस्यसा॥ रेवातुनर्मदासोमोद्रवामेकलकन्यका॥२२॥ करतोयासदानीग
वाहुदामैतवाहिनी॥ शतदुस्तुशितदुस्त्याद्विपाशातुविपादस्थियाम्॥ शोणोद्गिराय
वाहुस्स्यात्कुल्याह्विमासरित्॥ शशवतीवेत्रवतीचंद्रभागसरस्यती॥२४॥ कावे
रीसरितोऽन्याश्चसंभेदःसिंधुसंगमः॥ ह्योःप्रणालीपथसःपदव्यांत्रिषुतरे॥२५॥
देवीकायासरयांचभवेदाःविकसारवो॥ सौगंधिकंतुकङ्कुरंदलकंरक्तसंध्यकम्॥२६॥
स्यादुत्पलंकुवलयमयनीलांबुजमव॥ इन्दीवरंचनीलेस्मिंसितेकुसुदकेरवे॥२७॥

तु ३

रामः

१६

अकोप शालकमेषांकंदसपाद्धारिणीतुकुम्भिका॥ जलनीलीतुसंगलेशोवलोथकुपुद्वनी॥ ३८॥ कुमुदि
 न्यांनलिन्यांतुविसिनीषमिनीमुखा॥ वापुंसिषसंनलिनमरविंदमहोत्पलम्॥ ३९॥ सहस्र
 पत्रंक्रमलंशतपत्रकुशेशयम्॥ पद्मेरुहनामरसंसारसंसारसीरुहम्॥ ४०॥ विसपसूनरा
 जीवपुष्करांभोरुहागिच॥ पुंडरीकंमितांभोजमथरक्तसरोरुहम्॥ ४१॥ रक्तोत्पलंजीकन
 दंमालानालमथास्त्रियाम्॥ मरुगालंविममञ्जुदिकदम्बेपरामस्त्रियाम्॥ ४२॥ करहा
 दःशिफाकंदःकिंजल्कःकेसरोस्त्रियाम्॥ संवर्त्तिकानवदलंवीजकोषोवराटकः॥ ४३॥
 ॥ ॥ **निर्वाचनः॥** ॥ उक्तस्यार्थमदिक्कालधीशद्यादिसनाद्यकम्॥ पातालभोगिनरकंवा रामः
 रिवेषांचसंगतम्॥ इत्यमरसिंहकृतौनामलिंगानुशासनेत्यरादिकांडः सांगः समर्थितः॥ ॥

॥ अ-को ॥

१८

श्रीगणपतये नमः ॥ १ ॥ वर्गः पृथ्वी पुरहमा भृद नौषधि मृगादिभिः ॥ नृवत्सह
विदूशूदेः सांगोपाङ्गेरिहोदिताः ॥ १ ॥ भूर्भूमिरचलानंतारसा विश्वं भगस्थिरा ॥
धरा धरित्री धरणी होणि ज्या कारयपी हितिः ॥ २ ॥ सर्वमहावसुमती वसुधो धी वसु
धरा ॥ गोत्राकुः पृथिवी पृथ्वी हमावनिर्मेदिनी मही ॥ ३ ॥ मृन्मृत्तिका प्रदास्ता तु मृत्ता
मृत्तना च मृत्तिका ॥ उर्वरा सर्वरास्याद्या स्याद्दधः क्षारमृत्तिका ॥ ४ ॥ ऊर्ध्वं नृषो ह्यव
प्यन्यानि गोस्थलं स्थली ॥ समानौ मनुधन्वानौ देविला प्रहते समे ॥ ५ ॥ त्रिषथीज

लक्षणमृत्तिका नाम = २

गती लोकः पिष्टपंभुवनं जगत् ॥ लोकोयं भारतं वर्षं शरावत्यास्तु यो वधेः ॥ ६ ॥ देशः प्रा
ग्दक्षिणः प्राच्य उदीच्यः पश्चिमोत्तरश्च ॥ प्रत्यंतो ह्येच्छदेशः स्यान्मध्यदेशस्तु मध्यमः
॥ ७ ॥ आर्यावर्तः पुराणभूमिर्मध्यं विंध हि मागयोः ॥ नीवृज्जनपदो देशविषयो रूपव
र्तनम् ॥ ८ ॥ त्रिषागोष्ठान्त उप्रायेन द्वान्तवृत्त इत्यापि ॥ कुमुदान् कुमुदप्रायेवे
तस्वान्वकुवेतसे ॥ ९ ॥ राद्वलः शदहरिते सजंवाले तु पंकिलः ॥ जलप्रायमनू
पंभ्यात्पुंसिकच्छस्तथाविधः ॥ १० ॥ स्त्रीशार्करा शार्करिलः शार्करः शार्करावर्त

वायुवाकानाम = १

॥ अः को ॥ देशावादिमवेवमुन्नेयांसिकतावति ॥ ११ ॥ देशोनद्यम्बुद्वयम्बुसंपन्नवीहिपालितः ॥ स्प
 न्तदीमातृकोदेवमातृकश्चयथाक्रमम् ॥ १२ ॥ सुराजिदेशराजन्वास्यात्ततोऽन्यत्रराज
 वान् ॥ गोष्ठंस्थानकंतत्तुगोष्ठीतंभूतपूर्वकम् ॥ १३ ॥ पर्यंतभूः परिसरः सेतुरालोत्रियापुमान् ॥
 वामत्तरश्चनकुशवल्मीकंपुनपुंसकम् ॥ १४ ॥ अयनवर्त्ममार्गा^{मार्गस्य नाम}ध्वपथानः पदवीमृतिः ॥ सरणिः
 पद्धतिः पद्यावर्त्मन्येकपदीति ॥ १५ ॥ अतिपंथाः सुपंथाश्चमत्तयश्चावृत्तिध्वनिः ॥ यद्बोदु
 रद्बोविपथः^{पदकृमागस्य} कदम्बाकापथः समा ॥ १६ ॥ अपंथारत्नपथंतुल्येशृंगादकंचतुष्वथे ॥ प्रांतरंदूर ॥

शून्योष्वाकांतारवर्त्मदुर्गमम् ॥ १७ ॥ गव्यूतिः स्त्रीकोशयुगंनत्वंः किष्कुवतुः दातम् ॥ घ
 राटापथः संसरणंतत्पुरस्थोपनिष्करम् ॥ १८ ॥ इतिभूमिवर्गः ॥ पूः स्त्रीपुरीनगयोवाप
 तनंपुटभेदनम् ॥ स्थानीयानिगमोन्यतुयन्मूलनगरात्पुरम् ॥ १९ ॥ तच्छारवानरवेशोवेश्या
 जनसमाश्रयः ॥ आपणस्तुनिषद्यायांविपणिः पराधवीथिका ॥ २० ॥ रथ्याप्रतोलीविशि
 र्वास्यात्रयोवप्रमास्त्रियाम् ॥ प्राकारोवरणः शालः प्राचीनंप्रांततोवृतिः ॥ २१ ॥ भित्तिः स्त्री
 कूड्यमेडूकंयदंतन्यस्तकीकराम् ॥ गृहंगेहोदवसितवेशममप्रनिकेतनम् ॥ २२ ॥ निशांतव

॥अ. को॥

२०

स्त्यसदनंभवनागारमंदिरं॥४॥ हाः पुंसिचभूत्येवनि कायनिलयालयाः॥५॥ वामः कुटी द्वयोः शा
लासभासंजवनंविदम्॥ चतुः शालंमुनीनांनुपार्णशालोदजोत्रियाम्॥६॥ चैत्यमायतनंरुत्येव
जिशालातुमंडुरा॥ आवेशनंशिल्पिशालाप्रपापानीयशालिका॥७॥ मठश्छात्रादिनिलयोगं
जातुमादिगृहम्॥ गर्भागारंवासगृहमरिष्टंमृतिकागृहम्॥८॥ वातायतंगवाहः स्यात्माण्डपोस्त्री
जनाश्रयः॥ रुपादिधनितांवासः प्रासादोदेवभूजाम्॥९॥ सौधोस्त्रीराजसदनमुपकार्येपकारिका
स्वस्तिकः सर्वतोभद्रोर्नद्यावर्तादयोपिच॥१०॥ विच्छंदकः प्रमेदादि भवन्तीश्वरसदनाम्॥ अगारंभू
भुजामंतः पुरस्थादवरोधनम्॥११॥ शुद्धं तस्यावरोधश्च स्याददृष्टः होमसस्त्रियाम्॥ प्रद्याणप्रद्यणालि॥ राम॥

मु३

२०

चत्वारिसतस्त्रीगृहम्=१

तु x३

दावहिर्द्वारप्रकीर्षके॥१२॥ गृहावग्रहणीदेहत्संगारांवत्वाजिरे॥ अधस्ताद्वातुगिजिलानामा
दारुपरिस्थितम्॥१३॥ प्रच्छन्नमंतर्द्वारं स्यात्पद्मद्वारंतुपद्मकं॥ वलीकनीध्रुपटलप्रांतेष्वपट
लंच्छदिः॥१४॥ गोपानसीवैलभीच्छादनेवक्रदारुणि॥ कपोतपालिकायांतुविदं कं पुंनपुंसक
म्॥१५॥ स्त्रीद्वा द्वारंप्रतीहारः स्याद्विद्विदिका॥ तोरणोस्त्रीवहिर्द्वारंपुरद्वारंतुगौपुरम्॥१६॥
कूटं द्वापरियद्वस्तिनरवस्तस्मिन्नथत्रिषु॥ कपाटं मरंतुत्येतद्विष्कर्मोर्लनना॥१७॥ आ
रोहणं स्यात्सोपानेनिः श्रेणस्त्वर्धिराणी॥ संमार्जनीसोधनी स्यात्संकरोवकरस्तथा॥१८॥ हि
प्रेमुखंनिः सरणंसन्निवेशोनिकर्षणम्॥ समोसंवसथग्रामौवेशमभूर्वास्तुरास्त्रियाम्॥१९॥

महर्कोमलदीकादिस्थितः=४

लु४

न४

ते२

॥ अ. को ॥

29

ग्रामांतमुपशत्येस्यात्सीमसीत्रियामुमे॥ द्योषत्राभीरिषल्लीस्यात्यक्काशवरालयः॥ २० ॥ इति पु
रवर्गः॥ ॥ महाध्वेपिरवसिद्धिमाभृदहार्यधरपर्वताः॥ अद्रिगोत्रगिरिग्रावावल्लोलारितोच्च
माः॥ १ ॥ लोका लोकचक्रवालस्त्रिकूटस्त्रिककुत्समो॥ अस्तस्तुवरसस्माभृदुदयः पर्वपर्वतः
॥ २ ॥ हिमवान्निषधीर्विंध्यो मात्यवात्पारियात्रकः॥ गंधमादनमत्येवहमकूटादयो नगाः॥ ३ ॥
२३ प्राघाताः प्रस्तग्रावोपलारमानशिलादृषत्॥ कूटोऽस्त्रीशिषरंशृंगं प्रपातस्तुतदोभृगुः॥ ४ ॥
कटकोऽस्त्रीनितलोद्रेः सुः प्रस्थः मानुरस्त्रियो॥ उत्सः प्रस्रवणं वारिप्रवाहो निर्जरोजरः
॥ ५ ॥ दरीतुकंदरोवास्त्रीदेववातविलेपुहा॥ गंधरंगंडोलास्तुच्युताऽस्थूलोपलागिरेः॥ ६ ॥ रामः॥

नडा रस्ति रव्यातः = ९

29

स्वनिःस्त्रियाभाकरः स्यात्पादाः प्रत्यं पर्वताः ॥ ७ ॥ काद्रेगमन्ताभूमिस्तद्वमधित्य
का ॥ ८ ॥ धातुर्मनः सिलाद्यद्रेगैरिक्तुविशेषतः ॥ निकुंजकुञ्जोवाल्मीकिलतादि
पिहितोदरे ॥ ९ ॥ इति शैलवर्गः ॥ १० ॥ अद्वयरायं विपिनं गहनं कान्तवनम् ॥ म न ३
हारापमरापानीगृहारामास्तु निष्कृताः ॥ ११ ॥ आरामः स्यादुपवनं हविमंवनमेव
यत् ॥ अमात्यगणिकागोहोपवने वृक्षवाटिका ॥ १२ ॥ पुमानाक्रीडउद्यानं राज्ञः साधा
रणवनम् ॥ स्याद्देवप्रमदवनमंतः पुरोवितं ॥ १३ ॥ वीथ्यालिगवलिपंक्तिः श्रेणिरि
वास्तुराजय ॥ १४ ॥ वन्यावनसमूहस्यार्दकुरोऽमिनवोद्भिदि ॥ १५ ॥ वृक्षोमहीरुहः शारदी

देन

॥अ. को॥

२२

विठपीपादपस्तनः॥ अनेकहः कुर्थः शालः पलारीबुडुमागमाः॥ ५॥ वानस्पत्यः फ
लेः पुष्पात्तैर पुष्पादनस्पतिः॥ ओषधिः फलपाकांताः स्याद्वंधः फलेग्रहिः॥ ६॥ वंधोफ
लोवकेरीवफलवान्फलिनः फली॥ प्रफुल्लोत्फुल्लमंफुल्लव्याकीचसंफुटाः॥ ७॥ फुल्लश्चे विकव ३
तेविकमितेस्युरवंध्यादयस्त्रिषु॥ स्थाणुरश्त्रीकुवः रांकु र्स्वसारवासिफः क्षुपः॥ ८॥ अप्र
कांडेस्तम्वगुल्मोवल्लीतुव्रततिर्लता॥ लताप्रतानिनीविरुद्रुल्लिन्मुलपमित्यपि॥ ९॥ नगाद्या
रोहउच्छ्रायउत्सेधश्चोच्छ्रयश्चमः॥ अस्त्रीप्रकांडः स्कंधः स्यान्मूलाच्छाखावधेस्तरोः॥ १०॥ स
मेसारयालतेस्कंधराखाशालेक्षिफाजटे॥ राखाशिफावरोहः स्यान्मूलाच्छाग्रंगतालता॥ ११॥ राम॥
कीता=४

२२

काष्ठस्यनामानि=२

ल९

शिरोग्रंशिरंवातामूलतंडुध्रौघिनामकः॥ सारोमज्जासमोत्वक् त्रीवल्कं वल्कं मस्त्रियाम्
॥ १२॥ काष्ठंदाविंधनत्वेधश्चामेधः समित्त्रियाम्॥ निष्कुहः कोटरंवातावहन्नरिर्मज
रिः स्त्रियो॥ १३॥ पत्रं पलासं कृदनंदंतपर्णां कृदः पुमान्॥ पक्ष्मवोस्त्रीकिशलयंवि
स्तारोविटपोऽस्त्रियां॥ १४॥ दृढादीनां फलं सम्यं दंतं प्रसवबंधनं॥ आमैफलादुः स्याच्छु लेस ४
कं१ केवानुमोत्रिषु॥ १५॥ हारकोजालं लीवेकलिकाकोरकः पुमान्॥ स्यादुच्छकस्तुस्तवकः कु
अलोमुकुलोस्त्रियां॥ १६॥ स्त्रियः सुमनसः पुष्पं प्रसूनं कुसुमं सुमम्॥ मकरंदः पुष्परसः परा
गः सुमनोरजः॥ १७॥ दिहीनं प्रसवे सर्वं हरितक्यादयः स्त्रियां॥ आश्वत्थवैरागवप्लाहनेपग्रोधे

॥ अ. को. ॥ गुदं फले ॥ १८ ॥ वा र्तं च फले जं बा जं वृत्ती जम्बुजाम्बवं ॥ पुष्पे जातिप्रभृतयः स्वलिङ्गाव्रीहयः फले
 २३ ॥ ॥ १९ ॥ विदार्याद्यास्तु मूले पि पुष्पे ली वे पि पाटला ॥ बोधिद्रुमश्च लदलः पिप्पलः कुंजमनः ॥ २० ॥
 ५३ ॥ अश्वत्थैकपिथे मृद्विथे ग्राहिमन्मथा ॥ तस्मिन् दधिफलः पुष्पाफलदंत राठावपि ॥ २१ ॥ उदुम्ब
 रजंतु फलो यज्ञांगो हेमदुग्धकः ॥ कोविदारो वमरिकः कुक्षालो युगपवः ॥ २२ ॥ सप्तपर्णी विशालत्वक् कक्षा
 २३ ॥ रदो विषमकुदः ॥ आगवधिराजवृक्षसम्पाकवतुरंगुला ॥ २३ ॥ अरेतव व्याधिघातकृतमालमु
 वर्णाकाः ॥ सुर्जवीरेदंत राठजमजमभीरजमलाः ॥ २४ ॥ वरुणो वरुणाः सेतुतिक्तशकः कुमा
 रक ॥ पुन्नागो पुरुषस्तुंगं केशरो देववल्गुभः ॥ २५ ॥ पारिभद्रे निम्बतर्कर्मदारः पारिजातकः ॥ तिलि ॥ रामः ॥

आ विर इति ख्यातस्य = २

वका इति ख्यातस्य = २
 तस्य = ९

२३

महुवा इति ख्यातस्य = २

अंवारो इति ख्यातस्य = ९

रोस्यंदनो नेमीरथदुरतिमुक्तकः ॥ २६ ॥ वंजुलश्चिचकृच्चोपौपीतनकपीतनो ॥ आ
 त्रातकैमधुकेतुगुडपुष्पमधुमो ॥ २७ ॥ वानप्रस्थमधुष्ठीलौजलनेचमधूलकः ॥ पी
 लो गुडफलः संसीतमिस्तुगिरिसंभवे ॥ २८ ॥ अहोटकंदरा लोहावकोटे तुनिको व
 कः ॥ पालाशो किंशुकः पार्णवातपोथोथवेतसे ॥ २९ ॥ रथाभ्रपुष्पाविदुलशीतवा
 नी रवंजुलाः ॥ दोपरिव्याधविदुलो नादेयी जालुवेतसे ॥ ३० ॥ सोभांजने शिगुती
 ह्रागंधकाहीवमोचकाः ॥ रक्तो सोमधुशिग्रुः स्यादरिष्टः फेनिलः समो ॥ ३१ ॥
 विल्वे राण्डित्यरो लूषो मालूर श्री फलावपि ॥ प्रहो जटीपर्कपी स्यान्वग्रा

पलास इति ख्यातस्य = ४

ओखर इति =

॥अ.को॥

२४

घोवकुपावटः॥३२॥गावलःरावरोलोप्रसिरीटसित्वमार्जनी॥आप्रश्रुतो रसा
लोसौमहकारोतिमोरभः॥३३॥कुंभोत्खलनकेलीवेकोशिकोगुगुलुःपुरः॥रोतुःश्लेष्मा
तकःशीतठ्ठालोवकुदारकः॥३४॥राजादनंपियालःस्यासनकदुर्द्धुषटः॥गंभारीमर्वतो
भद्राकारमरीमधुपर्णिका॥३५॥श्रीपर्णीभद्रपर्णीवकारमर्यश्चाप्यथद्योः॥कर्कधूर्वदरी
कोलिःघेठाकुवनफेनिले॥३६॥सोवीरंवदरंकोलमथस्यात्वादुकंठकः॥विकंकतःसुवाह
होग्रंथिलोव्याघ्रपादपि॥३७॥परावतोनागरंगोतादेयीभूमिजंबुकाः॥जम्बुस्वरपिपत्रंजजाजजम्बु
महाफलाः॥३८॥सुहृत्पत्राहृद्रजंबुनादेयीभूमिजंबुकाः॥तिन्दुकःस्फुर्जकःकालस्कंधश्च ॥रामः॥

२४

॥२॥

सितिसारके॥३९॥काकेन्दुःकुलकःकाकपीलुकःकाकतिन्दुके॥गोलीढोमाटलोघंटा
पाटलिर्माहामुको॥४०॥तिलकःसुरकःश्रीमातृसमोपिचुलभावको॥श्रीपर्णिका
कुमुदिकाकुंभीकैट्यकट्फलैः॥४१॥कमुकःपट्टिकारवःस्यात्पट्टिलाहाप्रसा
दनः॥नूदस्तुग्रपःकमुकोवृक्षरापोवृक्षदावुव॥४२॥तूलंचनीपप्रियककंदवा
स्तुहृतिप्रिये॥वीरवृहोर्मुखरोमिमुखीमहतातकीविषु॥४३॥गर्दभाण्डिकंदराल
कपीतनमुपार्श्वकाः॥प्रक्षयैतिंतिडीचिंचान्तिकाऽथोपीतमालके॥४४॥सर्जका
सनवधकपुष्पप्रियकजीवकाः॥रात्नेतुसर्जकार्पाश्वकर्णिकाःसस्पसंवरः

आमिलीइतिख्यातस्य=२

मालातकशति
ख्यातस्य=३

अ. को ॥

२५

क. ३

खपरशति
अलिहति

॥ ४५ ॥ नदीसर्जोवीरतरु रिद्रुः ककुमोऽर्जुनः ॥ राजादनः फलाध्यक्षः हीरिकायामथद्वयोः
॥ ४६ ॥ इंगुदीतापसतरु भूर्जैर्वर्मीमृदुत्ववो ॥ पिष्टितामराणि मोचास्थिरायुः शात्मलिर्द्वयोः
॥ ४७ ॥ पिष्टानुशात्मलीविष्टेरोवनः कूटशात्मलिः ॥ विरिबिल्वोत्तमालः करंजश्चकरंज
के ॥ ४८ ॥ प्रकीर्यः पुनिकाजः प्रतिकः कलिमारकः ॥ करंजभेदाः षड्रूपोमर्कदंगारवत्तरी
॥ ४९ ॥ रोहीरोहितः श्रीहंरात्रुर्दाडिमपुष्पकः ॥ गायत्रीवाल्मतनयः खदिरोदंतधावनः ॥ ५० ॥
अरिमिरोविट्खदिरेकदरः खदिरोमिते ॥ मोमवल्कोप्यथ व्याघ्रपुच्छगर्वहस्तको ॥ ५१ ॥
रंडउरुवुकश्चरुजीश्वरकश्चसः ॥ बंचुः पंचांगुलोमराडवर्द्धमानव्यडंवका ॥ ५२ ॥ अल्पा
क१ ध३

रामीरामीरः स्याच्छमीरातु फलादिवा ॥ पिंडीतकोमरुवकः श्वसनः करहाटकः ॥ ५३ ॥
शाल्यश्चमदनेः राकपादपंपारिभद्रकः ॥ भद्रदारुद्रुकिलिमपीतदानुवदानुव ॥ ५४ ॥
प्रतिकाष्टवमप्रस्युर्देवदानुएथद्वयोः ॥ पाटलिः पाटलामोघाकावस्थालीफले
रुहा ॥ ५५ ॥ रुद्रवृंताकुवेराहीरयामातुमहिलाकया ॥ लतागोवेदः गुन्द्राप्रियंगुः
फलिनीफली ॥ ५६ ॥ विश्वक्सेनागंधफलीकारंभाप्रिकश्चसा ॥ मण्डूकपर्णीपञ्चो
र्णनटकद्वंगुटुकाः ॥ ५७ ॥ स्योनाशुकनामर्हदीर्घवृंतकुटंतटा ॥ शोतकश्चारलो
तिष्ठफलात्वामलकीत्रिषु ॥ ५८ ॥ अमृताचवयस्थावत्रिलिंगस्तुविभीतकः ॥ नाह

नी४

५३

य३

वर्तेतिरका तस्य = ९

॥ अ. को. ॥

२६

१ क. हरस्य =

२ सिसो इति =

स्तुषः कर्षफलोभूतवासः कलिद्रुमः ॥ ५८ ॥ अमयात्ववथापथ्याकायस्थास्तनामृता ॥ हरीत
की हेमवती चेतकी श्रेयसी शिवा ॥ ५९ ॥ पीतदुःसरलः क्षतिकाष्टंवाथदुमोत्पलः ॥ कर्णिकारः परि
व्याधोत्तकुचोत्तिकुचोड्डु ॥ ६० ॥ पनमः कंटकिफलोत्तिवुलोहिज्जलोऽवुजः ॥ काकोदुवरीका
फलुर्गुर्मलयूर्जघनेफला ॥ ६१ ॥ अरिष्टः सर्वतोभद्रहिं गुनिर्यासमालका ॥ विवुषंदश्चनिर्वंथ
पिष्टिलागुरुशिंखापा ॥ ६२ ॥ कपिलाभमगभसाशिरीषस्तुकपीतनः ॥ भंडिलोप्यथवापेय
श्वंपको हेमपुष्पकः ॥ ६३ ॥ एतस्य कलिका गंधफली स्यादथ केसरे ॥ वकुलो वंजुलोऽशो
केसमौ करकदाडिमौ ॥ ६४ ॥ वाम्पेयः केसरे नाग केशरः कांचनाक्षयः ॥ जयाजयंतीतर्का ॥ ६५ ॥

चंपकस्य

२६

गिन्यारि = ९

१ रुद्रयव =

रीनादेयी वैजयंतिका ॥ ६६ ॥ श्रीपर्णमग्निर्मथः स्यात्कणिका गणिकारिका ॥ जयोऽथ
कुट्टजः शक्रो वत्सको गिरिमालिका ॥ ६७ ॥ एतस्यैव कलिंगेन्द्रयवं भद्रयवं फले ॥ रुद्र
पाकफला विग्रमुषणाः करमर्दके ॥ ६८ ॥ कालस्कंधस्तमालः स्यात्तापिष्टोप्यथामि
दुकः ॥ सिंदुवारेन्द्रसुरसो निर्गुडीन्द्राणिकेत्यपि ॥ ६९ ॥ वेणीवरागरी देवताडोजीभूत इत्यपि
श्रीहस्तिनी तुभूतंडी तृणशूयंतुमालिका ॥ ७० ॥ भूषदी शीतभीष्मसैवास्योतावनोड
वा ॥ शोफालिका तुमुवहानिर्गुडी नीलिका वसा ॥ ७१ ॥ सीतासौ श्वेतसुरसाभूतवेरयधामा
गधी ॥ गणिकासूयिका वष्टासापीता हेमपुष्पिका ॥ ७२ ॥ अतिमुक्तः पुंड्रकः स्याद्वासंती

अ. को. ॥

२०

३ स

धनर ५५ इति

माधवीलता ॥ सुमनामा तती जातिः सप्तलानमातिको ॥ ७३ ॥ माध्यं कुंदं रक्तकस्तुवं धूको व
धुजीवकः ॥ महाकुमारी तरणिरत्नानस्तु महासहा ॥ ७४ ॥ तत्र दोषो कुरवकस्तत्र पीतिकां
ठक ॥ तीले जिंटी द्वयोर्वाणा दामी चार्त्त गलश्चमा ॥ ७५ ॥ सेरेय कस्तु जिंटी म्यात्त सिन्धुरव
कीरुणो ॥ पीता कुरंठ को जिंटी तस्मिन् सहचरी द्वयो ॥ ७६ ॥ औदुपुष्पं जपापुष्पं वज्रपुष्पं ति
लस्ययत् ॥ प्रतिहाना तप्रास चंडांतरुयमारका ॥ ७७ ॥ कैरवीरे करीरु ककर ग्रंथिला बुभौ ॥ ७८ ॥
मैतः कितवो धूर्त्त धत्तूरः काच नाकय ॥ ७९ ॥ मातुलो मदनश्चास्य फले मातुल पुत्रकः ॥
फैलसरो वीजपूरो वुचको मातुलुंगके ॥ ८० ॥ समीरणो मनुवकः प्रस्थपुष्पः फणि ॥ ८१ ॥ रामः ॥

विमोक्षेति

विमोक्षेति

कावी ५५ इति

२१

४ गुर्जो इति
ल्यतस्य = ५

कटु कि इति
ल्यतस्य = ९

जंक ॥ जंवीरोऽप्यथपणां सेकठिंजरकुठेरको ॥ ८० ॥ सितेऽर्ज कोऽत्रपांठी तुत्रिचको वक्रिमंज
कः ॥ अर्का क्ववमुका स्फोटगाण रूपविकीरणाः ॥ ८१ ॥ मंदारश्चार्क पार्णेऽशुक्लेऽलर्कप्रता
प्रसे ॥ शिवमह्वी पाशुपतस्काष्ठी लोवको वमुः ॥ ८२ ॥ हंदादृक्षादनी वृत्तनु हाजीवंतिके
त्यपि ॥ वत्सादनी छिन्नरुहा गुंडुची तंत्रिकाऽमृता ॥ ८३ ॥ जीवंतिका सोमवल्ली विशाल्या
मधुरापि ॥ मूर्वा देवी मधुर सामोरदा तेजनी स्रवा ॥ ८४ ॥ मधूलिका मधुश्रेणी गोपर्णी पी
लुपार्णपि ॥ पांठा वछा विद्धकर्णी स्थापनी श्रेयसी रसा ॥ ८५ ॥ एकाष्ठी लापापवेली प्राची
नावनतिक्त्रिका ॥ कटुः कटं वराशो करोहिणी कटुरोहिणी ॥ ८६ ॥ मत्स्यपित्ता कृष्णभेदी

बाहुल्यं यथा इति ल्यतस्य = ३

३२

अ. को॥
२८

२२

वकांगीराकुलादनी॥ आत्मगुप्ताजडावंडाकंडूराप्रावृथापणी॥ ८७॥ मध्यप्रोक्ताशूकशिंविः कपि
कच्छुश्चमकटी॥ विशेषविज्ञान्यगोधीद्रवतीशरीवृषा॥ ८८॥ प्रत्यश्रेणीमुतश्रेणीरंडामू
षिकपार्पपि॥ अपामार्गः शेरविकोधामार्गवमपूरको॥ ८९॥ प्रत्यकपर्णीकीरापर्णीकिणि
हीवरमंजरी॥ हंजिकावाहणीप्रभाभार्गीवाहगायष्टिका॥ ९०॥ अंगारवल्लीवालेयदाक
वर्ववर्द्धका॥ मञ्जिष्ठाविकसाजिगीसमांगाकालमेषिका॥ ९१॥ मंडूकपर्णीभंडीरीयोजनह्यपि॥ ९२॥
यासोयवासोदुः स्पर्शधन्वयासः कुनावाकः॥ ९३॥ रोदनीकच्छुनंतसमुद्रांतदुरालभा॥
एश्रिपर्णीवृषकपर्णीवित्रपर्णीविपरिका॥ ९४॥ कोटुभिन्नासिंहपुच्छीकलशिर्षा॥ रामः
भंडी ३ २८

सोमवलि ३

वनिर्गुहा॥ निदिग्धिकासृशीवाघ्रीवृहतीकंडकारिका॥ ९५॥ प्रवोदनीकुलीहुंप्रादुः
स्यनाराष्ट्रिकेत्यपि॥ नीलीकालात्कीतर्किकाग्रामीणामधुपर्णिका॥ ९६॥ रंजनी
श्रीफलतीतुथाद्रोणीदोलावनीलिनी॥ अवलुजः सोमराजीसुवाह्वेका॥ ९७॥
कालमेष्ठीकृष्णफलावाकुचीप्रतिफल्यपि॥ कृष्णोपकुल्यावेदेहीमागधी
चफलाकरा॥ ९८॥ उषणापिप्पलीशोडशलांशुकरिपिप्पली॥ कपिवृक्षीकी
लवल्लीश्रेयसीवसिरः पुमान्॥ ९९॥ चंव्यंतुचविकाकविंवीगुंजेतुहला॥ १००॥
पल्लकषात्विह्वगंधास्वदंष्ट्रास्वादुकंडका॥ १०१॥ गौकंडकोगोक्षुरकोव

बाभोरतिरव्यात का २ गोक्षुरतिरव्यातस्य = १
स्या = २

गा ९

वि ९

॥ अं को न शृं ट इत्यपि ॥ विश्वांषा प्रतिविषाति विषोपविषारुणा ॥ १०१ ॥ शृंगी महोषधं हीरावीडु ॥
 २६
 कुटिलो
 भोजे इति
 ४ स्वातस्य =
 गिकासमे ॥ दातमूली वज्रसुताऽभीरु रिंदी वरी वरी ॥ १०२ ॥ मध्यप्रोक्ता भीरुपत्री नारायणः
 दाता वरी ॥ अहो रथपीतद्रुकालेयक हरिद्रवः ॥ १०३ ॥ दर्वी पर्वपत्रादारु हंदापज्जीनीत्यपि ॥
 वैचो मगंधाषकुंथागोलेमी दातपर्विका ॥ १०४ ॥ शुक्ला हेमवती वैद्यमातु सिंघौतुवासिका ॥
 दृषोऽठरुषः सिंहास्योवासकोवाजिदंतर्क ॥ १०५ ॥ आस्फोता गिरिकर्णी स्याद्विष्णुक्रांताप
 राजिता ॥ इक्षुगंधानुकांडेक्षुकी किला हेचुरचुरा ॥ १०६ ॥ दौलेयः स्याच्छीतशिर्विष्ठत्रामधुरि
 का मिति ॥ निश्रेयाऽप्यधसी कुराजो वज्रदुःखकरुही गुडा ॥ १०७ ॥ समंतदुग्धाऽथोवेल्लममोघाचि

रि ३

॥ रामः ॥

२६

तीलमरवातारति

स्वातस्य = २

सि ५ = ९ उधीरतिरत्नातस्य = ५

वनसो फ रतिरत्नातस्य = ४

अमुते रतिरत्नातस्य = ४

निशो वास्य = २

वतारुला ॥ नारुलशुक्रमिधुशुविडं पुनपुंसकम् ॥ १०८ ॥ वलावाद्यालको घंटा वातु नारायणपुष्पिका ॥
 मदीकागोलनी दाता स्वादी मधुरसेतिव ॥ १०९ ॥ सर्वावुधति सारता विपुटा विहता विवृता विभंडी
 रेवती रयामापालिंघौतुमुषे गिका ॥ ११० ॥ कालामरहरविदला ॥ र्धचंद्राकालमेधि
 का ॥ मधुकंठकीतकंयष्टिमधुकं मधुयष्टिका ॥ १११ ॥ विदारी हीरशुक्लेक्षुगंधाकोट्टी
 ३५ यथाऽमिता ॥ अन्याहीरविरी स्यान्महाश्वेतर्हगंधिका ॥ ११२ ॥ लांगली शारदीतो
 यपिप्पली राकुलादनी ॥ खराश्वाकारवी दीप्यो मयूरो विमस्तकः ॥ ११३ ॥ गोपी रयामा
 शारिवा स्यादनेंतो तपल शारिवा ॥ योग्यमृद्धिः सिद्धिलक्ष्मो हृदयरप्या कया

अः को
३०

इमे १४ कंदली वारणा वुसारं भासो वां शुभमत्परतां का ह्रीता मुद्रपरीतु का कमुद्रा म
हेत्यपि १५ वार्त्तकी हिंगुली सिंही भंडा कीदुःप्रधर्षिणी नौकुली मुरसारा स्ना सुगंधा
गंधनाकुली १६ नकुली ह्या भुजंगा ह्री च वा की सुवहा वसा विदारी गंधाः शुभती राल
पणी स्थिरा क्रवा १७ तुण्डिकेरी समुद्रा ता कार्पासी वदरी तिवा भारद्वाजी तु सावन्या भृंगी
तु मेष भोष्टवः १८ गाङ्गे रुकी नागवल्गु मषा रुक्म गवेधुका धामार्ग विद्यो कस्तूर पान्महा
जाती मपीतकः १९ ज्योत्स्नी पटो लिका जाली नादेयी भूमिजम्बुका स्या ह्नांगलिक्या निशि रवा
का काङ्गी का कनासिका २० गोधापदी तु सुवहा मुराली ताल मूटिका अजा शृंगी विंती स्या ॥ अम ॥

वनतीरा इति ख्यातस्य = २

२ सिंघु इति ख्यातस्य = १

३०

सुगंधवाल इति ख्यातस्य = २

२ यं २
टी मुर इति ख्यातस्य = २

जोजिका दाविकि समे २१ ताम्बूल वल्ली ताम्बूली नागवल्गु पथ विजा हरेण रेणु का कोंती कपिला
भस्मगंधिनी २२ लावालुक मेले सुगंधि हरिवालुकम् वालुकं चाथ पालं कं चा मुकुंदः कुन्द कुंदु
२३ बालं श्री वेरवर्हि छोदी अंके शा सुनाम च कालानुसाय दृष्टा मपुष्प पीत शिवानितु २४ रो
कुं ४ लेयं ताल परीतु देत्या गंध टी मुरा गंधिनी गजभक्षा तु सुवहा मुरभीरसा २५ महेरण कुंदु की सह
की ज्ञादिनी तिच अग्निज्वाला सुभि हेतु धात की धातु पुष्पिका २६ दृष्टी का वंद्रवाले लानि कुटि
२ वलाथसा सहसो पकुं चितु स्या कोरंगी त्रिपुटा त्रुटिः २७ व्याधिः कुटं परिभाष्यं वाप्यं
पाकल मुत्पलम् साविनी चोर पुष्पी स्यात्के रयन्यथ वितुन्नकः २८ जटामला जटाता
का २

कुट इति ख्यातस्य १ = २

दि ली शिवानामलकी निच ॥ प्रयोऽरी कं पौऽर्धमथ तु न कुवेरकः ॥ २८ ॥ कुणिः कुकः कांतल कोनं
दी दक्षोऽथ राक्षसी ॥ वरुण धनहरी क्षेमदः पत्रग रासिकाः ॥ २९ ॥ आला पुष्पं आधुनखं
कंजं नरक कारकम् ॥ अविश विदु मलता कपोतां धुनं दीवली ॥ ३० ॥ धमन्यजन केशी च
हनुर्दंष्ट्रा विलासिनी ॥ भुक्तिः शंखः सुरकोल दलत्रय मंडकी ॥ ३१ ॥ काक्षी मन्त्रा
तुवरिका मन्त्रातक सुराक्षुजे ॥ कुटं नटं दाश पुरं वा नेयं परिपेलवम् ॥ ३२ ॥ प्लव गोपु
रगोन दं कैवली मुक्त कानिच ॥ ग्रंथि पर्णं भुक्तं वरिष्ठं पुष्पं स्थो लो य कुकुरे ॥ ३३ ॥
महामातु विभुना स्पृष्टा देवी लता लघुः ॥ समुद्रां तावधू कोटी वर्षा लं कोपिकेस
वि ॥ ३४ ॥ तपस्विनी जैष्ठ्या मांसी जटिला लोमसा मिसी ॥ त्यक्त्यत्र मुक्तं भृंगं लघुं

जटा मिसी = ५

चोचं वरंग कर्मा कचूर कोश विजकः काल्पको वेध मुख्यकः ॥ ओषधो जाति माने सुरजा तो सर्वमो
षधम् ॥ ३५ ॥ शाकाख्यं पत्र पुष्पा दित शउली योऽल्पमारिषः ॥ विशल्याग्नि शिखानंता पुलिनी
भुक्त पुष्पवि ॥ ३६ ॥ तिंदुका कार पत्र सुविष्टोऽग्नि शिखामता ॥ स्पृष्टा दं गंधा रुगला न्यावेगी
वृद्धारिकः ॥ ३७ ॥ जुहोवा स्त्रीनुम स्यात्तीव्र यस्या सोमवल्लरी ॥ पटु पर्णी हेमवती स्वर्णक्षीरी
हिमावती ॥ ३८ ॥ हयपुच्छी तु कांजो जीमाष पर्णी महासहा ॥ तुरिड केरी रक्त फला विं विका
पीलु पर्यपि ॥ ३९ ॥ वर्धक वरी तु क्षीर पुष्पा जगंधिका ॥ पला पर्णी तु सुवहारा स्वायुरसा
चमा ॥ ४० ॥ चांगेरी तु क्रिका दंत शठ मृष्टा लोणिका ॥ सहस्रं वेधी वृको म्रवेतसः शतवे
द्यपि ॥ ४१ ॥ नमस्कारी गंडकाली समंगा खदिरैत्यपि ॥ जीवन्ति जीवन्ती जीवाजीवनी पामधु

चरि आमिलो इति ख्यातस्य = २

अको गदि
३२

स्वरा ॥ ४४ ॥ कूर्चशीर्षो मधुरकः शृंगद्वयं गजीवकाः ॥ किरैतत्तिक्तो भूनिघ्नो नार्यतिक्तो यस्य
पूला ॥ ४५ ॥ विमलाशातलाभूरिमेनावर्मकपेत्पि ॥ गपसोली स्वादुरसावयस्थाः च
मकूलकः ॥ ४६ ॥ निकुम्भो दंतिका प्रत्यकश्चेरपुडुम्यरपरपि ॥ अजमोशतृग्रगंधा
बृहदभीषयानिका ॥ ४७ ॥ मूले पुष्पकरकाश्मीरपद्मपत्राणि पौकरे ॥ अम्यथातिचरा
पद्माचारटी बृहत्चारिणी ॥ ४८ ॥ कां पित्त्यः कर्कशश्चन्द्रो रक्तांगो रेचनीत्यपि ॥ प्रैपना
उस्नेउ गजोददुघ्नश्चर्मदकः ॥ ४९ ॥ पद्मा ८ उरगाक्षश्च पलांडुस्तु सुकुंदकः ॥ ल
तां कडुदुमोतत्र हरितेऽथ महोषधम् ॥ ५० ॥ लसुनं गजना रितं मत्तकंदरसोनका

लसुनं मत्तमानि = १

दशपुष्पा इति ख्यातस्य = ४

३२

मालकागु इति ख्यातस्य = २

पुनर्नवातु शोथघ्नी वितुन्नं सुनिषस्मकम् ॥ ५१ ॥ स्याद्वातकः शीतलोऽपराजिताऽशनपरपि ॥
पैरैवतांधिः कटभीषणपाज्योतिषतीलता ॥ ५२ ॥ वार्धिकं त्रायमारगा स्यात्त्रायतीवलभद्रिका ॥
विश्वक्सेनप्रिया गृष्टिर्ग्राही वरदेत्यपि ॥ ५३ ॥ मार्कवो भंगराजः स्यात्काकमाचीतुवायसी ॥
रातपुष्पासितकृत्राः तिष्ठत्रामधुरामिसि ॥ ५४ ॥ अवाकपुष्पी कारवी वसरगावप्रसारिणी ॥
तस्यां कटभरा राजवलाभप्रवलेति च ॥ ५५ ॥ जनी जतूकारजनी जतुहचक्रवर्तिनी ॥ संस्पृश्याथश
टी गंधमूली षड्रंथकेत्यपि ॥ ५६ ॥ कर्पूरो पिपलाशो यकारवेल्लः कटिलकः ॥ सुषवीवाऽकुलकं
पटेलसिक्तकः पटुः ॥ ५७ ॥ कुष्मांजकमुककाहरी वारुः कर्कटी स्त्रियो ॥ इत्वाकुः कटुतुम्बी स्या
नुं यलावूरुभेसमे ॥ ५८ ॥ विजागवाही गोडुधा विशाला त्विन्दुवारुणी ॥ अशोद्धः शूररागः कंदो
गंजीरस्तुसमष्टिला ॥ ५९ ॥ कलंघु पौदका स्त्रीतुमूलकं हिलमोचिका ॥ वास्तुकं शाकभेदांसु

थ ४ =

दुर्गतु शतपर्विका ॥ सहस्रवीर्यभार्गवो रुद्रानंता यमासिता ॥ गोलोमी शतवीर्यचंगंजाली शकुला
 त्रकः ॥ ६० ॥ कुसुविंदो मेघनामा सुसा सुस्तकमस्त्रियाम् ॥ स्याद्द्रुमुस्तको गुच्छा बृजालावक्र
 लोचटागिवं शैत्यकसारकर्मारत्नविसारत्नराध्वजाः ॥ शतपर्वीयवफलोवेरुमस्करतेजनाः ॥ ६२
 वेणवः कीचकास्तेस्युर्येखनं न्यनिलोदताः ॥ ग्रंथिर्नापर्वपरुषीगुं दसेजनकशरः ॥ ६३ ॥
 नजसुधमनः पोटगलोऽयोकाशमस्त्रियाम् ॥ इक्षुगंधापोटगलः पुंसिभूस्त्रिवत्तजाः ॥ ६४ ॥
 सालद्रुमुस्तमेघः पुराणकांतारकादयः ॥ स्याद्दीरगांवीरतरंभूलेऽस्योशीरमस्त्रियाम् ॥ ६५ ॥
 अभयनलदंसेयममृत्तगलंजलाशयम् ॥ लामज्जकलघुलयमवदाहेष्टकापथे ॥ नृगादय
 स्तथां गर्भचूलाभाकप्रसुराअपि ॥ अस्त्रीकुशंकुषोदभः पवित्रमयकत्तराम् ॥ पौरसो

६३

सं
३३

५४ गुलसीसुरसाग्राम्पा अलाभावहुमंजरी ॥ अये ~~सर्व~~ तराक्षसीगोरीभरतघ्नीदेवदनुभिः

गंधिकध्यामदेवजधकरोहिषम् ॥ कृत्रातिहृत्रपालघ्नोमालात्तराकभूस्तरो ॥ ६६ ॥
 लत्तरांधासोयवसंतशामज्जुनम् ॥ नुरागनासंदतिस्ररपानद्यातुनजसंहतिः ॥ नृसा
 स्तालोनारिकेलसुलांगुली ॥ घोटानुपूगः क्रमुकोगुवाकः खपुशेऽस्यतु ॥ फलमुहं
 वहितालसहितास्त्रयः ॥ यर्जरः केतकीतालीयर्जरीचत्तराद्रुमां ॥ ७१ ॥ इतिवनेषधि
 सिंहोमृगेनः पंचास्योदयदः केशरीहरिः ॥ शौर्दूलदीपिनो व्याघ्रेतरक्षुसुमगारनः ॥ ७२ ॥
 रुःसूकरोष्टष्टिः कोलः पोत्रीकिरिः किटिः ॥ दंष्ट्रीघोलीसध्वरोमाकोजोभूदारइत्यपि ॥ क
 वंगक्षवगशाखादृगवलीमुख्याः ॥ मर्कटोयानरः कीशोवनोकाऽथभल्लुके ॥ मंजरी
 भालकागंजकेखड्गखड्गिनी ॥ लुलायोमहिषोबाह्विषत्कारसेरिभाः ॥ स्त्रियां शिव
 मायुगोमायुगधूर्तकाः ॥ शृगालवंचकक्रोष्टुफेरुफेरुजंबुकाः ॥ ७५ ॥ ओतुर्विजाले

सिंहशत=५

भृगासुराणि-

स २

विडालोइति

अकोठि जीलोठषदशकआखुभुक॥त्रयोमौधेरमोधारमोधेयागोधिकात्माजे॥६॥आविनु
 ३४ सल्लोमिशाललीशललंशलन॥वातप्रमीर्वातमृगकोकईहामगोवकः॥मृगेकुरंगका
 पुहरिणाजिनयोनयः॥ऐरोधमेरणाश्मधमेरास्येणमुभेविष्ठाकदलीकंद
 चीनश्मरुप्रियकावपि॥समूरुश्चेतिहरिणाअमीअजिनयोनयः॥कलसा
 न्धं कुरकुशंवररोहिषा॥मोकर्णपृथतेरपृथरोहिताश्मरोमगाः॥१०॥
 शरभोरामःसमरोगवयःशशाः॥इत्यादयोमृगेद्राधागवाद्याःपशुजातयः॥३॥
 मूषिकीष्वाखुर्गिरिकावालमूषिका॥सरदःककलासःस्यान्मुसलीगृहगोदि
 लुताह्रीननुवायोर्नाभमर्कटकाःसमाः॥नीलंगस्तुहपिःकर्णजलोकाः
 छुचुनरिगधमुरीदीर्घतुणादिवान्धका॥२॥

विंशति=१ स्वारोशति=२
 दोवाजस्य=५ दोलाटकाकेतुकरटारिष्टवलि७ प्रसरुस्रजा॥धांलात्मघोषोपरभदलिमुग्वायसाअपि
 विंशतिरव्यात=१ कुशुराशतिरव्यात=४
 पेणव॥॥वैश्विकःभूककीटस्यादलिदुरेणेतुवृश्चिके॥पारावतःकलखःकपोतोऽथशशादनः॥१५॥
 पैत्रीश्वेनउल्लकेतुवायसांगतिपेचके॥व्याघ्राटःस्याद्राजःखंजरीटसुखंजनः॥१५॥
 लोहट्टुसुकंकस्यादथवाधःकिकीदिविः॥कलिंगभंगधूम्याटाअथस्याकृतपुत्रकः॥१६॥
 दौर्वाघावेथसारंगःसोककश्वातकःसमाः॥ककवाकुत्ताप्रचूजःकुकुटश्चरणापुधः॥वैट भनेर
 कःकलविंकस्यानस्यह्रीवटकातयोः॥प्रमपत्येवाटकेरुपपत्येवटकेवहि॥कंकरेदः
 कोटुःस्यात्ककणकंकरौसमौ॥वनप्रियःपरभनःकोकिलःपिकुइत्यपि॥दोराकाकस्त
 काकोलोदात्तहःकालकंठकः॥आतापिविल्लोदाक्षायगधौकीरश्चकौसमौ॥२०॥कुइ
 कौञ्चोपयकःकंकःपुष्करहसुसारसः॥कोकश्चक्रश्चक्रवाकोरथांगाह्यनामकः॥२१॥
 कोकिल्याशतिरव्यात=२

चोकीघाटः
 चोकीघातः
 मुनिघाभेट

अकोठि
३५

कादंबः कलहंसस्याऽङ्कुरैः सभो ॥ हंसास्तुभ्येतगरुनश्चक्रांगामानसौकसः ॥ राजहंसः
सुतेवंचुवरणैर्लोहितैः सिताः ॥ मलिनैर्मल्लिकाख्यासेधान्ततपुःसितेतरैः ॥ शिरारि
तिराजिश्चवलाकाविसकंठिका ॥ हंसस्यपोषिद्वरुणसारस्यतुलक्ष्मणा ॥ जनुकाजिनप
त्रास्यात्परोष्पीतेलपायिका ॥ वर्वरामक्षिकानीलासरद्यामधुमक्षिकाः ॥ २३ ॥ पतं
जिकापुनिकास्यादंशसुवनमक्षिका ॥ दंशीतज्जातिरल्पास्यादंधोलीवरुणद्वयोः
भंगारीवीरुकाचीरीरिल्लिकावसमाश्माः ॥ समोपतंगशलभोरवद्योतो ज्योतिरि
गणः ॥ २४ ॥ मधुवतो मधुकरो मधुलिगमधुपालिनः ॥ द्विरेफपुष्पलिङ्गद्वयद्वय

मधुसूतनिर्वातस्य = ५

वि ५

प्रमरालयः ॥ २० ॥ मयूरीवर्हिणोवर्दीनीलकंठोमुजंगमुक ॥ शिखावलः शिखीकेकीमेघनादा
नुलास्यपि ॥ २१ ॥ केकावाणीमयूरस्यसमोचंद्रकमेवको ॥ शिखाचूडशिखंजसुपिच्छव
र्हेनधुंसके ॥ २२ ॥ स्वर्गेविहंगविहंगविहंगमविहायसः ॥ शकुन्तिपक्षिशकुनिशकुंतशकुन
द्विजाः ॥ २३ ॥ पतत्रिपत्रिपतंगपतत्पत्ररथांजजाः ॥ नगोकोवाजिविकिरविर्धेक्षिरप
त्रयः ॥ २४ ॥ नीलोद्गवागरुत्तमनःपितृमंतोनभसंगमाः ॥ तेषांविशेषादारीनोमहुःकारं
उच्यते ॥ २५ ॥ तितिरिकुकुभोलागौजीवंजीवश्चकोरकः ॥ कोपष्टिकष्टिदिभकोवर्जको
वर्तिकादयः ॥ २६ ॥ गरुत्यक्षकुशः पत्रंपतत्रंचननूरुहम् ॥ स्त्रीपक्षतिंपक्षमूलंचचु
स्तोदिरुभेष्टियौषेजीनोडीनसगडीनान्येताः स्वगगतिंक्रिया ॥ पेशीकोषोद्विहीने

प्लवः ३

भो ३

वदधिरतिरवातस्य = ५

अकोणदि
३६

दं ४

एतं कुलायोनी जमस्त्रिया म॥ ३५ ॥ पीतः पाकोऽर्भकोऽमः पृथुकः शायकः शिशुः ॥ स्त्री पुंसो मिषु
नंदं पुंमंतु पुगलं पुगम॥ ३६ ॥ समूह निबद्धयू रसं दोहवि सरयु जाः ॥ सोमो धनिक रवा
तवार संघात संवयाः ॥ ३७ ॥ समुदायः समुदयः समया यश्च योगः ॥ स्त्रियांतु संहतिर्दं
निकुरं वं कवैरु ॥ ३८ ॥ वृंद भेदासं मेवर्गः संघसा योतु जंतुभिः ॥ सजानीयेः कुलं सूयंति
श्री पुत्र पुंसकम॥ ३९ ॥ पशूनां समुजोऽप्येषां समाजोऽयमधर्मिणाम् ॥ स्थानिकायाः पुंजराशी
दूकरः कूटमस्त्रिया म॥ ४० ॥ कायोतशोकमायूरतेति रादी नित इहो ॥ गृहासक्ताः पक्षि
मगाश्चेकास्ते गृह्यकाश्चते ॥ ४१ ॥ ॥ निमित्तं विद्याः ॥ ॥ मनुष्यामाउत्रासत्यामनु
जामानवानराः ॥ सुः पुमांसः पंचजनाः पुरुषाः पूरुषानरः ॥ ४२ ॥ स्त्री योषिदवलायो धानारी

३४

मित्र्यानी शत
ख्यातः ४

२५

सीमंतिनी वधूः ॥ प्रतीपदर्शिनी वा मावनिता महिला तथा ॥ १ ॥ विशेषास्त्वंगनाभीनुः क
नी वामलोचना ॥ प्रमदाभाविनि कांताललना वनितं विनी ॥ २ ॥ सुन्दरी रमणी रामा
पनासेव भासिनी ॥ वरासे मन्तकाशी न्युत्तमावर रणिनी ॥ ३ ॥ कृताभिषेका महिष
गि न्योऽन्यात्पस्त्रियः ॥ पैली पारिगृहीती च द्वितीया सहधर्मिणी ॥ ४ ॥ भाष
याथ पुंभूषिदास्यानुकुण्डं विनी ॥ पुरंधी मुखरिजातुसनी साध्वी पतिव्रता ॥
कृतसांलिका धूढाऽधिविनाऽथ स्वयं वरा ॥ पतिम्वराचवर्षाथ कुलस्त्री कु
लिका ॥ ५ ॥ कन्याकुमारी गौरी तु नग्निका नागतानवा ॥ स्यामध्यमादृष्ट
सहस्री पुवति स्समे ॥ ६ ॥ सभा सुषाजनी वध्वश्चिरिणी तु सुवासिनी

अंकोदि
३७

वतीकासुकास्यादृषस्यंतीनुकासुकी ॥ १॥ कांतार्थिनीयायानिसंकेतं सामिसारिक
लीधर्षिणीवंधक्यः सतीकुलदेवरि ॥ १० ॥ खेरिणीयां भुलावस्यादशिशीकिभुन
॥ अवीरनिष्यति सुता विश्वानाविधवेसमे ॥ ११ ॥ आलिः सखीवयस्यादपति
समर्त्तका ॥ वृषपलिक्री प्राप्तीनुप्रताप्राप्तातुधीमती ॥ १२ ॥ भूद्री भूदस्य भार्या स्यात्
तज्जानिरेवव ॥ आभारी तुमहा भूद्री जानिपुंयोगयोस्समा ॥ १३ ॥ अर्थाणीत्यपमय
तक्षत्रियाक्षत्रियात्पवि ॥ उपाध्यायापुपाध्यायी स्यादाचार्यपिवस्यतः ॥ १४ ॥ आ
नीतुपुंयोगे स्यादर्थीक्षत्रिणी तथा ॥ उपाध्यायापुपाध्यायी पोटास्थी पुंसलक्षणम् ॥ १५ ॥
वीरपत्नी वीरभार्या वीरमाता तु वीरसू ॥ जातात्या प्रजाताव प्रसूताव प्रसूतिका ॥ १६ ॥
प९

श्री २ श्रीनग्निकाकोटवी स्यादूती संचारिके समे ॥ कात्यायन्यदृष्टाया काषायवसनाधवा ॥ १७ ॥
सेरंधरवेशमस्यास्यवशाशिल्यकारिका ॥ असिक्री स्यादृष्टाया प्रेष्यांतः पुरवा
रिणी ॥ १८ ॥ गारुडी गणिकावेश्या नृपाजीवाय साजनैः ॥ सल्लुतावारमुख्या
स्यात्कुट्टनी शंभली समे ॥ १९ ॥ विप्रभिका त्वीक्षणिका देवज्ञाथरजस्यता ॥ स्त्रीध
र्मिणपविगत्रेयी मलिनी पुष्पवत्यपि ॥ २० ॥ अतुमत्यपुदकाः च स्याद्रजः पुष्प
भार्तवम् ॥ अद्यालुर्देहदवती निष्कला विगतार्त्तवा ॥ २१ ॥ आपन्नः सत्वा स्यादुर्वि
संपतैर्वलीचिगर्भिणी ॥ गणिका देसुगा रिक्कं गाभिर्गं यो वतं गले ॥ २२ ॥ पुनर्भू
दिधि पूरू ङादिस स्यादिधिषुः पतिः ॥ सतु द्विजोगे दिधिषुः सेवयस्य कुटुम्बिनी ॥ २३ ॥

२२ स्यात्सेतुस्त्रीयश्च पितृधनुः ॥ सुतो मातृधनुश्चैवं वै मानेयो विभातजः ॥ अथ बांधविकेनेयः २२

अकोटि
३८

॥ ३८ ॥

कानीनः कन्यकाजातः सुतो यमुभगसुतः ॥ सोभागिनेयः स्यात्पारस्त्रेणो यस्तु पशुलि
याः ॥ ३९ ॥ पौत्रधमेयः स्यादंधुलश्चासनी सुतः ॥ कोलटेयः कोलटे सेभिधुकीनुस
नीयदि ॥ तदा कोलनेयोऽस्याः कोलटेयोपि यात्मजः ॥ आत्मजस्तनयः सनुः सुतः
पुत्रः स्त्रियस्त्वमी ॥ ४० ॥ आहुदु हितरं सर्वेऽप्यन्तोकंतयो समे ॥ स्वजाते त्वोरसौ
रस्यो तात सुजनकः पिता ॥ ४१ ॥ जनयित्री प्रसूमा ता जननी भागिनी स्वसा ॥ ननारा
तु स्वसापत्युर्न व्री पोत्री सुतात्मजा ॥ ४२ ॥ भार्या सुभ्रातृवर्गस्य यातरः स्युः परस्य
म् ॥ प्रजावती भ्रातृजाया मातुलानीतु मातुली ॥ ४३ ॥ पतिपत्न्योः प्रसूः श्वश्रुः
श्वशुरस्तु पितातयोः ॥ पितुर्भ्राता पितृव्यः स्यान्मातुर्भ्राता तु मातुलः ॥ ४४ ॥ श्याल

सुभ्रातरः पत्न्याः स्यामिनो देहदेवरो ॥ स्वस्त्रीयो भागिनेयः स्याज्जा मातादुरितुः पतिः ॥ ३२ ॥ पितामहः
पितृपितातन्यिता प्रपितामहः ॥ मातुमातामहाद्येवं स पितास्तु सनाभयः ॥ ३३ ॥ समानोद
र्यसौ ह्यसगर्भसहजाः समाः ॥ सगोत्रं बांधवतातिबंधुस्त्वसंजनाः समाः ॥ ३४ ॥ स्तातेयबंधुता
तेषां क्रमाद्वारसमूहयोः धवः प्रियः पतिर्भर्ता जारस्त्वपतिः समो ॥ ३५ ॥ अमृते जातः कुरादो
मृते भर्तारिगोलकः ॥ भ्रात्रीयो भ्रातृजो भ्रातृभागिन्यो भ्रातर्युभौ ॥ ३६ ॥ मातापितरौ पितरौ
मातरः पितरौ वतौ ॥ श्वश्रुश्च शुरोश्च पुत्रो पुत्रश्च दुहितौ ॥ ३७ ॥ दम्पती तज्जम्पती जाया
पती भार्या पती वतौ ॥ गर्भारायो जरायुः स्यादुल्वं वकलो ह्यिया ॥ ३८ ॥ सृतिमासो वै जननी
गर्भभ्रूणादिमो समो ॥ तृतीया प्रकृतिः शारठः क्लीवः पंजोनपुंसकः ॥ ३९ ॥ शिशुर्लवोश्च
वं वाल्यं तारुण्यं यौवनं समे ॥ स्यात्स्याद्विरंतुर्ब्रह्मचर्यं संघे पिवा ईकम् ॥ ४० ॥ पालितं जर

अकोनदि

३२

साशौह्यंकेरुगदोविससागरा॥स्यादुजानरायाजिभास्तैर्वनिंधयी॥४१॥वालमस्यान्माला
वकोवयस्यंरुणोयुगा॥प्रवधाःस्थविरोरुहोनीनोजीर्णैरुन्नपि॥४२॥वर्षीयान्दश
मीज्यायान्पूर्वजस्तं प्रियोयजः॥जघन्यजेषुःकनिष्ठयधीयोःवरजानुजा॥४३॥अमा
सोऽर्चलच्छातोवलवान्मांसलोःसतः॥तुंदिलस्तुदिभस्तुदीवृहकुक्षिःपिधिरित्तः॥
अवहीरोवनाश्रधरोनतनासिके॥केरावःकेरिकाःकेरीवलिनोवलिभःसुभो॥
विकलांगस्तुयोगशरःखर्वोद्वस्यश्वामनः॥खरणाःस्यात्खरणसोविप्रस्तुगतनासिके॥
खुरणाःस्यात्खुरणसःप्रस्तुगतजानुकः॥ऊर्ध्वरुहूर्ध्वजातुस्यात्संस्तुसंहतजानुकः॥
स्यादेजेवधिरःकुप्रेगुलःकुकुरेकुशिंगैरश्चिरल्पतनोश्चोणःपंगोमुरसुमुगुडिते॥

५२

स३

वे५

बलिरःकेकरैर्वोदेखंजस्थिपुंरावराः॥जटुलःकालकःपिप्लुस्तिलकस्तिलकालकः॥४४॥अना
मयंस्यादौरोग्यं विकित्सास्तुप्रतिक्रिया॥भेषजोषधभेषजान्यगदोजायुरित्यधि॥५०॥स्त्री
स्त्रीक्षुरक्षतंतवःपुंसिकास्तुक्षवथुःपुमान्॥शोफस्तुश्वयथुःशोथःपादस्फेरोविपादिका॥५१
किलाससिधोकक्षुत्तुपामवामाविचर्विका॥करजःखर्जश्चकरज्याविस्फोटःपिटकस्थिपु॥
५३॥बुणोस्थियामीर्ममरुक्षीनाडीप्रणःपुमान्॥कौटोमंजलंकंकुष्ठश्चित्रेदुर्नामकाशसी॥५४॥
आनाहस्तुविबंधस्याद्दहणीरुक्प्रवाहिका॥प्रवृद्धिकावमिश्रस्त्रीपुमांसुवमथुःसमी॥५५॥
व्याधिभेदाविद्रधिस्त्रीज्वरमेहभगंधराः॥अश्वमरीमूत्रकृच्छ्रस्यात्पूर्वशुक्रावधेस्थिपु॥५६॥
रोगहार्यगदकौभिषग्वेधश्चिकित्सके॥वात्तोनिशमयःकल्पउल्लाघोनिर्गतोगदात्॥५७॥
ग्लानग्लाघ्नामयावीविकृतोव्याधितोऽपः॥आंतुरोऽभ्यमितोऽभ्यांतःसमोपामनकक्षुरो॥५८॥

रोगिनि=९

अकोनदि ददुसोददुगेगीसादरोगेगपुतोऽशंसः॥वानकीवानरोगीस्यासांतिरेनिसारकी॥५२॥स्युःकित्रा
 ४० दोविल्लवुलाःकिनेऽदिवाप्यमी॥उमनउमद्वतिशेषलःशेषणःकफी॥६०॥न्युप्री
 धुनेरुजादृद्धनाभोतुदीलतुदीभो॥किलासीसिधुलोधीदकमकीलोमूर्धमूर्धनो॥६१॥
 धातोनामं शुक्रंतेजोरेतसीववीजवीर्येनिशारिगे॥मायुःपितृःफुःशेषीस्त्रियांतेतस्यधरा॥५२॥पर
 पिशितनरसंमासंपललकंयमाभिषम॥उन्नपुंशुमासस्यानदत्तूरंत्रिलिङ्गकम्॥५३॥
 रुधिरंस्त्रलोहितासक्तदतजशोरिगतम्॥वुक्तायमासंरुदयंरुमेदस्तवपावसा॥५४॥
 पश्चाद्दीयाशिरामन्यानाजीतुधमनिशिरां॥तिलकंममसिद्धंगोदंकिदमलोस्त्रियाम्॥५५॥
 अत्रप्रातःकुलसुलीहांपुंस्पयवससा॥मायुस्त्रियांकालखंडयकृतीतुसमेदमे॥५६॥स्त्रिणि राम
 कास्पदिनीलीलादूषिकानेत्रयोर्मलम्॥मूत्रंप्रस्नावउच्चारवक्त्रोशमलंकृत॥५७॥वरी ४०
 लो ३ स ९

षड्धयवर्वस्मस्त्रीविष्टाविशोस्त्रियो॥स्यात्कर्पकपालोस्त्रीकिकसिकुल्पमस्त्रियाम्॥६८॥स्याच्छ
 रीगस्त्रिकंकालः८८॥स्त्रियुक्तोहका॥शिरोऽस्यनिकरोटिःस्त्रीपार्थस्यनितुपशुका॥६९॥
 अङ्गप्रतीकोऽवयवोऽपद्यनोयकलेवरमा॥गात्रंवपुःसरुननंशरीरंवर्षविग्रहः॥७०॥का
 योदेहःस्त्रीवपुंसोस्त्रियांमूर्तिस्तनुस्तनूः॥पादाग्रंपदंपादःपदंघ्रिश्चरगोऽस्त्रियाम्॥७१॥
 तद्वंथीघुटिकेगुल्फोपुमान्याह्निरधस्तयोः॥जंघानुप्रस्तजानूरुर्वोष्ठोवदस्त्रियाम्॥७२॥
 ल सक्चिक्तीवेपुर्मनूरुस्तसंधिपुंसिबंदराः॥गुदंत्वपानं पायुर्नावस्तिर्नाभेरधोद्वयोः॥७३॥क
 टोनाओणिफलकंकटिःश्रोणिःककुदाती॥पश्चानितंवःस्त्रीकयाःस्त्रीवेतुजघनंपुरः॥७४॥
 कपकोतुनितंवस्योदयहीनेकुकुदरे॥स्त्रियांस्त्रिकोटिप्रोथावुपस्योवत्तमारगयोः॥७५॥
 भगंयोनिर्दयोःशिओमेदुमेहनरोफसी॥मुक्कोरउकोषोद्वंः८८॥वराधरेत्रिकम्॥७६॥

दिअको

४९

पिबिजुत्तीजठरोदरंजुंरुवोसनो॥चुचुकंतुकुचागंस्यान्ननाकोजंभुजांतरम्॥२०॥उरोवत्संववत्तश्च
 एष्टंतुवरमंतनोः॥स्वंधोभजशिरेंसोःस्त्रीसंधीतस्येवजत्रुणी॥२१॥वाङ्मूलेउभेकदोपा
 र्थमस्त्रीतयोरधःमध्यमंचावलमंचमध्योःस्त्रीद्वापरोदयोः॥२२॥भुजगहृप्रवेष्टोदोःस्यात्कफो
 गिसुकूर्पः॥अस्योपरिप्रगंजःस्यात्प्रकोष्ठस्तस्यचापाधः॥२३॥मलिवंधाशकनिष्ठंकरस्य
 करभोवहिः॥पंचशाखःशायंपाणिमर्जनीस्यात्प्रदेशिनी॥२४॥अङ्गुल्यःकरशाखास्युष्ट
 पुंस्वेगुष्टप्रदेशिनी॥मध्यमानामिकाचापिकनिष्ठाचेतिताःक्रमतः॥२५॥पुनर्भवःकरहृदो
 नखोस्त्रीनखरोस्त्रियाम्॥प्रदेशतालगोकर्णमर्जन्यादियुतेतते॥२६॥अङ्गुष्ठेसकनि
 ष्ठस्याद्वितिसिद्धादशांगुलः॥पारंगोचपेटप्रतलप्रहस्ताविस्तताङ्गुलो॥२७॥द्वेसंहतोसिं
 हतलप्रतलोवामदक्षिणे॥प्राणिर्निकुचप्रहृतिस्तोयुतावंजलिःप्रमान्॥२८॥प्रको

राम
४९

५

ष्ठोविस्तनकरोहस्तोमुष्टानुवक्ष्णा॥सरलिःस्यादरलिसुनिष्कनिष्ठेनमुष्टिना॥२९॥व्यामोवा
 कोःसकरयोस्तनयोस्तिर्यगंतरम्॥अर्धविस्तनदोपाणिनमानेपोरुपंत्रिषु॥३०॥कराणोगलो
 थग्रीवायांशिरंधिकंधरेत्यपि॥कसुग्रीवात्रिरेखासावदुर्घाटाङ्काटिका॥३१॥वक्रास्येव
 दनंनुण्डमाननंलपनंमुखम्॥कीविघ्राणंधवहायोयानासाचनासिका॥३२॥ओष्ठाधरो
 नुरदनद्वेदोदशनवाससी॥अधस्ताच्चिबुकंगणकपोलोत्तमशहनु॥३३॥रदनादशनो
 दन्तादन्तालुनुकाकुदम्॥रसज्ञारसनाजिह्वाप्रातायोष्टकृति॥३४॥ललाटमलिक
 गोधिस्तुर्द्धग्भ्यांभ्रवोस्त्रियो॥कूर्वमस्त्रीभ्रवोर्मध्यंतरकाद्विःकनीनिका॥३५॥लोच
 नंनयनंनेत्रमीक्षणांचरुक्षणी॥दृष्टीवाक्रेत्रालुरोदनंवासमस्तुच॥३६॥अपा
 गोनेत्रयो रनो कटाक्षोपांगदर्शने॥कर्णवायुप्रहोओत्रंश्रुतिःस्त्रीभ्रूणंश्रुत॥३७॥

स्पष्ट

४९

४२ दिअको- उन्नमांगशिरःशीर्षम्पूर्वा नामस्तकोऽस्त्रियाम्॥ विकुरः कुंतलो गलः कवः केशः शिरोरुहः ॥ १५ ॥
 तद्वदेकेशिकं केश्यमलकाश्रूणं कुंतलाः ॥ तैललाटे भ्रमरका कौपदः शिखरजक ॥ १६ ॥
 कवरी केशवेशो यधमिलः संयताः कवाः ॥ शिखा वृजा केशपात्री वृतिन सुजटा मटा ॥ १७ ॥
 वेणिः प्रवेणिः शीर्षं यत्र शिरस्यो विना देकवे ॥ पाशः पद्मश्चक्रश्चकला पाश्याः कवात्यरे ॥ १८ ॥
 तनू र्हलो मरो मतद्वो र्मभ्रुपुं मुखे ॥ आकल्पवेशो नेपथ्यं प्रतिकर्म प्रसाधनं ॥ १९ ॥ दूरो नेत्रि
 धलं कर्ताः लं करिषु श्रमं जितः ॥ प्रसाधितो लंकृतश्च भूषितश्च परिष्कृतः ॥ २० ॥ विभ्रात
 धाजिष्णुगो विष्णुभूषातु स्यादलं क्रिया ॥ अलंकारस्याभरणं परिकारो विभूषणम् ॥ २१ ॥ जर्ज
 वायमकुटं किरीटं पुंनपुंसकम् ॥ वृजामणिः शिरोरत्नं तरलोद्दामध्वज ॥ २२ ॥ बालपात्रपापा
 रितय्या पत्रपत्रपाललाटिका ॥ कर्णिका तालपत्रं स्यात्कुंजलं कर्णवेष्टनम् ॥ २३ ॥ ग्रैवेयकं क

राम ४

४२

२२

६२

४३ ली४ एभूषालवनं स्यात्तलं निका ॥ स्वरैः प्रालं विकाथोरः सूत्रिका मोक्तिकैः कृता ॥ हारो मुक्तावली देवकुंदो सो
 नानयष्टिकः ॥ हारभेदा यष्टिभेदा गुत्तगुत्ताई गोसना ॥ अर्द्धहारा मारगवकरका वल्येक यष्टिका ॥ ५ ॥
 सेवनक्षत्रमाला स्यात्सप्तविंशति मोक्तिकैः ॥ आवापकः पादिकार्यः कटकं बलयोऽस्त्रियाम् ॥ ६ ॥
 केयूरमंगदंतुल्ये अंगुथक मूर्त्तिका ॥ साक्षरांगुलिमुद्रा साकं कंकरं भूषणम् ॥ ७ ॥ स्त्रीकं छां
 मेखलाकां वीमपकी रसना तथा ॥ लीवसा रसनं वायुपुंस्कं द्यौं श्रवणं त्रिषु ॥ ८ ॥ पादांगदंतुला कोटी
 मञ्जीरो नूपुरे स्त्रियाम् ॥ हंसकः पादकटकः किंकिरीक्षुद्रघंटिका ॥ ९ ॥ लवकफलक मिश्रो मा
 गिवक्ष्यो निर्दश त्रिषु ॥ बालकं लोभादिफलं तु कार्पासं वादरं च नर ॥ १० ॥ कोशो यं कृमि कोशो
 त्यं संकवं मगरो मजम् ॥ अनाहतं निष्प्रवाणि तंत्रकं च नवां वरे ॥ ११ ॥ तस्यापुङ्गवनीयं पद्मे तयो
 र्यस्योपुंगवम् ॥ पत्रो र्गंधो तकोशो यं वहुमूल्यम् हाधनम् ॥ १२ ॥ क्षौमं पुङ्गवं लस्याद्दुतुनिवीतं प्राह

अकोन

४३

ता ४

तं त्रिषु ॥ स्त्रियां बहु लेश्वस्मदशाः सुर्वस्तयोर्दयोः ॥ १३ ॥ देर्घमायामानाहपरिणाहो विशालता ॥
पटञ्चरंजीर्णवस्त्रं समीनक्तक कपेटो ॥ १४ ॥ वस्त्रमाकादनं वा सञ्चेलं वसनमंश्चकम् ॥ सुचेलकञ्च
पटोस्त्रीनाचराशिः स्त्रुलराटकः ॥ १५ ॥ निवोलः प्रह्वपटः समोरल्लक कचलो ॥ अन्तरीयोप
संयानपरिधान्यधोश्चके ॥ १६ ॥ दो प्रावारो न्नसंमो समो हतिका तथा ॥ संव्यानमुन्नरीयं
ववोलः कपासको स्त्रियाम् ॥ १७ ॥ नीशारः स्यात्पावरणो हिमानिलनिवारणो ॥ अर्धो रुकं व
रस्त्रीणां स्याच्च सजातकमंश्चकम् ॥ १८ ॥ स्यात्त्रिधा प्रयदीनंतस्याप्रोत्पापपदं हियन् ॥ अस्त्री
विनानमुल्लोचो दृष्ट्याप्यं वस्त्रवेरमनि ॥ १९ ॥ प्रति सीराजवनि का स्यान्निरस्क रिरणी वसा ॥ प
रिकर्मांगसंस्कारः स्यान्मार्ष्टिमांजनामजा ॥ २० ॥ उर्जनोत्सादनं देसमे आल्लाव आल्लवः ॥ स्नानं
वर्वातुचा विक्कं स्यात्सकोथप्रयोधनम् ॥ २१ ॥ अनुवोधः पत्रलेखा पत्राङ्गुलिरिमेसमे ॥ न

रामः

४३

मालपत्रतिलक वित्रकाणि विशेषकम् ॥ २२ ॥ द्वितीयं वतुरीयं वनस्त्रियामथकुङ्कुमम् ॥ कार्मरीज
न्नाप्रिशिखं वरवाही कपीतनम् ॥ २३ ॥ रक्तसंकोचपिअनंधीरलोहितचंदनम् ॥ लाक्षा रक्षाजुक्ती
वेशागोलक्तोद्रुमामयः ॥ २४ ॥ लवंगं देवकुसुमं श्रीसंज्ञमथजायकम् ॥ कालीयकं च कालानु
सार्यं वायसमार्यकम् ॥ २५ ॥ वंशकाण्डरुजार्हलोहकमिजजोहकम् ॥ कालागुर्वगुरुस्यानमं
गल्यामल्लिगंधियत् ॥ २६ ॥ यक्षधूपः सर्जरसोरालसर्वरसावपि ॥ चद्रूपोप्यथरुक्धूपक
त्रिमधूपको ॥ २७ ॥ तुरुक्षः पिरजकः त्रिहोषावनोप्यथपापसः ॥ श्रीवासो वृक्षधूपोपि श्रीविष्टस
रलोद्रवो ॥ २८ ॥ मृगनाभि मृगमदः कस्तूरी वायकोलकम् ॥ कङ्कोलकं कोलफलमथकर्पू
रमस्त्रियाम् ॥ २९ ॥ घनसारश्चन्द्रसंज्ञः सिताभ्रोहिमवालुका ॥ गंधसारो मलयजो भद्रश्रीश्चन्द्रो
स्त्रियाम् ॥ ३० ॥ तैलपर्णिकगोशीर्षहरिचंदनमस्त्रियाम् ॥ तिलपर्णी तु पत्रांगरुज्जनं चंदनम् ॥

५१

अकोठदि कुचंदनं चोयं जानी को राजा ती फले समे ॥ कर्पूरगुहकसूरी कछोले र्यक्ष कर्म ॥ ३२ ॥ गात्रानुले
 ४५ पनीवर्तिर्वर्णकोखी विषम ॥ वृणं निवासयोगां सुभा वितं वा सितं त्रिषु ॥ ३३ ॥ संस्कारोगं
 धमात्पाद्ये र्यत्पात्तदधिवासनम् ॥ मात्स्यमालासजो मूर्द्धिके शमध्यं तु गभर्कः ॥ ३४ ॥ प्रभृष्ट
 कंशित्वा तं विपरो न्यसंलता मकम् ॥ प्रालंबमजुल म्बिस्पात्मा ह्येक क्षकं तु ततः ॥ ३५ ॥ यत्ति
 र्यक्षि प्रभुरसि शिखाखा पीजरोखरो ॥ रचना स्यात्परिस्पंद आभोगः परिपूर्णता ॥ ३६ ॥ उपधा
 तं नृपवर्द्धशय्यायां शयनी पवतः ॥ शयनं मंत्र पर्येक पल्पकाः खट्वा समाः ॥ ३७ ॥ कंडको गेनुको
 दीपः प्रदीपः पीठमासनम् ॥ समुद्रकः समुद्रकः प्रतिग्राहः पतङ्गदः ॥ ३८ ॥ प्रसाधनी कंक
 तिका पिष्टातः पटवासकः ॥ दर्पणो मुकुटा दर्शो व्यजनं तालवृत्तकम् ॥ ३९ ॥ इति नववर्गः ॥

राम ४

४४

संततिर्गोत्रजननकुलान्यभिजनान्वयो ॥ वंशोत्तवायः संतानो वर्णः सुवर्णसंलग्नदयः ॥ १ ॥
 विप्रक्षत्रियविट् शूद्राश्चातुर्वर्ण्यं तिसृ नमः ॥ राजवीजी राजवंशो वीज्यस्तकुलसंभवः ॥ २ ॥
 महाकुलकुलीनां पर्यसभ्यसज्जनसाधवः ॥ प्रसवारी गृहीतान प्रस्थो भिक्षुश्चतुष्टये आश्र
 मोखी द्विजात्यप्रजन्मभदेव वाउवाः ॥ विप्रश्च ब्राह्मणो सो षट्कर्मायागादिभिर्युतः ॥ ४ ॥ वि
 ५ द्योद्विपश्चिदोषतः सन्सुधीः कोविदो बुधः ॥ धीरो मनीषी ज्ञः प्राज्ञः संख्यावाग्यं जितः कविः ॥ ५ ॥
 धीमान्मूर्तिः क्षतिकृष्टिलो भवरो विचक्षणः ॥ दूरदर्शी दीर्घदर्शी श्रोत्रियं ह्यनसो समो ॥ ६ ॥
 उपाध्यायोऽध्यापको यस्यान्निषेका दिक्कुरुः ॥ मंत्रव्याख्या कृदाचार्य आदेशालवधरे
 व्रती ॥ यथा च यजमानोऽयं स सो भवति दीक्षितः ॥ इन्द्रया शीलो या यजू को यज्या तु वि
 धिनेष्टवान् ॥ ७ ॥ स गीष्मती ध्यास्य पतिसो मपीतीनु सो मपाः ॥ सर्ववेदाः स येनेष्टोयागः

२८
अकीर्ति सर्वसुदक्षिणः ॥१६॥ अन्तःचानः प्रवचने सांगेधीनी गुरोस्तुयः ॥ लब्धवानुत्तः समावृत्तः सुत्वात्
४५ भिषवेकते ॥१७॥ अत्रानेवासिनो शिष्ये शिष्यः प्राप्यमकल्पिकाः ॥ प्रकवद्वत्तवा रा
मिथः सवृत्तवारिणः ॥१८॥ सती र्थ्यास्त्वेक गुरवश्चित्तगानमिमनिचित्र ॥ पारंपर्यो
पदे शो स्यादेति ह्यमितिहाय्यम ॥१९॥ उपजातानमाद्यं स्यात्तत्तान्त्वा रंभउपक्रमः ॥
यज्ञः सवोऽधरोयागः सप्ततनुर्मयः क्रतुः ॥२०॥ पाठो होमश्चातिथीनां सपर्यातर्पणं
वलिः ॥ एते पंच महायज्ञावृत्तयज्ञादिनामकाः ॥२१॥ स यजुषा परिष्कौष्टी सभासमि
तिसंसदः ॥ आस्थानीत्कीचमास्थानं स्त्रीनपुंसकयोः सदः ॥२२॥ प्राग्वंशः प्रागृह वि
र्गहात्मदस्याविधिदर्शिनः ॥ सभासदः सभास्तारः सभ्याः सामाजिकाश्च ते ॥२३॥ अथ
यूजात होतारो यजुः सामगर्विदः क्रमात् ॥ आग्नीध्राद्याः धनेर्वा र्थाः नृत्विजो याजका

५८

रामः

४५

२२ तो ३

श्चते ॥२४॥ वेदिपरिष्कृताभूमिः समेस्थं जिलचत्वरं ॥ चषालोयूयकटकः रुं वासु गहनारु
तिः ॥२५॥ यूपगुंतमनिर्मथ्य दारुणित्वं रिद्धयोः ॥ दक्षिणगग्निगार्हपत्यादवनीयोत्र
त्रयोग्रयः ॥२६॥ अग्नित्रयमिदं त्रेताप्रणितैः संस्कृतं नलः ॥ समूहपिरचाय्योपवाय्यावग्नौ
प्रयोगिणः योगार्हपत्यादानी यदक्षिणगग्निः प्रणीयते ॥ तस्मिन्नाना य्योथाग्नायीत्यादा
चहुतभुकप्रिया ॥२७॥ अक्षामिधेनीधाय्याचयास्यादग्निसमिधने ॥ गायत्रीप्रमुखं हुं दो
ह्यपाकेचरुः पुमान् ॥२८॥ आमिक्षासाञ्चितो ह्येयाहीरेस्यादधियोगतः ॥ धवित्रं य
जनंतयद्रचितं मृगचर्मराण ॥२९॥ पृषदाज्यं सदध्याज्यं परमीनंतुपायसम् ॥ हव्यक
येदेव पैत्रे अन्नेपात्रं शुवादिक्म ॥३०॥ कुर्वीषमज्जुहूर्नातुस्क्रवीमेदाः सुवः त्रिषः ॥
उपाकृतः पशुरसोयो भिमं नहतः क्रतो ॥३१॥ परंपरकं शमनं प्रोक्षणां च वषा

द्विअको
४६

र्यकम ॥ वाच्यलिंगः प्रमीतोपसंपन्नोऽस्ति तादृते ॥ २६ ॥ सिद्धाप्यं ह विरमेतु न न त्रिषु वषट्
कृतम् ॥ दीक्षां नो वधो यो पते तत्कर्मार्हं नु यत्ति यम् ॥ २७ ॥ त्रिषु व्यक्तु कर्मेषु पूर्णं रोगो
तादिकर्मणि ॥ अमृतं विद्युत् सो यत्त शोष भोजन शोषयोः ॥ २८ ॥ त्यागो विहायितं दानं
त्सर्जन विमर्जने ॥ विस्मरणं वितरणं स्पृशने प्रतिपादनम् ॥ २९ ॥ प्रादेशं निर्वपणं
प्रपर्जनं मंदतिः ॥ मत्तार्थं न देहे दानं त्रिषु स्यादोर्ध्वं देहिकम् ॥ ३० ॥ पितृ दानं निग
पः स्यात् कुतूहलं तत्कर्म शास्त्रतः ॥ अन्वाहार्यं मासिकं शोऽष्टमोदूः कुतूहलं चिदात्म ॥ ३१ ॥
पर्येषणं परीक्षितं शान्तेषु वरा वेषणा ॥ सनिस्त्यब्धेषु वरा यात्रा मिश्रति शिव
नार्थं नागं पटु त्रिषु धर्ममर्घ्यं पादं पादाय वारिणि ॥ क्रमादाति ध्याति ध्ये

हिरः
४६

प्राचुरीकप्राचुरीकावमुत्थानं गौरवम् ॥ १

ये अतिथ्यर्थे त्रसाक निर्युगावेशिक आगंतुरतिथिर्नागहागते ॥ पूजानमस्यापचितिः सपर्याय
हं रणाः सामागौरवस्यानुशुश्रूषा पिरचार्थप्रपासनम् ॥ ३२ ॥ उपोषाद्या पर्यटनं चर्यात्वीर्य
पथे स्थितिः ॥ ३३ ॥ उपस्यर्श स्नाचमनमथमोनमभाषणम् ॥ आनुपूर्वी स्थि यां वावृत्त्य
रिपाटी अनुक्रमः ॥ ३४ ॥ पर्यायश्चातिपातस्तस्यात्यर्थो यउपात्ययः ॥ नियमोद्युतम
क ५ स्त्रीतच्चोपवासोऽपि पुराणम् ॥ ३५ ॥ पवस्तं पवासो विवेकः पथगात्मेता ॥ स्यादु
त्सवः संवृत्ताभ्यनर्द्धिरथांजलिः ॥ ३६ ॥ पाठे बुद्धांजलिः पाठे विप्रबोद्धस्य विंद
वः ॥ ध्यानयोगासने बुद्धासनं कल्पे विधिक्रमो ॥ ३७ ॥ मुख्यः स्यात्प्रथमः कल्पोऽत्र
कल्पस्तनतो धर्मः ॥ संस्कारपूर्वग्रहणं स्यादुपाकरणं श्रुतेः ॥ ३८ ॥ समेनुपादय
हणमभिवादनमित्युमे ॥ भिक्षुपरिव्राट्कर्मदीपाय शर्यपिमस्करी ॥ ३९ ॥

अकोनद्वि

४७

तपस्वीनापसः पारिकांक्षीवाचंमोमुनिः तपः केशसहोदानो वर्णिनो ब्रह्मचारिणः ॥ ४२ ॥
 ऋषयः सत्यवचसः स्नातकस्त्वाप्तुतोवती ॥ ये निर्जितेन्द्रियग्रायति नोयेत यश्चसे ॥ ४३ ॥
 यः स्थंडिले व्रतवशांकेते स्थंडिले तत्रायसो ॥ स्थंडिलश्चाथविरजस्तमासः सुदयानि
 गाः ॥ ४४ ॥ पवित्रः प्रयतः प्रतुः पार्वताः सर्वलिङ्गिनः ॥ पालाशोदण्ड आषाढो व्रतेरां
 मः स्तुते रावः ॥ ४५ ॥ अस्त्रीकमंजुलुः कुंडीवतीनामासनं वृषी ॥ अजिनं चर्मकृत्तिः स्त्री
 भेदाभिज्ञा कंदवकम् ॥ ४६ ॥ स्वाध्यायः स्वाज्ञापः सत्याभिषयः वसनं वसा ॥ सर्वे
 नसा मपध्वंसिजप्यं त्रिधूमर्षणम् ॥ ४७ ॥ दूर्वाश्चपो र्णमासश्चयागो पक्षांतयोः
 पृथक् ॥ शरीरसाधनापेक्षानित्यं यत्कर्म तद्यमः ॥ ४८ ॥ नियमस्तु स यत्कर्म नि
 त्यमागंतुसाधनम् ॥ उपवीतं ब्रह्मस्त्रं प्रोक्तं दक्षिणे करे ॥ ४९ ॥ प्राचीनावीत

घ ३

एम ४

४

नक्षत्रमेतिह पृथगस्मिन्

देवं १

५३

मन्यस्मिन्निवीनं कंठलंबितम् ॥ अंगुल्यग्रे तीर्थं सल्यां — गुल्फोर्मलेकायम् ॥ ५० ॥ मध्ये
 गुष्टांगुल्योऽपि अंगुल्यं लंगु ४ स्याद्वा ० म ॥ स्याद्वा लभ्यं वल्लवं वल्लसायुज्यमित्य
 पि ॥ ५१ ॥ देवभूयादिकं तद्वत्कं सांतपनादिकम् ॥ सन्यासवन्त्यनशनेषु मान्या
 योयवीरहा ॥ ५२ ॥ नष्टाग्निं कुदनालोभान्मिथ्ये र्थापकल्यना ॥ वात्सः सैस्का
 रहीनः स्यादस्वाध्यायो निराकृतिः ॥ ५३ ॥ धर्मध्वर्जीलिंगवृत्तिरवकी र्णीक्षित
 व्रतः ॥ सप्रेयस्मिन्नुदेतिव ॥ ५४ ॥ अभिमानमिति मुक्ताः भुदितो तोयथाक्रमम् ॥
 परिवेत्तानुजान्ते ज्येष्ठे दारपरिग्रहात् ॥ परिधीनीस्तु तज्जायान् पवित्राहो
 पयसो समो ॥ तथापरिणयोद्वाहोपयोमाः पाणिपीडनम् ॥ ५५ ॥ अवायोमा

अको गदि

४६

म्यधमेमैयुनविक्चनतेरेमू ॥ त्रिवर्गधर्मकामार्थैश्चतुर्भद्रं जन्म्याः स्त्रियावरस्यये ॥ ॥
 इति वृत्तवर्ग ॥ १० ॥ मूर्धाभिषिक्तो राजन्यो वाहुजक्षत्रियो विराट् ॥ राज्ञिराट्
 पार्थिवश्चाभ्युपमह्यः पृथुपमहीक्षितः ॥ ११ ॥ राजानुपुणताशेषसासनस्यादधी
 श्वरः ॥ चक्रवर्त्ती सार्वभौमो नृपो न्योमन्त्रलेख्यः ॥ येनेष्टं राजसूयेन मज्जत
 स्येश्वरश्च यः ॥ राज्ञि यश्चात्तया राज्ञः स संप्राप्त्य राजकर्म ॥ राजन्यकंच नृप
 तिक्षत्रियाणां गणेशमात्र ॥ ३ ॥ मंत्रीधीमवियो मात्यो न्येकर्मसविवास्तनः ॥ म
 हा मात्राः प्रधानानि पुरोधास्तु पुरोहितः ॥ इष्टरिव्यवहारारणां प्राद्विवाका
 क्षत्राको ॥ प्रतीहारे द्वारपालदाः स्थदाः स्थितदर्शकाः ॥ स्त्रिवर्गस्त्यनीकस्थोः

रामः
४८

श्री ४

थाध्यक्षाधिकृतो समो ॥ स्थायुको विहृतो ग्रामे गोप्राप्तेषु मूरिषु ॥ ६ ॥ भौरिकः कनका
 धत्तो रूपधक्षस्तनैश्चिकुः ॥ अंतःपुरोत्विहृतः स्यादंतर्वेशिकोजनः ॥ ७ ॥ सोवि
 दल्लाः कंबुकिनः स्थापत्यां सोविदाश्च ते ॥ षण्ठो वर्षधरस्तुल्यो सेवकार्यनुजीविनः ॥ ८ ॥
 विषयानन्तरो राजाशत्रुर्मित्रमतः परम् ॥ उदानैः परतरः पार्श्विग्राहस्तुष्टनः ॥ ९ ॥
 रिपो वैरिसपत्नारिद्विषद्वेषराहुर्हृदः ॥ द्विद्विषदाहिता मित्रदस्पुशात्रवशत्रयः ॥
 १० ॥ अभिघातिपरागतिप्रत्यर्थिपरिपंथिनः ॥ भ्रातृव्यासहनद्वेषि जिघांसप्रत्य
 नाकिनः ॥ ११ ॥ स्त्रियो वयस्यः सवया अयमित्रं सखास्तु हत ॥ सख्यं सा प्रपदीर्न
 स्यादनुरोधो नुवर्त्तनम् ॥ १२ ॥ यथाहं वर्णः प्रणिधिर्यस्य श्वरः स्यराः ॥ वार
 श्वस्तु पुरुष आतः प्रत्ययितस्त्रिषु ॥ १३ ॥ सांवत्सरो ज्योतिषिको देवरागण

अकोऽदि कावपि॥ स्पुमौ हर्त्तिकमो हर्त्तज्ञानिकर्त्तानिका अपि॥ १४॥ तात्रिको ज्ञानिसर्दानः
 ४८ सत्री गृहपतिः समो॥ लिपिकरोक्षरचणोऽक्षरचुचलेषके॥ १५॥ लिखिताच
 रविन्यासेलिपिलिपिरुभेस्त्रियो॥ स्यात्सं देह रोदूतो दूत्यंतद्रावकर्मणि॥ १६॥
 अध्वनीनोऽध्वगोऽध्वन्यपांयः पथिक इत्यपि॥ स्वाभ्य मात्य सुहृत्कोश राषु दुर्ग
 वलानिव॥ १७॥ गज्या गानि प्रकृतयः पोराशांश्चेशोपिच॥ संधिर्नाविप्रहोयान
 मासनंदेधमाश्रयः॥ १८॥ षट्गुणाः शक्तयस्त्रिस्तः प्रभावोत्साह मंत्रजाः॥ क्षयं स्या
 नंच वृद्धिश्च त्रिवर्गे नीतिवेदिनां॥ सतापः प्रभावश्च यत्तेजः कोशदंजम्॥ भेदो
 दृष्टः सामदानमित्युपायवतुष्टयम्॥ साह संतु दमोदंजः सामसात्यमर्थो समो॥
 भेदो पजा पावुपधाधर्माद्ये र्यत्परीक्षताम्॥ २९॥ पंचविंश षट्क्षीणोपस्तृतीया

राम ४
 ४८

प्र ३

धारणातु ३

द्यगोच्चरः॥ विविक्तविजनकृन्ननिःश लाकास्तथादरः॥ २२॥ रदृशोपांशुवालिं गेरदृश्यं
 तद्वयेत्रिषु॥ समो विश्रंभविश्वा सोम्रेषोभंशोयथोचिनात्॥ २३॥ अभ्रेषं न्याय कल्याक्त देश रूपं
 समंजसम्॥ युक्तमोषयिकेलभ्यं भजमानाभिनीतवत्॥ २४॥ न्याय्यं च त्रिषु षट्सं प्रसमर्थनम्॥
 अववा दस्तु निर्देशो निर्देशः रागसनंचसः॥ २५॥ शिष्टिश्चाज्ञावसं स्यात्तु मर्यादाधारणा
 स्थितिः॥ आगोपशधोमंतुश्चमेतद्दानवंधने॥ २६॥ द्विषाघो द्विगुणो दंजो भागधेयः करोव
 लिः॥ घटादिदेयं शुक्तोऽस्त्री प्राभ्यंतु पुद्गलानम्॥ २७॥ उपायनमुपयाह्यमुपहारस्तथो
 पदा॥ योतकादितु यद्देयं सदायोदरं राचतत्॥ २८॥ तत्कालस्तु नदात्यं स्यादशयनिः काल
 उत्तरः॥ सांदिष्टिकं फलं सद्य उदकः फलमुत्तरम्॥ २९॥ अरष्ट्वहितोपादिदृष्टं स्वपरच
 क्रजम्॥ महीभुजामहिभयं स्वपक्षप्रभवं मयं॥ ३०॥ प्रक्रियात्यधिकारस्याच्चा मरुत्तुप्र

अकोर्बिकीर्णकम॥ न्यासनंयनद्रासनंसिंहासनंतुनत्॥ ३१ ॥ हे मंक्त्रं त्वातपत्रं रात्रस्तनपलक्ष
 तत्॥ मद्रकुंभः पूरणकुंभो मंगारः कनका लका॥ ३२ ॥ निवेशः शिविरं षंठे सज्जनंतु पर
 ज्ञा म॥ दृश्यश्चर्यपादानं सेनां गस्यान्नकृष्टयम्॥ ३३ ॥ दंती दंतावलो हस्तिं हि
 र्दोनेकपो द्विपः॥ मतंगजो गजो नामः कुंजो वारणः करी॥ इभस्तं वेरमः पक्षी पूथना
 थस्तपृथपः॥ मदो लोटो मदकलः कलमः करिणवकः॥ ३४ ॥ प्रभिन्नो गजितो म
 तः सभा युधानि निर्मदो॥ हास्ति कंगजता वृंदे करिणी धेनुका वरा॥ ३५ ॥ गंरः कटो म
 दो सनं वमथुः करनी केरः॥ कुंभो तु पिरो शिरसस्तयोर्मध्ये विदुः पुमान्॥ ३६ ॥
 अवग्रहोललाटं स्यादीषिका त्वक्षिकटकम्॥ अपांगदेशो निर्यागं कर्णमूलं तु च
 लिका॥ ३७ ॥ अधः कुंभस्य वाहिर्त्यं प्रतिमानमधोस्य यत्॥ आसनीकं धृष्टेशः स्या

रामः
 ५०

त्यमकं विंदुजालकम्॥ ३८ ॥ पक्षभागः पार्श्वभागो दंतभागस्तयो यतः॥ द्वौ पूर्वश्चाज्ज
 शो गात्रावरं क्रमार्गीतो वंशुक मालानं वंशस्तं भेद्यं च खले॥ अंदुको निगते
 दं कुशो म्नी मणिः स्त्रियाम्॥ ३९ ॥ दृष्ट्वा कक्ष्या वरा स्यात्कल्पना सज्जना स
 सरगां वराः परिस्तोमः कुचो द्वयोः॥ ४० ॥ वीतं त्यसारं दृश्यं वारीतु गजबंधनी॥
 वीतितुरंगतुरंगं चतुरंगमाः॥ ४१ ॥ गजिवाहा वगंधर्व हयसंधव सप्तयः॥ आज
 कुलिनाः स्युर्विनीताः साधवा हि नः॥ ४२ ॥ वनायुजाः पारसीकाः कां वीजा वादि
 याः॥ यपुरश्चोश्च मेधी योजवनस्तजवाधिकः॥ ४३ ॥ पृष्ट्वाः स्थोरी सितः कर्कोर
 दारयस्य यः॥ बालः किशोरो वा म्यश्वा वडवा वा उग्रगणे॥ ४४ ॥ विद्याधीनं यद
 नेनैकेन गम्यते॥ कश्यपु मध्यमश्चानां हे धातु पावनिं स्व नः॥ ४५ ॥ निगालस्त

अकोवद्वेदो वंदे लब्धी यमाश्च वत्त ॥ आस्फुटितं धोरितं करे चितं वलितं कृतम् ॥ ४७ ॥ गतयो म
 वाशः घोषा तु प्रोथमं स्त्रिया म् ॥ कविका तु खलीनो स्त्री शफली वेरु र्गुमान् ॥
 ५९ पक्षो स्त्री लो मलां गले वौह सश्च बालधिः ॥ त्रिषु पादु तलु दिनो परावृत्ते मुहुर्भी
 ने च क्रि शि युद्धा र्ये शतंगः स्पंदनोरथः ॥ अमो पुष्परथश्चक्र यार्न न सम राय न न
 ६५ कर्णी रथः प्रवर्णा र्ये च समंत्रय म् ॥ लीवेनः शकटोः स्त्री स्यात् गं ग्रीकं वलिवार
 शि विक्राया प्ययानं स्याद् लापे र्यो लिका स्त्रिया म् ॥ उभो तु द्वे पदे पाद्यो द्वी पि
 ये ॥ ५३ ॥ पांडु कं वल संवीतः स्पंदनः पांडु कं वली ॥ रथे कां वल या ह्याद्याः कं वल
 वृते ॥ ५४ ॥ त्रिषु द्वे पादयो रथ्यारथ्य कट्या रथ्य वृजे ॥ धूस्त्री ली वे यान मुरं स्य
 मपस्करम् ॥ ५५ ॥ चक्रं रथां गंत स्यान्ते नैमिः स्त्री स्यात्प्रधिः पुमान् ॥ पिंटिका न

यकीलके तु द्वयो रणिः ॥ ५६ ॥ रथ्युषिर्वह्यो नाक वस्तु र्गंधरः ॥ अनु कर्षो दार्ध्रः स्यं प्रा र्थ गो ना
 युगा युगः ॥ ५७ ॥ सर्व स्याद्वा हनं यानं युगं पत्रं वधोरणम् ॥ परं परा वाहनं यत्तद्वै नीतिक मस्त्रियां
 ॥ ५८ ॥ आधोरणा ह स्त्रिया का ह स्त्र्या रो हा निषादनः ॥ नियंता प्राजिना र्थं तास्तः क्षता च सा
 रथिः ॥ ५९ ॥ स व्येष्ट दक्षिण स्थो च संज्ञा रथ्य कुटुंबिनः ॥ रथिनः स्पंदना र्थे श्वां हा स्त सादिनः ॥ ६० ॥ तु अ
 मरा यो धाश्च यो द्वारः सेना रक्षा स्त मे निकाः सेना यां समवेता ये सेन्या स्ते से काश्चने ॥ ६१ ॥ वलितो
 ये सह स्त्रे रा साह स्त्रा स्ते सह स्त्रि राः ॥ परिधि स्यः परिवरः सेनानी र्वा हिनी पतिः ॥ ६२ ॥ कंजु को
 ६३ वारं रणो स्त्री यत्तु मध्ये सकंजु काः ॥ वध्रं नितसार मन मधिकं गोप्य शी र्षकम् ॥ ६३ ॥ शी र्षं रथ
 वशि रथे यत्तु नृवं र्म दंशनम् ॥ उरश्चूटः कंकट को जगरः कवचो स्त्रिया म् ॥ ६४ ॥ आश
 क्तः प्रति मुक्तश्च पि नद्धश्चा पि नद्ध वत् ॥ सन्न दीव र्मितः सज्जो दं शितो मूढ कं टकः ॥ ६५ ॥ ६

अकोवि विद्यामुक्ता योवर्मभृतांकावविकंगले ॥ पदानिपनिपदगपादानिगपदातयः ॥ ६६ ॥ पञ्चश्रपदि
 ५२ कश्चापिपादातं पित्तसंहतिः ॥ रास्त्राजीवेकाष्टष्टष्टायधियाष्टधिकांसमाः ॥ ६७ ॥ कृतदस्त
 सुप्रयोगो विशिखंकुतं परवत् ॥ अपराष्टष्टष्टकोसोलदमाद्यश्चसायकः ॥ ६८ ॥ धनी
 धनुष्माधानुक्तो निषंग्पल्लीधनुर्दरः ॥ स्यात्कांटांस्तकांटीरशान्तीकः शक्तिहेतिकः ॥ ६९
 याष्टीकपारश्चधिकोयष्टिपर्वधहेतिको ॥ नेस्थिंशिकीः सिहोती ॥ स्यात्समोप्रासिक
 कोतिको ॥ ७० ॥ वर्मीक लकषाणिः स्यात्पुताकीवेजयंतिकः ॥ अतुल्यवसहायश्चानुव
 रोभिचरः ॥ ७१ ॥ पुरोगोप्रेसरप्रष्टापतः सरंरः सराः ॥ पुरोगमः पुरोगामिर्मंदगामीतमंथ
 रः ॥ ७२ ॥ जंधालोतिजवस्तुल्यो जंधाकरिकजांघ्रिको ॥ तरस्वीत्वरितो वेणी प्रजवीजव
 नोजवः ॥ ७३ ॥ जप्थोयः शक्यते जेतुं जेथो जेतव्यमात्रके ॥ जेवस्तु जेताथो गच्छत्यलं विवि

हरिः
५५

पतं प्रति ॥ ७४ ॥ सोम्यमित्रो मयमित्रो योष्यमयमित्रो रा इत्यपि ॥ अर्जुनः स्वलः स्यादूर्जस्य यः अर्जुनोति
शयान् चितः ॥ ७५ ॥ स्यादुरस्यानुरसिलोरथिकोरथिलोरथी ॥ कामंगम्यनुकामी नोत्यंती ॥ न स था ॥ ५
० ॥ ७६ ॥ शूरो वीरश्च विक्रान्तो जेता जिह्नुश्च जित्वरः ॥ सांयुगीनो रणे साधुः शस्त्राजीवाद्य
स्त्रिषु ॥ ७७ ॥ ध्वजिनी गहिनी सेनापतना निकिनी चमूः ॥ वरुधिनी वलसेन्यं चक्रचानी कम
स्त्रिया मू ॥ ७८ ॥ मूहसुवल विन्यासो भेदं ददयो युधि ॥ पत्या सारो व्यूहपाक्षिः सेन्यपृष्ठे
प्रतिग्रहः ॥ ७९ ॥ प्रकोभैकरथाश्चापानिः पंचपदातिकाः ॥ पत्पंगोस्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमात्
रम्या यथोत्तरम् ॥ ८० ॥ सेनाप्रखण्डमण्डणो वाहिनीपतना चमूः ॥ अनी किनी द्रवानी कि
न्यद्वौ हि रायथसंपदि ॥ ८१ ॥ संपत्तिः श्रीश्चलद्वी अविपत्त्यां विपदापदो ॥ आशुधनुप्र
हरणं शस्त्रमथैवास्त्रियो ॥ ८२ ॥ धनुश्चापौ धनुश्च शरसनको दंडकार्मुकम् ॥ इष्टा सोप्य

ब्र०

अकोवदि ^{५३} यकर्गस्यकाल एष्टंशरासनम् ॥ ८७ ॥ कपिध्वजस्यगांजीवगांजीवोपन्नपुंसको ॥ कोटिरस्याव
नीगोधातलेन्याघातवारणे ॥ ८८ ॥ लसकस्तुधनुर्मध्यमोर्वीज्यासिंजनीगुणः ॥ स्यात्प्र
त्पालीढमालीढमित्यादि स्यापिंवकम् ॥ लक्ष्म्यंलक्षंशरज्यं च शराभ्या सउपासनम् ॥ ८९
कवाशावीशिखाअ जिह्वगशगाभगाः ॥ कलंवमार्गणाराः पत्रीरोपइष्टद्वयोः ॥ प्रसे
उनास्तनाचौराः पक्षोवाजस्त्रिभूतरे ॥ निरस्तः प्रहितेवापोविषाक्तेदिभलिपुको ॥
नूणोपासंगतूणीरनिधंगदृष्टिर्द्वयोः ॥ तुरापांखजेतुनिस्त्रिंशचंद्रहासाप्तिरिष्टयः ॥
कोक्षेयकोमंडलाग्रः करवालः कृपाणावतर्गसरुः खजादिष्टो स्यान्मेखलातन्निव
धनम् ॥ फलकोल्लीफलंवर्मसंयाहोमुष्टिरस्पयः ॥ ९० ॥ दुघणोमुद्ररघनोस्यादीली
करवालिका ॥ मिंदिपालंस्वगस्तु ल्योपरिधः परिघाननः ॥ द्वयोः कुठारः स्ववितिः

हरिः
५३

सुमेरुपर्वतानिद्वय=२
पञ्चिनीकुमारयोः
वा ३

मोलिरशनिर्द्वयोः ॥ ५० ॥ योमयानंविमानोऽस्त्रीनारदाद्याः सुरर्षयः ॥ स्यात्सुधर्मादेवसभापीपूषममृतसुधा ॥ ५१ ॥
मंदकिनीवियदंगास्वर्मेदीसुरदीर्घिका ॥ ५२ ॥ मेहः समेहहेमाद्रित्वसानुः सुरालयः ॥ पंचैते देवतर
वोमंदारः पाजातकः ॥ ५३ ॥ सतानः कल्पदृक्षश्चपुंसिहरिवंदनम् ॥ ५४ ॥ सनत्कुमारोवेधात्रः स्वर्ध्याव
॥ ५५ ॥ नासत्यावभिनोदस्तावनेयोचनाबुधो ॥ ५६ ॥ स्त्रियांवदुष्टशरसः स्वर्गया उर्वशीमु
खाः ॥ छताचीमेनकारंभाउर्वशीवतिलोनमा ॥ ५७ ॥ सुकेशीमंजुघोराद्याः कथ्यन्तेऽक्षरसोबुधैः ॥ हाहा
हूहश्चैवमाद्यमिधर्वास्त्रिदिवोकसाम् ॥ ५८ ॥ अग्निर्वैश्वानरोरहिर्वीतिहोत्रोधनंजयः ॥ कृपीटयोनिर्ज
लनोजानवेदास्तनूनयान् ॥ ५९ ॥ वहिः शुष्माहृद्ववर्माशोचिष्के शउषर्बुधः ॥ आश्रयाशोचद्वानुः
कृशानुः पावकोनलः ॥ ६० ॥ रोहिताश्वोवायुसखशिवानाधुशुभ्ररिगः ॥ हिरण्यरेताहुतभुक्दहनो हव्य
वाहनः ॥ सप्ताविर्दमुनाः शुक्रश्चित्रभानुर्विभावसु ॥ ६१ ॥ शुचिरप्यितमोर्वस्तुवाडवोवउद्यानलः ॥ ६२ ॥ वरे
द्वयोर्ज्यालकीलावर्चिर्हतिः शिखास्त्रियापः ॥ त्रिषुस्फुलिगात्रिकलाः सतापः संज्वरः समो ॥ ६३ ॥ धर्मराजः

देवसपुत्रस्य

अग्नेर्नामानिच
गुह्यिना=४

अको
५४

पितृपतिं समवती परेतरा ॥ कृतांतो यमुना धाता शमनो यमराजः ॥ ६२ ॥ कालोदं उधरः आददेवो वैवस्वतो
नरः ॥ राक्षसः कोरापः क्रव्यात्क्रव्यादोऽस्त्रप आसुरः ॥ ६३ ॥ रात्रिं चरो रात्रिचरः कर्पूरो निकषात्मजः ॥ या
नुधानः पुत्तपजनो नैर्मतो यातु रक्षसी ॥ ६४ ॥ प्रचेता वरुणाः पाशीयादसां पतिरप्यतिः ॥ असनः स्पर्शनो
वायुर्मानरिश्वासदा गतिः ॥ ६५ ॥ पृषदश्चोगंधवहो गंधवाहा निलाशुगाः ॥ समीरमारुतमरुज्जगत्प्राण
समीरगाः ॥ ६६ ॥ नभस्वदातपवनपवमानप्रभजनाः ॥ प्राणोपानसमानश्चोदानकानोचवायवः ॥ ६७ ॥
हृदि प्राणो गुदपानः समानो नाभिसंस्थितः ॥ उदानः कंठदेशे स्याद्धानं सर्वशरीरगः ॥ ६८ ॥ शरीरस्था
इमे रंहस्तरसीतुरयः स्यदः ॥ जवो यश्री घृत्वरितं लघुक्षिप्रमरुतम् ॥ ६९ ॥ सत्वरं च पलं नूतनं मविलं
विनमाश्रुच ॥ सतते नारतास्त्रां सतता विरतां निशाम ॥ ७० ॥ नित्यानवरतानस्रमप्यप्यतिशयोभरः ॥ अ
तिवेलभश्चात्ययोतिमात्रोद्गाढनिर्भरम् ॥ ७१ ॥ तीव्रेकांतनितां तानिवाहगाढदृढनिच ॥ लीवे श्री
प्राद्यः सत्वे स्याद्विधेषां सत्वागमि यत् ॥ ७२ ॥ कुबेरश्चंद्रकसखो यक्षराड्गुह्यकेश्वरः ॥ मनुष्यधर्मा धन

पुंववे ७५४

त३

नवतिरंतरक्रियायाः = ३ एकादशशीघ्रस्प = ४

राम
४५

३१

स४

परश्चपरश्चः ॥ स्याच्छ्रीवासिप्रीवकुरिकाचासिधेनुका ॥ वापुंसिशाल्यं बांकुर्ज्ञा सर्वलानोम
रोऽस्त्रियाम् ॥ प्रामस्तुकुंतः कोरास्तुस्त्रियः पाल्यस्त्रिकोदयः ॥ सर्वाभिसारः सर्वोद्यः सर्वस
न्नहृनार्थकः ॥ लोहाभिसारोऽस्त्रभृतां राक्षसी राजनाविधिः ॥ यत्सेनायाभिमनमरोत्तद
भिषेणनम् ॥ यात्राव्याभिनिर्गारां प्रस्थानं गमनं गमः ॥ स्यादासारः प्रररां प्रवक्तं वलिता
र्थकम् ॥ अहितान्प्रत्यभीतस्य ररां गानमभिक्रमः ॥ वेतिले का बोधक शश्चाकि का घांटिका
र्थकाः ॥ सुर्मागधास्तमगधा वंदिनस्तुतिपाठकाः ॥ संराप्रकास्तमयसंग्रामादानिवर्तिनः ॥ तृ
रिगुर्दयोः स्त्रियाभूतिः पांशुर्नानदयोरुजः ॥ चूर्णोदोदः समुत्पिंज पिंजलोभृतामाकुले ॥
पताकावैनयंती स्यात्केतनं ध्वजमस्त्रियाम् ॥ सावीरशी सनं यदभूमिर्घातिभयप्रदा ॥
अहंपूर्वमहंपूर्वमित्यहंपूर्विका स्त्रियाम् ॥ आही उरुषिका दयां द्यास्यात्संभानातिन ॥

स४

व९

दि. अ. को.
५४

अहमहमिकानुसास्यात्परस्परं योभवत्यहंकारः॥ प्रविशन्तरः सहोवलशौर्याणि स्थाभ्य
च॥ शक्तिः पराक्रमः प्राणो विक्रमस्त्यतिशक्तिः॥ वीरपानंतु यत्पानं वृत्ते भाविनिवार
णो॥ युद्धमायोधनं जन्यं पधनं प्रविदारणम्॥ मधमास्कंदनं संख्यं समीकं सांपरायिकं॥
अस्त्रियां समशनीकरणांकलहविग्रहो॥ संप्रहाराभिसंघातकलिसंस्फोटसंयुगाः॥
अभ्यामर्द्धसमाघातसंग्रामाभ्यागमाहवाः॥ समुदायः स्त्रियां संयत्समित्याजिसमित्युभयः॥
नियुद्धं वाङ्मयं देस्यात्तुमुलं रणसंकुले॥ ह्येतात्तु सिंहनादः स्यात्करिणां घटनाघटा॥ कंद
नयोधसंघातं रोहितं करिणर्जितम्॥ विस्फारो धनुषः स्यान्पटहाडं वरोसमी॥ प्रसभ
नुवलात्कारो ह्योयस्वलितं हलम्॥ अजन्यं कीवत्पानतउपसर्गं समंत्रयम्॥ मूर्च्छा
तुकदमलं मोहोऽप्यवमर्द्धस्तुपीडनम्॥ अभ्यवस्कंदनं त्वभ्यासादनं विजयोजयः॥ वैर

रामः
५४

अहिः प्रतीकारो वैरनिर्यातनं वसा॥ प्रद्रावो द्रावसं द्रावविद्रावाविद्रवोद्रवः॥ अपक्रमोपयानं
स्याद्रोभंगः पशुजयः॥ पराजितपराभूतो विघ्नघृनिरोहितो॥ प्रमापणं निवर्हणं निकार
रणं विशारणं प्रेक्षासनं परासनं निवृद्धनं निहंसनम्॥ निर्वासनं संक्षपनं निर्घयनमप्या
सनं॥ निस्तर्हणं निहननं क्षणनं परिवर्जनम्॥ निर्वापणं विशासनं मारणं प्रतिघा
तनम्॥ उद्धासनप्रमथनकथनोज्झासनानि॥ आलंभपिञ्जविशारद्यातोन्माथ
यथाअपि॥ स्यात्यंबताकालधर्मोदिष्टांतः प्रलयोत्पयः॥ अतोनाशोदयोर्मृत्युर्म
रणं विधनोस्त्रियाम्॥ परासुप्राप्तपंचत्वपरेतप्रेतसंस्थिताः॥ मृतप्रमीतोत्रि
क्षेतेवितां वित्यावितिस्त्रियाम्॥ कबंधोस्त्रीक्रियायुक्तमपमूर्द्धकलेवरम्॥ रम
शानं स्यात्पितृवरांकुणपशवमस्त्रियाम्॥ प्रग्रहोपग्रहोवर्धाकारास्याब्धनालये॥

[illegible]

मौलीनकोद्रवीणादिशेषधान्योद्भवक्षमम् ॥ वीजाकृतं तृप्तकृष्टं रसीत्यं कृष्टं हल्यवत् ॥ त्रिगुणाकृतं तृतीयाकृतं त्रिहल्यं त्रिसीत्यमपितस्मिन् ॥ द्विगुणाकृतं तु तत्सर्वं पूर्वशं वाकृतम् ॥ पीह ५ ॥ द्रोणाऽऽठकादिमापादो द्रोणिक्याठिकादयः ॥ खारी वापस्तुर्या रिक ९ उन्नमर्य दयस्त्रिषु ॥ पुनः पुंसकयोर्वपः केशरः क्षौत्रमर्तु ॥ केदारकं स्यात्केदार्यक्षौत्रं केदारिकं गणेश ॥ लोष्टानिलोष्टवः पुंसिरकोटिशो लोष्टभेदनः ॥ धाजनंतोदनंतोत्रं उर्य त्रिजमवदारं शां ॥ दार्त्रं लवित्रं रमावंधो योत्रं योत्रं उमथो हलु ॥ निरीषं कूटकं २ फालः कृषको रलांगलं हलु ॥ गोदारं शां वसीरो ४ यशाल्याखी ५ कीलकः २ ॥ ईषालांगलदं २ स्यात् २ रसीतालांगलपद्धतिः २ ॥ पुंसि मेधिः खले दाह्यस्तथत्यश्च वंधने १ ॥ आश्वीहिः पाटलः स्यात् २ सितश्चकथवौ समौ २ ॥ तोकमस्ततत्र हरिते ५ क

४०

मार्ग ३ ५३

द्विअको. लापस्तसतीनकः॥ हरेणुरवंत्रिकोचास्मिन् ४ कारद्रुषस्तकोद्रवः॥ मंगल्यकोमश्रुरोरथम
 पूर्व कु ४ क म ७ ४ को॥ वनभुजे ३ सर्षपेतु द्वौतंतु भकद्वको ३॥ सिद्धार्थस्त्वेषधवलौ ९ गोधूमः
 सुभनः समोर॥ स्यादावकस्तकुल्माष २ अणको हरिमंथकः॥ द्वौ तिले तिल पेन अणि
 ४ लपिंज अर्नि फले २॥ क्षवः क्षधागभिजन नोराजिका रुहिकांरी ५॥ स्त्रियो कंगुप्रियं
 गूदे २ अतसी स्यादु माक्षमा ३॥ मानु लानीतु भंगायां २ व्रीहिभेदस्त्यणुः पुमान् ९॥ किं
 शाहः सम्यश्चकं स्यात् २ क शिशुं सम्यमंजरी २॥ धान्यं व्रीहिः संवकरिः ३ संवो गृह्यस्त
 णादिनः १॥ नाडी नालं च कांटी स्प २ पला लो ३ ह्री सतिः फलः ९॥ कटंगरे वु संकीर्ते
 धान्यत्व त्रि ७ मांस्त ४ २॥ अको ह्री अक्षती क्षणाये ९ शमी शिं वार निषु नरे ॥ अक्ष
 भाव सितं धान्यं ९ पूतंतु बहुली कृत मूर ॥ भाषा दयः शमी धान्ये अक्ष धान्ये यवा दयः २॥ ५६ रामः

सुद्ध

शालयः कलमाघा अषष्टिकाया अयं स्पमी ॥ तृणा धान्यानि नीवाराः २ ह्री गवेधुर्गवेधुकार ॥
 अयोयो सशालो ह्री स्यात् २ दुद्रुखल मृत्खल मूर ॥ प्रस्फोटनं शूर्प मल्ली रचाल नीति
 त ३ः पुमान् २॥ स्फूत प्रसेवो २ कंठो ल पिटो २ कठकि लिनको ॥ सुमानो २ रसवत्यां तु पाकस्था
 नम हान से ३॥ यो रोगवस्त दध्यक्षः सूपकारास्तवल्नवाः ॥ आरा लिका आश्रसिकाः
 सदाज्योदनिका गुणाः ७॥ आपू पिकः कारविको मक्ष्यकार २ मे त्रि ७ ॥ अश्रुमंत
 मुक्षानम धि अयणी तु लि रंति काप ॥ अंगार धानिकां गार शकट पिह संत्यपि ॥
 हसन्यप्यय ४ न ह्री स्यादं गारे लात मृत्मुक मूर ॥ लीवें वरीषं धादो ना २ कं दुर्वा स्वेद
 नी स्त्रिया मूर ॥ अलिंजरः स्यान्मणिकः कर्क यालुर्ग र्यं तिका ३॥ पिठारः स्यात्पुष्पा
 कुंडं ४ कलशस्त त्रि ७ द्वयोः ॥ द्यटः कुट निषा वः ह्री ३ शरावो वर्द्धमानकः २॥ अज्जी

अकोदिषं पिष्टपचनं रक्तं सोऽस्त्रीपानमाजनम॥ कुतः कृतेः स्नेहपात्रं सेवात्पाकुतुपः प्रमान॥
 सर्वमावपनं भातं पात्रा मत्रेवमाजनम॥ दर्विः कंविः खजाकाचः स्यात्तुर्दं रुरु
 लकः २॥ अस्त्रीशाकं हरितकं शिपुरस्पतुनालिका किं वचकलं च श्वेस
 वासुपस्करः २॥ तित्तिरीकं च कुं वृक्षा मथवे लजम॥ मरिचको लकं
 मधुपराधर्मपत्तनम॥ जीरको जर एोजाजी कणा ४ रुहेतुजीरके॥ सु
 षवी कारवी पृथ्वी पृथु कालोपकुचिका॥ अर्द्रकं गेरस्या २ दयवत्रा वि
 तुन्नकम॥ कुस्तं वृक्षधान्या क ४ मथ अंही मंदोषधम॥ स्त्रीनपुंसकयोर्विश्च रामः
 नागरं विश्वभेषजं ५॥ आरना लक सोवीरकुत्मा षाभिषुतानिव ॥ अवंतिसो
 मधान्या म्लकुं जलानिचकाजिके ॥ सरु सवे धिजातकं वाही कं हिं ग राम ५॥

स्त्रीनपुंसकयोर्विश्च
 रम्यातः २

सुदेशतिरव्या
 तः २

लं ३

तन्यचीकांवी पृथ्वीवाष्पिकां वरी पृथुः पनिशाद्राकां चनीपीता हरिद्रावरवणिनी ५ सासु
 द्रयं तुलवणमदीवं वशिश्चतन॥ सिंधवोऽस्त्रीशीतशिवं माणिमंथं च सिंधुजे ४॥ सिंधो नु न शति
 रोमकं वस्तकं २ पाक्यं विजं वक्तु के दयम॥ सोवर्चलेऽक्षरुचके ३ निलकं तत्र मेवके ॥
 मत्स्यं डी फाशितं खंडविकारे रं शं के रा सिता २॥ कुचिका दीरविहृतिः स्यात् ५ साला
 तु माज्जितार ॥ स्यान्ते मज्जुनिष्ठानं त्रिलिगा वासिता वधेः ॥ श्लालुतं भट्टिजं च
 ल्य ३ मुरयं तु पैठरम २॥ प्रणीतुमप संपन्नं २ प्ररा सु स्यात्सु संस्तुतम २॥ पिच्छिलं तु
 विजितं २ संमृष्टं शोभितं समे २॥ चिकरां मस्थिना धं तु ल्ये भावित वासिते २॥ आ
 पकं पौलि रभूषो लाजाः ५ मृन्निवाक्षताः २॥ पृथुकः स्याच्चिपिठको रधान प्रष्ट
 यवे स्त्रियः २॥ पूपोऽपूपः पिष्टकः स्यात् ३ करमोदधिसक्तवः २॥ भिस्सास्त्री भक्तम

विजहाकानाम २

दि. अको.
५८

धोन्नमोदनोस्त्रीसदीदि वः॥ भिस्सिटादधिकार सर्वरसायेमण्डमस्त्रियामर॥ मा सरावम ना
निस्त्रावा मण्डे भक्त समुद्रवे॥ यवागुरु स्त्रिका आरणाविले पीतरलावसा॥ गज्यं जिष्ठ
गवां सर्वे गोवि गोम यम स्त्रियामर॥ तनु अर्कं करीषोस्त्री दुधं दी रं प यः समम॥
पयस्य माज्य दध्यादि द्रव्यं दधि घनेतर म॥ दत माज्यं हविः सर्पि ४ नवनीतं नवो
दतं २॥ तनु हेयं गवीनं यत्तु गो गो दो हो द्रव्यं दत म॥ दण्डाहतं कालशेय मरिष्ट म
पि गो रसः ४॥ तक्रं सुदध्वि मयितं पादां बर्धो यु निर्जल म॥ मंडं दधि भवं मस्त २ पी
य पी भिनवं प यः॥ अरानाया उ भुक्ता दत्त त॥ प्रा सस्त क वला र्यकः २॥ स पी तिः
स्त्री तुल्य पानं २ सधिः स्त्री सह भोजन म॥ उदयातु पिपासा तटु तर्षो ४ जधिश्च भो रामः
जन म॥ जे व मनं लेह आहारी निघसो चा दक्ष्य पि॥ सो हित्यं त र्य सां त पिः ३ फे ५८

नंगवी २

लाभुक्ति समहित म॥ का मप काम पय्या पूर्ण निका मेष्ट यथे पित म॥ गो पे गो पाल गो सं
रय गो धु गा भी र वल्लवाः॥ गो म दिष्वा दिकं पा दवं धनं दौ गवी श्वरे॥ गो मानी मी ३ गो
कुलं तु गो धनं स्या द्वा वं जे ३॥ वि धा सिन न जा वो यत्रा पि तां पुरा १॥ उक्ता भद्रो
वली वृद्ध ऋष भो वृ ष भो वृ षः॥ अनडा सो रभे यो गो रुद्रांगं संह ति रो द्त क म॥ ग
या गो त्रा गवां र वत्स धिनो र्वा त्स क धेनु क म॥ वृ षो म हान्म हो द्तः २ स्यात्त र ह द्दो द्त
स्त रं जे ज वः॥ उत्प न्न उ द्ता जा तो द्तः स धो जा न स्त न र्णा कः॥ शकृत्क रिस्त वत्सः
स्या द्म्य वत्स त रो स मो २॥ आ र्ष भ्यः षं ठ ता यो ग्यः॥ षं ठो गो प ति रिदु रः २॥ स्कं धु प्र
शक्त व हः सारना तु गल कं वलः २॥ स्या न्न स्ति न स्त न स्यो तः २ प्र ष वो द्ग ग पा श्व गः २॥
शु गा दी नां तु वो ढा रो शु ग्य प्रा सं ग्य शा क टाः ४॥ ग व न ति ते न न दो ढा स्पे दं हा लि कं से

अकोधिरिकोरो^१ पूर्वदेषु^२ यधोरेयधुरीणाः सधुरंधराः ॥ ३ ॥ उमावेकधुरीणोक धुरावेकधुरावदे ३ ॥
 ५२ सतु सर्वधुरीणाः स्याद्योवै सर्वधुरावहः ॥ १ ॥ मादेशी सौरभेयी गोरुस्त्रामाता वष्टंगिरी^३
 अर्जुन्यध्यारो हिराणी स्यादुत्तमा गोष्ठने चिकी ॥ १ ॥ वरणादिभेदात्संज्ञाः स्युः शबलीध
 वलादयः ॥ १ ॥ दिहायनी दिवर्षागोरेका कात्वेकहायनी ॥ १ ॥ चतुरया चतुर्हाय एवंच
 द्यत्रिहायनी ॥ १ ॥ वरावध्याः २ वृत्तोकानुस्रवर्भारथसंधिनी ॥ १ ॥ आक्रांता ० ८
 मे ३ धरायवेदुर्भोपधातिनी २ ॥ काल्योपसर्प्या प्रजनेश्च ह्योही वालगभिरी २ ॥
 स्याद्वंजीतसुकरा २ वज्रस्रतिः परेष्टुका २ ॥ विरस्तता वक्षुपिणी २ धनुः स्यान्नव
 स्रतिका २ ॥ सुवृता सुखसर्पदोह्या २ पीनोधीपी वरस्तनी २ ॥ दोरा दीरा दोरा ३
 धा २ धेनुष्यावंधके स्थिता ॥ १ ॥ समां समीना सायेव प्रतिवर्षस्य स्रयते ॥ ३ ॥

राम

५२

पस्तकीवमापीनं रसमोशिवक कीलको^१ नपुंसिहामसंदानं २ यधुरज्जुस्तदामनी २ ॥
 वैशाखमंथमंथानमंथानोमंथदंजके ॥ ५ ॥ कुठारोदंजविष्कंभोरमथनी गगरीसमे २ ॥
 उष्ट्रकुमेलकमयमहांगाः ४ करभः शिथः ॥ १ ॥ करमाः स्युः २ रवलकादाखेः पाद्व
 धनेः ॥ १ ॥ अजाकुगी अभक्कागवस्तक गलकाज्जजे ॥ ५ ॥ मेदो रधोरगोशर्गुमेष
 वृहन्नयप्रजके ॥ ३ ॥ उष्टोरभाजवृंदे स्यादोष्ट्रको रधकजकम ॥ १ ॥ वकी वन्नस्तवा
 लेयाशसभागर्द्धभाः खराः ५ ॥ वैदेहकः सौर्यागुहोने गमोवा शिजोव शिक
 परयाजी गोह्याप शिकंक्रयविक्रयिकश्चसः ८ ॥ विक्रेता स्याद्विक्रयिकः २ का
 यकः क्रयिकः समो २ ॥ गशिज्यन्तवशिज्या स्यान् २ मल्यवस्तोप्यवक्रयः ३ ॥ नीवीप
 रिपणं मूल ३ धनं लाभो विकं फलम् ॥ १ ॥ परिदानं परिवर्त्तने मेयनिर्णयः ४ ॥

अकोविप्रमानपनिधिर्न्यासः प्रतिदानं तद्वर्णनम् ॥ क्रयेप्रसारितं क्रयं क्रयेन व्यमाचके
 ॥ विक्रेयं परिणतव्यं च प्रणयं ॥ क्रय्यादयस्त्रिषु ॥ क्लीबे सत्पायनं सत्पंकारः
 सत्पाहतिः स्त्रिया मू३ ॥ विपरणो विक्रयः २ संख्या संख्येये धा दश त्रिषु ॥ विंश
 त्या धाः सैकत्वे सर्वा संख्येय संख्ययोः ॥ संख्या ये द्विवृत्त्ये सत्तामु चानवृत्तेः
 स्त्रियः ॥ पंक्तेः शानसहस्रादि क्रमा दशांशोत्तरम् ॥ यो तव दुवयं पाथ्यमिति मा
 नार्थकं त्रयम् ॥ मानं तुलांशु लिप्रस्थेर्गञ्जा पञ्चा धमा षकः ॥ ते षोडशाक्षः क
 र्षोऽस्त्री २ पलं कर्षं चतुष्टयम् ॥ सुवर्णं विमोहे म्नाक्षे रुरु विस्तस्तत्पले ॥
 तुला स्त्रियां पलरातं १ भारः स्याद्विशतिस्तुलाः ॥ अचि तो दश भाराः स्युः १ शाक रामः
 दो भारश्चा वितः ॥ कार्षी पणः कार्षिक स्यात्कार्षिकेता म्नि के पणः ॥ अस्त्रि ६०

यामाटकदो रोगो खारी वा हो निकुंचकः ॥ कुट्वः प्रस्थ इत्याद्याः परिमाणार्थकाः ८ थक ॥
 अंशस्तरीयः पादस्या दंश भागो तु वटं के ३ ॥ द्रव्यं विन्नं स्वापने यं रिक्च मृक्च धनं
 वसु ॥ हिरण्यं द्र विरां पुममर्थ रै विभवां अपि १३ ॥ स्यात्कोशश्च हिरण्यं च हेमस्तु
 प्येकता कृते ॥ ताभ्यां यदन्यत्तत्कुप्यं १ रूप्यं तद्वयमाह तम् १ ॥ गारुत्मतं मरुक्तं
 मरुमगमं हरिन्मणिः ४ ॥ शोशा रत्नं लोहितकः पद्मरा गोथमो न्तिक म् ॥ मुक्ता रथ
 विद्रुमः पुंसि प्रवालं पुंन पुंसकम् ॥ रत्नं मणिर्द्वयो ररुमजानो मुक्ता दिके पि च र्ण
 सै र्णो सुवर्णं कनकं हिरण्यं हेम हाटक म् ॥ तपनीयं शान्तं कुं भगां गेयं भर्म कर्तु र्मु
 चामीकरं ज्ञानरूपं महा रजतं कांचने ॥ रुक्मं कान्तं स्वरं जांबनदमष्टा पदोऽस्त्रियाम् ॥ ६४ ॥
 ६ ॥ अलंकार सुवर्णं यच्छु गी कनक मित्य ६ ॥ ॥ पुर्वं रजतं रोप्यं रज्जु रश्च्येत

युवर्णं नाम नि २

हिअको
६९

मित्यपिपरीतिः स्त्रियामारकूटोनस्त्रियामथनाप्रकम् ॥ अल्वं स्नेहसुखं च वरि
ष्टो दुवराणि च धालो होः स्त्रीशस्युकं तीक्ष्णं पिरुं कालाय सायसी ॥ अरुमसा
रोयमंडूरं मिहारा मपितनलेर ॥ सर्वे च तेजसलो हविका रस्त्ययमः कुशी ॥
क्षारः को चोरथ च पलोरसः सून अषार दे ॥ गवलं माहिषं शृंगरमभुर्कमि
रिजामले ॥ सोतो जनं च सोवीरं कापोतां जनया मुने ॥ तुल्यो जनं शिखिपीव
पितुन्नकमयूरके ॥ कर्परी दाविका छाथो भवतु त्वं रसाजनम् ॥ रसगर्भं
तादृश्यं लोभं गंधारमनुत गंधकः ॥ सो गंधिकश्च वक्ष्ये कलाल्यो च कुलस्त्रि हरिः
का ३ ॥ शिनिष्ठं प्रप्यकेन पोष्यकं कुसुमांजनम् ॥ पिंजरपीतनतालमाला ६९

४४

च हरितालके पां गौरेयमथ्यंगिरिजमभमलं च शिताजनु ॥ बोलगंधरसप्राणपिंजगी
परसाः समाः ५ ॥ जिंजीशो बिक फः फेनः ३ मिंदूरनागसंभवम् ॥ रनागः सीसकयोगेष्ट
वप्राणि ४ ५ पिचरम् ॥ रंगवंगे ४ प्यथ पिचुस्तूलो रथकमलो नरम् ॥ म्यात्कुसुमं
वह्निशिखं महारजिमत्पपि ४ ॥ मेषकवलकरार्ग्यः २ शशो रं शशालो मतिर ॥ मधु
लोदमीक्षिका दि ३ मधुकिष्टं तु सिक्ककम् २ ॥ मनः शिलामनो गपामनो हानागजि
क्षिका ॥ ४ ॥ नैपाली कुनटी गोला ३ यवक्षारो यवायजः ॥ गक्यो ३ ५ यमजिका क्षारका
पोतः सुखवर्चकः ३ ॥ सोवर्चलस्या दुचकं रत्नकक्षीरी वंश रोचना ॥ शिग्रजं अथैत
मरिचं २ मोरं मूलं मेक्षवम् ॥ ग्रंथिकं पिप्पली मूलं चटका शिर इत्यपि ३ ॥ गालो

हिअको ६२ मीभूतकेशोन्मत्तपत्रांगरक्तचंदनमृत्त्रिकटुमूषलीमोषी ३३ विफलानुफ
लत्रिकम् ॥०॥ इतिवैद्यवर्गः ॥०॥ श्रद्धाश्वावरुणाश्चक्षुषलाश्चजघन्यजा ॥
आवाशतालास्तुसंकीर्णाअंबदकरणादयः ॥ श्रद्धाविशोस्तुकररांगे १॥ वष्टोवे
व्यादिनमनोः १॥ श्रद्धाक्षत्रिययोरुयो १॥ मागधः क्षत्रियाविशोः १॥ माहिष्योः
प्योक्षत्रिययोः १॥ क्षत्र्या श्रद्धयोः स्तुतः १॥ ब्राह्मण्योक्षत्रियास्तुतः १॥ तस्याम्येदे
हकोविशः १॥ रथकारस्तुमाहिष्यात्कशिरापांयस्यसंभवः १॥ स्याच्छांजालस्तुज
निनोब्राह्मण्योक्षत्रियलेनयः १॥ कारुः शिल्पीसंदहेस्तेर्दयोः श्रेणिः सजातिभिः १॥ रामः
कुलकः स्यात्कुलश्रेष्ठीमालाकारस्तुमालिकः २॥ कुम्भकारः कुलालः स्यात्पत्तर्ग ६२

इस्तुलेपकः २॥ ननुवायः कुविन्दः स्यात्तुन्नवायस्तुसोविकः २॥ रंगानीवाश्चित्रकारः २॥
शस्त्रमाज्जोसिधारकः २॥ पट्टकचर्मकारः स्यात्तुन्नवायस्तुसोविकः २॥ नाजिधमः
स्वर्णकारः कलशोरुक्मकारके ४॥ स्याच्छांरिक्कः कांयविकः चोत्तिकस्तुमकुद
कः २॥ नक्षानुबर्द्धकिस्त्वष्टारथकारश्चकाष्ठनट ५॥ ग्रामाधीनोग्रामतक्षकोटतक्षो
नधीनकः २॥ क्षुद्रिभुंजिदिवाकीर्तिनापितांतावसायिनः ५॥ निर्णेजकः स्यात्प्रकः ५॥
श्रोशिउकोमण्डहारकः २॥ जावालः स्यात्तुन्नवायस्तुसोविकः २॥ देवाजीवस्तुदेवलः १॥ स्या
न्माथाशांवी २॥ माथाकारस्तुपुतिहारकः २॥ शोलातिनस्तुशोलाजाया
जीवाकृशाश्चिनः ॥ भरताइत्यनेनष्टाश्वारणास्तुकुशीलावाः २॥ मादंनिकामो
रजिकाः २॥ पाणिवादास्तुपाणिवाः २॥ वैशध्याः स्त्र्ये शोका २॥ वीणावादास्तु

दिअको वेणिकाः २॥ जीवान्तकः शाकुनिको रघो वाण रिक्क जालि कोर ॥ वैनं सिकः कोटि ॥
 कश्च मांसिकश्च समंत्रयम् ३॥ भतको भतभुक्तमकरो वैनतिको पिसः ४॥
 यान्ती व होवै वधिको २ भाखा हस्त वाहिकः २॥ विवर्णः पा म रोनी चः प्रा
 कतश्च पृथग्जनः ॥ निहीनो पसदो जाल्मः द्रुल्लकश्चोतरश्च सः ११॥
 भत्येदासे रदासे यदा मगो प्यकचेटकाः ॥ नियो ज्य किंकर प्रेष्य भुजि ध्यप
 रिचाटकाः १॥ पुराचित परिस्कंद परजात परे धिताः १४॥ मंदस्तुतुं दपरि
 मज्ज आलस्यः शीत कोल सोनुस्त्रः ६॥ दत्ते व वतु रपेश ल पटवः ६
 उह्यः ६॥ चां गाल शिव मातंग दिवा कीर्तिजनंगमाः ॥ निषादश्च पयो वनो य
 सि यश गाल पृष्ठासाः १॥ भेदाः किरात शायर ७ लिं द हो चु जात यः २॥ व्याधो

म. ध्यान ३॥
 रामः
 ६३

मगवधा जीवो मगयुर्लुधको पिसः ४॥ कोलेयकः सारमेयः कुक्कुरो मगदंशकः ॥ अनुको मषकः चास्या
 दलर्कः स्तु सयोगितः १॥ आविश्वक दुर्मग शाकुशलः १ सरमो अनी २॥ विदुरः अकरो ग्राम्यो १ वर्क रस्तर
 णः पशुः १॥ आ छोदनं मगयं स्यादो रवेठो मगया स्त्रियाम् २॥ दक्षिणा युर्लुधयोगादक्षिणो मा
 कुरंगकः २॥ चोरिका गारिक स्तेन दस्यु नस्कर मोषकाः ॥ प्रति रोधि परास्कृष्टि पाटच्चं मल्लिस्तु २४
 वाः १॥ चोरिका स्तेन्य चोर्ष्य चस्तेय ४ लोचुतुन दनम् १॥ वीतं सस्तूप करणां बंधने मगपक्षिणां २॥
 उन्माथः कूरयंत्र स्या रक्षागुराम गवंधनी २॥ अल्य वराटकः २ स्त्रीतुरज्जु स्त्रिषु वही गुणः ३॥ उद्धा
 टनं घटी यंत्रं सलिलो दाहनं उपदेः ॥ प्रसिधे मावा यदण्डः सत्राणि नो रतंतवः ॥ वाणिर्गतिः
 स्त्रियो तुल्ये २ पुस्तले व्यादिकर्मणि ॥ पंचालिका पुत्रिका स्यादस्त्रदन्तादिभिः कृता २॥ पिष्ट
 कः पेटकः पेटो मंजुषा ४ यविहंगिका १॥ भारयष्टि रस्तदालं विस्तिक्तं काचो २ यपादुका ॥ ३॥

पाद रूपान उक्ती सैवानुपदीनापदायतापानधीवधीवरास्यारदश्चादेस्ताउनीकशापौवांगालि
कानुकंजोल जीणावंगालवल्तकी ३॥ नाशवी स्यादीषणिका रशाणस्तनिकषः कषः ३॥
वश्चनः पत्र परभुरिषीकातलिकासमे ॥ तैजसावर्निनी मूषारभस्या चर्मप्रसेविका ॥ ३३
आम्फोरनीवेधनिका रूपाणीकर्तरीसमे ॥ दृष्टादनोदृष्टभेदी रंकः पाषाणदारकः ॥ ३४
कवोः स्त्रीकरपत्रं स्यादाशमैवेभेदिका ॥ ममीस्थूणाः यः प्रतिमा ३ शिल्पं कर्मकलादिकं ॥ ३५
प्रतिमानं प्रतिविम्बं प्रतिमा प्रतियातना ॥ प्रति ॥ छाया प्रतिरुतिरच्चा पुंसिप्रतिनिधि
रूपमोपनं स्यात्वाच्यलिंगाः समस्तल्यः सदृशः सदृशः सदृक ॥ साधारणसमानास्युह
न रूपदेत्वमीनिभसंकाशानीकाशप्रतीकाशोपमादयः ॥ कर्मरापानविधाभन्त्याभूतयो रामः
भर्मवेतनम ॥ भरण्यं भरणी मूल्यनिर्वेशः पया इत्यपि ॥ सुराहलिप्रियाहालापरिहृ

रामः
६४

श्रीगणेशायनमः ॥ विदोष्यनिधेः संकीर्तनाद्यैरव्ययैरपि ॥ लिंगादिसंग्रहेर्वर्गाः सामान्येवर्गसंश्रयः ॥
स्त्रीरागैर्वेदिकोष्यपादोः प्रकृतं पदे ॥ अथगणकिपाडाकासुथासुसस्यभेदकाः ॥ २ ॥ सुकतीपुण्य
वाध्वन्योमहं हस्तमहाशयः ॥ हृदयालुः सुहृदयोमहोत्साहोमहाद्यमः ॥ ३ ॥ प्रवीणो निपुणगमितावि
स्तनिस्नातशिदिताः ॥ वेत्तानिकः कृतमुखः कृती कुशल इत्यपि ॥ ४ ॥ पञ्चः प्रतीक्ष्यः सांशयिकः संशय
पन्नमानसः ॥ दक्षिणीयो दक्षिणाहस्तत्र दक्षिण इत्यपि ॥ ५ ॥ सुर्वदान्यस्थूलालक्ष्यतनशाडा बहुप्र
दे ॥ जेवाटकः स्यादाद्युष्मानतर्गशिरस्तुका सुवित ॥ ६ ॥ परिहृकः क्षारशिकोवरस्तुसमर्कः ॥ ६६
हर्षमाशाविकुर्याणः प्रमना हृष्टमानसः ॥ ७ ॥ दुर्मनाविमना अनमनाः स्यादुल्क इमनाः ॥ दक्षिणोसरतो
दशेभुकलो दत्तभोक्तारि ॥ ८ ॥ तत्परं प्रसितासक्ता विष्टार्थोद्युक्त उत्सुकः ॥ प्रतीतेप्रथितरस्यातविनवि
ज्ञातविश्रुताः ॥ ९ ॥ गुरोः प्रतीतेनुकतलक्षणा हतलक्षणे ॥ इभ्यश्चाद्योधनी स्वामीत्वी अरः पति
शिताः ॥ १० ॥ अधिभूनायकोनेता प्रभुः परिहृदोधिपः ॥ अधिकर्षिः समर्कः स्यात्कुटुम्बादतस्तथ ॥
॥ ११ ॥ स्यादभ्यागारिकसास्मिन्पाधिप्रमानयम् ॥ वरांगरूपोपेतोयः सिंहसंहननोहिसः ॥ १२ ॥ नि

हरिः

अको. ६६ हरणात्मजा गन्धोत्तमा प्रसन्नेराकादम्यः परितुता ॥ मदिराकश्यमद्योचाप्यवदंशस्तु भूतलं ॥ ६०
 ६५ अंतापादस्थानं मधुचारा ॥ मधुक्रमाः ॥ मध्यासवो माधवको मधुमाध्वीकमदयोः ॥ भिरे
 यमासवसीधुमेदकोजगलः समो ॥ संधानं स्यादभिषयः किं एवं पुंसितुनग्नः ॥ कारोत्तरः सु
 गमरदुरापापानपापगोष्ठिका ॥ वषकोस्त्रीपापपात्रं सरकोप्युतनर्षणम् ॥ धूर्त्तोत्तरेवी
 कितवोऽक्षधूर्त्तोद्युतस्तुसमा ॥ सुलूग्नकाः प्रतिभुवः साभिकाद्युतकारकाः ॥ रौद्रिनोऽस्त्रिया
 मक्षवतीकेतवंपताइत्यपि ॥ परणोऽक्षे भुग्नहोऽक्षस्तुदेवनाः पद्माकाश्चते ॥ परिणायस्तु
 सारीणां समंतान्नयनेऽस्त्रियाम् ॥ अष्टापदसारिकलं ॥ प्राणिद्युतं समाह्वयः ॥ उक्ताः भूरि
 प्रयोगत्वादेकस्मिन्नयत्रयोगिकाः ॥ तद्व्यादयतो हन्ता अहं लिंगान्तरे पिते ॥ इति भूवर्गः ॥
 इत्यमरसिंहस्तोत्रासंनिगाजगसने भूमिकागोस्ती वायसांगर्यसमर्पितः ॥ ० ॥ ॥ ॥ ॥

रामः
६५

लंपीनपीनीतुस्थूलपीवरे ॥ लोकात्पुल्लकाः अहं मसुमं ॥ अंकुशं तनु ॥ ६२ ॥ स्त्रियां मात्रा उदीपुंसिलवले शक
 गा शावः ॥ अत्यल्पे ल्पिष्टमर्त्यायः करणीयो रणीय इत्यपि ॥ ६३ ॥ प्रभृतं प्रवृत्तं प्राज्यमद्वं वल्लं वहु ॥ ६४ ॥ ६५
 हृदयिष्ठं स्फिरं भूयश्च भूरिव ॥ ६६ ॥ परः शताद्यासे येषां पराः सरव्याः शतादिका ॥ गगनीयनुगरो यं संख्या
 तंगशितमथसमं सर्वम् ॥ ६५ ॥ विश्वमशेषकृतं समस्तनिखिलाखिलानि निःशेषम् ॥ समग्रं सकलं पूर्यं म
 खंडं स्यादन्ननके ॥ ६६ ॥ घनं निरंतरं सौद्रं पेलवं विरलं तनु ॥ समीपे निकृता सन्नमन्तिक हसनी उवत् ॥ संदेशाभ्या
 मसविधमसंयादसवेशवत् ॥ उपकरणानिकाभरणीभ्यः अप्यभिन्नो व्ययम् ॥ संसक्तं वज्रवहितमपदान्तरमि
 त्यपि ॥ नेदिष्टमनिकतमस्यादृष्टं विप्रकृष्टम् ॥ ६६ ॥ दवीयश्चदविष्टवसुदूरे दीर्घमायते ॥ वर्तुलोति
 स्तलं हनं वंधं तनुना ननम् ॥ उच्चप्रांश्च नमो ह्योक्तितास्तु गोथवामते ॥ न्युनीचस्वर्गस्याः स्फुरवाग्नेवन
 तानतम् ॥ ७१ ॥ अरालं हजितं जितं समुर्मिमकुं वितं नतम् ॥ आविष्टं कुटिलं अग्रं वेत्ति तं वक्रमित्यपि ॥
 ७२ ॥ अज्ञावजितप्रणो व्यसक्तं प्रणो कुलो ॥ राज्ञुतस्तु क्रवो नित्यसदा तनसनातनाः ॥ ७३ ॥ स्या
 सुः स्थितरः स्थेयानेकरूपतया उयः ॥ कालव्यापी सकृदस्यावरोजगमेतरः ॥ ७४ ॥ वरिष्ठजंगमचरं नम
 मिगं वरावरं ॥ चलनं कं पनं कं प्रहं लोलं चलनं चलम् ॥ ७५ ॥ वंचनं तलं ॥ वैवपारिष्टवपिरिष्टव ॥ अतैकः ॥ १९

अको०

६६

समधिकोदृढसंधिस्तसंहतः॥खकखटंकलिलंकरंकरोरंनिष्ठरंदृढम्॥नडरंमूर्तिमन्मर्त्तप्रवृद्धंघोडमेधितम्॥१॥
 पुराणोप्रतनप्रतनपुरातनविरतनाः॥प्रत्ययोभिनवानव्योनवीनोनूनतनोनवः॥२॥नूतनश्चकुमारनूकोमलं
 मृदुलंमृदु॥अन्यगन्वत्तमूनगेनपदंकीवमययम्॥३॥प्रत्यक्षस्यादेन्द्रियकमप्रक्षमनीन्द्रियम्॥प्र
 कतानोननुवृत्तिरेकाप्रेकायनायपि॥४॥अप्येकसर्गएकाग्रोप्येकायनगतोपिसः॥उंस्यादिःप्र
 र्वपौरुषप्रमाद्याश्चथास्त्रियाम्॥५॥अंतोजघन्यवरममत्पपाश्चात्पपाश्चिमम्॥मोघंनिरर्थकं
 स्पष्टंस्फुरत्प्रव्यक्तमल्लशाम्॥६॥साधारणानुसामान्यमेकाकीलेकप्रककः॥भिन्नार्थकाश्चम्य
 तराएकस्त्वन्येतरावपि॥७॥उच्चावचनैकभेदमुच्चंमविलंबितम्॥अरुतुदस्तमर्मस्पर्शगवाधनु
 निरर्गलम्॥८॥प्रसव्यंप्रतिकूलंस्पादपसव्यमपुष्टम्॥वामंशरीरंसव्यंस्पादपसव्यतुदक्षिणम्॥
 ९॥संकटनातुसंवाधःकलिलंगहनंलमे॥संकीर्णंसंकुलाकीर्णंमुंतिनंपरिधापितम्॥प्रथितंसांदि
 तंदध्यविस्तृतंविस्तृतंततम्॥अतर्गतंविस्मितंस्पात्प्राप्तप्रशिहितेसमे॥१०॥वेत्तितंवेत्तितं
 तंचलिताकपिताधूते॥उत्तनुनास्तनिष्ठताविद्धिद्विप्रेरिताःसमाः॥११॥पारिदिपुंतुनिवृत्तंमृषितं

५=३

५२

४

५५

५१

५२

ईर्ष्यकार्यकर्त्तायःसंपन्नःसत्यसंपदा॥अवाविकोथमूनोजवःसपितसन्निधः॥१॥सत्कृत्यालंकरतांकन्या
 योददातिसककुदः॥लक्ष्मीवाहनंस्मृणाःश्रीलःश्रीमान्निधस्तवत्सलं॥२॥स्यादयालुःकारुणिकःकु
 पालुःस्मृतःसमाः॥स्वतंत्रोपारतःस्वैरीस्वकुंदोनिरवग्रहः॥३॥परतंत्रःपराधीनःपरवान्नाथवानपि॥
 अधीनोनिष्ठुज्यायनोस्वच्छंदोर्गदकोप्यसो॥४॥खलपःस्यादुक्करोदीर्घसूत्रश्चिरक्रियः॥नाल्लोऽस
 मीक्षकागीस्यात्कुंदोमंदःक्रियाशुभः॥५॥कर्मदामोऽलंकर्मशीलाःक्रियावान्कर्मसूदनः॥सकामःकर्मशीलो
 यःकश्चरस्तकर्मदः॥६॥कर्मभूककर्मकरःकर्मकारस्ततत्क्रियः॥अपस्मानोमृतस्मातश्चामिषाशीतु
 र्गोष्कलः॥७॥बुभुक्षितःस्यात्तुधितोनिष्ठसुरशनापितः॥परान्नःपरमिडादोभक्षकोघस्मरः॥८॥
 २०॥आधूनःस्यादोदरकोविजिगीषाविवर्जिते॥उभौवात्मभरिःकुक्षिभरिःस्योदरभरके॥२१॥सर्वान्नीन
 स्तसर्वान्नेमोजीगृध्रस्तगर्दनः॥लुब्धोभिलाषकस्तलकस्तमोलोलुपलोलुभो॥२२॥सोन्मादस्तन्मदिस्तुः
 स्यादविनीतःसमुद्धतः॥मत्तेजोर्गोत्करहीवाकापकेकमितानुकः॥२३॥कम्पःकामयिताभीकःकमनः
 कमनोभिकः॥वेरपापतिभूगश्चस्त्रिपात्तविकोविहः॥२४॥केकोविद्व्याव्यसतिपरिभद्रावपुपुते॥

५६

जं१

अकोट

६

विधेयो विन यथाही वचने स्थित आश्रयः ॥ २५ ॥ ववृषः प्रणेयो निभत विनीत प्रञ्जिताः समाः ॥ २६ ॥ धृष्टेष्टुर्विधा
 तश्च प्रगल्भः प्रतिभाञ्जिते ॥ २६ ॥ स्यादः धृष्टेष्टुर्विधा तश्च प्रगल्भः प्रतिभाञ्जिते ॥ २६ ॥ धृष्टेष्टुर्विधा तश्च प्रगल्भः प्रतिभाञ्जिते ॥ २६ ॥
 स्तोभीरुभीरुकभीलुकाः ॥ २७ ॥ अशंसुराशंसित रिगहयालुर्गहीतरि ॥ अद्भालुः अद्भयाप्रतेपतया
 लुक्तपातके ॥ २८ ॥ लज्जाशीले पत्रपिष्टुर्वंदासुरभिवाहके ॥ शाराहृद्यतिको हिस्रः स्याद्विष्टुर्वंदा
 नः ॥ २९ ॥ उत्पतिष्टुर्वंदासुरभिवाहके ॥ शाराहृद्यतिको हिस्रः स्याद्विष्टुर्वंदा
 सकरिष्टुर्वंदासुरभिवाहके ॥ शाराहृद्यतिको हिस्रः स्याद्विष्टुर्वंदा
 रोविष्टुर्वंदासुरभिवाहके ॥ शाराहृद्यतिको हिस्रः स्याद्विष्टुर्वंदा
 कोपीवराजस्वत्यंतकोपनः ॥ जागरुको जागरिताधुरिगतः प्रचलायितः ॥ ३३ ॥ स्रक्कश्यालुर्निद्रा
 लुर्निद्राशायितोसमो ॥ पराधुरवः पराचीनः स्याद्वाउप्यधोधुरवः ॥ ३४ ॥ देवानंचतिदेवधुरवः ॥ ३५ ॥
 द्रष्टुर्विष्टुर्वंदासुरभिवाहके ॥ शाराहृद्यतिको हिस्रः स्याद्विष्टुर्वंदा
 जाक्यः ॥ तिस्समो ॥ वाचोपुक्तिपदुर्वागीवावर्कोतिवक्तिर ॥ ३६ ॥ स्याज्जलपाकस्तुवावालोवावा

हरिः

सुतूली ३

ला ५

रोचगर्हभाक् ॥ ३७ ॥ सुमुखे मुखरावहमुखोशक्तः प्रियंवदे ॥ ३८ ॥ लोहलः स्यादस्फुरवागर्हभाक् ॥ ३९ ॥ समो कुवा
 दकुर्वरो स्यादसोप्यसुरोऽस्वरः ॥ ४० ॥ रधराः शक्यो नां दीवादीनां दीकरः समो ॥ ४१ ॥ जगोऽनेनेउमृकसुवक्तुं
 ओतमशिक्षिते ॥ ४२ ॥ नृह्नीशीलकौनमो वासादिगंवरः ॥ निष्कासीनोवहृष्टः स्यादप्यध्वस्तुधिकृतः ॥ ४३ ॥
 ४० ॥ अजगवोऽभिभूतः स्याद्वाधितः साधितः समो ॥ अधिद्विप्रः प्रतिद्विप्रोवधेकीलितसंयतो ॥ ४४ ॥
 पत्रप्रापत्रः स्यात्कांदिशीकोभयतः ॥ प्रत्यादिष्टोनिस्तः स्यात्प्रत्यातोनिस्तः ॥ ४५ ॥ निःस्तः स्या
 द्विप्रकृतो विप्रलध्वस्तुर्वितः ॥ मनोहतः प्रतिहतः प्रतिवधोहतश्चसः ॥ ४६ ॥ आचारितः
 तारितोभिशस्ते संकशकोस्थिरे ॥ असनातोपरक्तोहोविहस्तप्याकुलोसमो ॥ ४७ ॥ विहस्तोविहस्तः
 स्यात्तुविहस्तोऽदिष्टधीः ॥ कश्यपः कशार्हसन्नदेलाततायीवधोयते ॥ ४८ ॥ देव्येत्वक्षिगतोवधः शीघ्र
 वधसमो ॥ विष्योविषययोवधोमृशाल्योमृशालेनयः ॥ ४९ ॥ शिष्टिदानोहृष्टकर्मवपल
 शिष्टिदसमो ॥ शेषेकहकुरोभागीनिरुक्तस्वनजुःशदः ॥ ५० ॥ करोजपस्त्वकः स्यात्पिष्टनोपुर्ज
 नःस्वतः ॥ नशंसोधातुकः क्रूरः पापोधूतसुवचकः ॥ ५१ ॥ अनेष्टदययाजानप्रवर्धयेयवलिशाः ॥

अको०

६८

कदर्येकपणः क्षुद्रकिंपवानमितंपवाः ॥ निःस्वस्तुदुर्विधो दीनो दरिद्रो ॥ उगतोपि सः ॥ वनीयको यावको मार्गरी ॥
यावको र्थिनो ॥ ५० ॥ अहंकारवानः हंयुः स्याकु भंयुः स्तम्भान्विते ॥ दिव्यापपादुका देवान् गवाघाजरायुजाः ॥
५१ ॥ खेदजाः कृमिदंशाद्याः पक्षिसर्पाद्यो राजजाः ॥ अदि दस्तं गुल्माद्या अदि दुःप्रिज्जा अदि दम् ॥ ५२ ॥ सुं
दरं विरंचाह सुषमं साधुशोभनम् ॥ कान्तं मनोरमं हृदयं मनोज्ञं मंजुमंजुलम् ॥ ५३ ॥ तदा ॥ सेवनं कृतं ते
नृत्तं संपन्नो यस्य दर्शनम् ॥ अभीष्टेऽभीक्षितं हृद्यं दधितं जलभाषियम् ॥ ५४ ॥ निरुद्धे प्रतिहृष्टाऽर्वरे
कयाप्याऽऽवमाधमाः ॥ कुपयकुक्षितावधवेदगर्वाकाः समाः ॥ ५५ ॥ मलीमसं तु मलिनं कञ्चरं म
लक्षितम् ॥ सतंपवित्रं मेधाय वीधुं विमलाय कम् ॥ ५६ ॥ निर्विक्रं शोधितं मृष्टं तिः शोधय मनवस्करं ॥
असारं फलान् शून्यं तु वशिकं तु हरिक्तके ॥ ५७ ॥ त्रीविप्रधागं प्रमुख प्रवेका उत्तमोत्तमाः ॥ मुख्यवर्यं
रेणुपाश्च प्रवहनि वराध्वज ॥ ५८ ॥ पराध्वं प्राग्रहरपा प्राग्रीयमपियम् ॥ अयान् अष्टः प्रकृतः स्यात्स
त्तमश्चातिशोभने ॥ स्युस्तारपदेमाद्युगवर्धं भकुंजराः ॥ सिंहशाईलनागाद्याः ॥ संसि अष्टा र्थगोचराः ॥
६० ॥ अप्राग्यं ह्यहं निदं अग्रधानोपसर्जनं ॥ विशंकटं पृथुहृदिशालं पृथुलं महत् ॥ ६१ ॥ व ॥ शूरविप्र

ग्या ३ X (धंमनोहरं सोमपभद्रकं रामणीयकम् ॥ ८

वि ९

भा ४

सूतार्थकम् ॥ प्रहृष्टप्रसन्नेन्यस्तनिसृष्टेण गिताहते ॥ ६६ ॥ निदधो पाविते गृहगुप्ते गुं वितरुषिते ॥ पुताउदीरो
उज्जुर्गोऽधतेका वितेशिखिते ॥ ६७ ॥ प्राणी प्रातिदिग्धालिने समुत्कीर्णते समे ॥ वेष्टितस्या हलचितं संवीनं
रुद्रमाहतम् ॥ ६८ ॥ हृष्टां भुक्ते ॥ अनिशितं हृष्टं तशातानिते जिते ॥ स्याद्विनाशो न्मुखं पक्व हीराहीनो न
नज्जिते ॥ ६९ ॥ वनेतुरनुमाद्यतौ संयोजितं उपाहितः ॥ प्राप्यं गम्यं स मां धं स्यन्तरीशां कृतं वतम् ॥ ७० ॥
संग्रहस्यात्संकलितो वगीतः स्यात्त गह्वराः ॥ विविधः स्याद्द्रुविधो नाना रूपपृथक् विधः ॥ अवशीरो
धिहृतः स्यादप्यधसो वृश्चितः ॥ अनापासकृतं फाटं सनितं ध्वनितं समे ॥ ७१ ॥ वदेसं दानितं मृतं मुदि
तं संदितं सितम् ॥ निष्पंकं कथितं पाके दीराज्यपयसां श्रुतम् ॥ ७२ ॥ निर्वीरो अतिवह्या दो निर्वी
तस्तु गते निते ॥ पक्वं परिणते गृहं नृनेमीदंतं मृत्रिते ॥ ७३ ॥ प्रचेतु प्रषितं सोदे सांत प्रधानं मुज्जते ॥ सांत
स्तु दमिते शातः शमिते प्राथिते दितः ॥ तप्रेस्तु न पिते क्व न श्रुदिते प्रजितेऽवितः ॥ परांस्तु प्ररिते क्व
ष्टः क्लिशिते वसिते सितः ॥ ७४ ॥ प्रष्टु क्लृष्टा विना पधं न पल्य दौत नृकृते ॥ वेधितं विधितो विधे विन्न
विन्नो विचारिते ॥ ७५ ॥ निः प्रभो विगता रेको विलीने विदुत दुतो ॥ सिद्धे निर्वित्ति निष्पन्नो दारिते भिन्न भेदितो ॥ ७६ ॥

अको०

७०

मवद

उजंस्पतमुवेतिचिनयंतंतसंतते॥ स्यादहितेनमस्थितनमसितमपवायिताचित्तापचितमौवरिवसितेवरि
 वस्थितमुपासितंयोपवरितं॥ संतापितस्तुतत्रैधूपितधूपितोचदूनश्च॥ ३॥ हृष्टोमनस्त
 तः प्रहृन्नः प्रमुदितः प्रीतिः॥ किन्नंकुतलूनंकुतंदानंदितं किन्नंरुक्ताम॥ ४॥ सलंध्रस्तंध्रं
 स्फन्नं पन्नं बुतंगलितं॥ लब्धंप्राप्तंचिन्नं भावितमासादितं वभूतं॥ ५॥ अन्येषितं गवेधितमनि
 षं मागितं मगितम्॥ आर्द्रं सार्द्रं किन्नंतिमितं समुन्नमुन्नं॥ ६॥ ज्ञातं ज्ञातं रदितं भावितं गोपायि
 तं गतम्॥ अवगणितं मतावज्ञातेवमानितं वपरिमते॥ ७॥ त्यक्तं हीनं विधृतं समुज्जितं धृतं
 त्पृष्टं॥ उक्तं भाषितं मुदितं जल्पितमाख्यातमभिहितं लपितं॥ ८॥ उद्धृतं धितं मतिं विहितं प्र
 तिपन्नमवसितावगतम्॥ ऊरीकृतमुररीकृतमंगीकृतमाश्रितं प्रतिज्ञातम्॥ ९॥ संगीर्णविदि
 तं संसृतमाहितोपभूतोपगतम्॥ इलितशस्त्रपनायितपरणयितप्रणतपरिणतपन्नितानि॥ १०॥ हरिः
 अपिगीर्णवर्णिताभिष्टुतेतितातिस्तुताथानि॥ पदिवर्तितजलितलिप्तप्रत्यवसितगिलितखा
 दितेसातमौ अभ्यवहतामनधयलगासाशितंभक्ते॥ दोषिष्ठदोषिष्ठप्रेषुवरिष्ठस्यविष्ठवंहिष्ठाः॥ ११॥

दिप्रहृष्टाभीषितपृथुपीवकप्रकर्षार्थाः॥ साधिष्ठद्राधिष्ठस्फेष्टगरिंसिष्ठवंहिष्ठाः॥ १३॥ वाटव्यायतव
 द्गुह्यामनहंसारकुतिशये॥ १४॥ इतिविशेषनिप्रवर्गः॥ प्रहृतिप्रत्ययाथधेः संकीर्णो लिंगभुन्नयेत्॥
 कर्मक्रियातत्सातत्यगम्येसुरपरस्परः॥ १५॥ साकल्यासंगवनेपाशपरा॥ परापरा॥ यदृक्साखे
 ताहेतुशून्यात्वास्याविलक्षणम्॥ १६॥ शमथस्तुशमःशान्तिर्दृतिस्तुत्योद्यमः॥ अवदानं कर्मव
 त्तं काम्यदानं प्रवारणं॥ १७॥ वडाक्रियासंवदनं मूलकर्मकार्मणम्॥ विधूननं विधूवनं तपं प्रीणां १८॥
 नावने॥ १९॥ पर्वान्निः स्यात्पुत्रिजारां हस्तवारणमित्पि॥ सेवनं सीवनं सुतिर्विदूरः स्फुटनं भिदा॥ २०॥
 आक्रोशनमभिषंगः संवेदोवेदनानना॥ समृद्धनमभिव्याप्तिर्यात्राभितार्थनादना॥ २१॥ वर्धनं कृदने
 थवेच्यानं दनसभाजने॥ आप्रकृतमथाम्नायः संप्रत्ययः लयेतिथा॥ २२॥ ग्रहेणाहोवडाः कातो र
 त्तुष्टाशोरणः कुरणे॥ मधोवेधेपवापाके ह्यो हतो वरो हतो॥ २३॥ ओषः शोषेनयो न्यायेत्या निज्जी
 शोभ्रमोभ्रमो॥ स्फातिर्वदोप्रधारयानोस्पष्टिः पक्तो लवः सवे॥ २४॥ एधासमदोस्फुररास्फुररा
 प्रमितोप्रमा॥ प्रसृतिः प्रसवेव्योतेप्राधारः क्लमथः क्लमे॥ २५॥ उत्कर्षोऽतिशयेसंभिष्टोपेविषये

अको

आअये॥दिपायां दोषांगीर्गिर्गिरौगुरासुधामे॥११॥उन्नायउन्त्रयेआयःअयरोजयनेजयः॥निगा
 दोनिगदेमादेमदउद्देगउद्देमे॥१२॥विमर्दनं धरि मन्नेऽपपत्तिरनुग्रहः॥निगृहस्तु निरोधः स्यादपि
 योगस्त्यभिग्रहः॥१३॥मुष्टिबंधस्तु संग्राहो द्विष्टे मरविज्ञयो॥बंधनं प्रसिति श्रुतः स्पर्शः स्पर्शो पतु
 पुरि॥१४॥निकारो विप्रको रस्या दाकारस्त्विगं गिनम्॥परिणा मा विकारो द्वे समे विकृति विक्कि
 ये॥१५॥अपहारस्त्यप ययः समाहारः समुच्चयः॥प्रत्याहार उपादानं विहारस्तु परिक्रमः॥१६॥
 अभिहारो भिग्रहः शानिहारो भवक र्वराम्॥अनुहारो अनुकारः स्यादर्था स्यापगमे व्ययः॥१७॥
 प्रवाहस्तु प्रवृत्तिः स्यात्प्रवाहो गमनं वहिः॥विद्या मो विद्यमो यामो यमः संया प्रसंयमो॥१८॥हिंसा
 कर्माभिचारः स्यान्नागयजागरादयोः॥विद्योऽनरायः प्रत्यूहः स्यादुपद्रोतिका अये॥१९॥निर्वेश
 उपभोगः स्यात्परिसर्पः परिक्रिया॥विकृतं प्रविशेषोऽभिप्रायश्च द्वाशयः॥२०॥संज्ञे पशां समस
 नं पर्यवस्था विरोधनम्॥परिसर्पा परिसारः स्यादा स्यात्वासना स्थितिः॥२१॥विस्तारो विग्रहो व्यासः
 सबशब्दस्य विस्तरः॥स्यान्मर्दनं संग्रहनं विनाशः स्याददर्शनम्॥२२॥संस्तवः स्यात्परिचयः प्रसरस्तु

हरिः

नं ५

विसर्पणम्॥निवाकस्तु प्रयामः स्यात्संनिधिः संनिकर्षणम्॥२३॥लवोभिलावो लवने निध्यावः पवने पवः॥प्र
 लावः स्यादव मरुत्वरसंस्तनवेष्टनम्॥२४॥प्रजनः स्यादुपसरः प्रसरः प्ररणयो समो॥धी शक्तिर्निः क्रमो स्त्री
 उत्सं क्रमो दुर्ग संवरः॥२५॥प्रत्युत्क्रमः प्रयोगाद्याः प्रक्रमः स्यादुपक्रमः॥स्यादभ्यासनमुद्भूत आरं
 भः संधर्मस्त्यरा॥२६॥प्रतिबंधः प्रतिष्ठ भावनायस्तु निपातनम्॥उपलंभस्तु भवः समालंभो विले
 पनम्॥२७॥विप्रलंभो विप्रयोगो विलंभस्तु तिसर्जनम्॥विश्रावस्तु प्रविश्याति र्वेत्ता प्रतिज्ञा गरः॥२८॥
 निपात निपठो पाठने मस्ते मोसुष्टने॥आधीनवास्तव्यौ लेशो मेलके संग संगमो॥२९॥सन्धी क्षीणां वि
 चयनं मार्गणं मृत्वा मृगः॥परिभः परिहृगः मुष्टेष्ट उपग्रह नम्॥३०॥निर्वर्णं तु निध्यान दर्शना
 लोकने क्षरणम्॥प्रत्याख्यानं निरसं प्रत्यादेशो निराकृतिः॥३१॥उपश्रव्यो विज्ञायश्च पर्यायशय
 नार्थको॥अर्तनं च मृतीया च ह्रिणीया च धरणार्थको॥३२॥स्याद्यत्या सो विर्या सो व्यत्ययश्चु विप
 र्यये॥पर्यायो तिकलस्मिन्नति पात उपात्ययः॥३३॥प्रेषणं यत्स मा ह्यतत्र स्यात्प्रतिज्ञा समे म्॥
 ससंस्तवः कनु उपास्तुति धृति र्दिन न्मनां॥३४॥निधायत द्यते पत्र काष्ठे काष्ठं स उद्घतः॥स्तम्भ

म ५

म २

नं ६

प ३

अको०

७२

अस्तुसम्बधनः संवोयेन निहन्त्यते ॥३५॥ अविद्धो विध्यते येन तत्र विषयस्तमो निधः ॥ उत्कारश्च निकारश्च द्वौ
 धान्योत्ते परार्थको ॥३६॥ निगारेण रवितावो दाहास्तु गरगादिषु ॥ आरत्यवरति विरत्त यत्त परा मे
 ॥ थास्त्रिया ॥३७॥ तिष्ठति निर्ध्वेन न निर्ध्वीवनमित्यभिन्नाति ॥ जयजेरतिः सातिस्त्वयसाने
 स्यादयत्नरेरतिः ॥३८॥ उदजस्तुप्रेसा मकरगिरित्यादयः शापे ॥ गोत्रांते भयस्तु वृद्धमित्योपग
 वकादिकम् ॥३९॥ आपृधिकं शाकुलिकमेव मायमयेत साम् ॥ मारावातां तु माराव्यसहानां सह
 यता ॥४०॥ हत्या हलानां प्राशुशयवाट्येन द्विजन्मनाम् ॥ द्वपश्चकानां पृष्ठानां पाश्वे पृष्ठमनु
 क्रमात् ॥४१॥ खलानां खलिनी खल्याप्यथमानुष्यकनशा ॥ गामताजनता धूम्यापाश्यागणपा
 पृथक् पृथक् ॥४२॥ अपिसाहस्रकारीषवामशाधर्वणादिकम् ॥४३॥ इति संकीर्णविर्गः ॥४४॥ नानाधाः
 केपिकौतादिवर्गं ध्वेवान्त्रकीर्तिताः ॥ भरिष्ययोगायेयेषु पर्यायेषु पितेष्ठते ॥४५॥ आकाशोत्रिदि
 येनाकोलोकस्तु भुवने जने ॥ पद्येयनासिचक्रोकः शरेखरेचसायकः ॥४६॥ नसुकोकोष्ट
 वरुणोष्टुकोविपिरामको ॥ आलोकोदर्शनोद्योतोभरीपटहमानको ॥४७॥ उत्संगविहयोर

पा ५

हरिः

कः कलंकोऽकापकादयोः ॥ तदाकोनागवर्धकोऽर्कः स्फटिकसूर्ययोः ॥४८॥ मातृतेरेधसिबध्रेपंसिकः कुंशिरोच
 नोः ॥ स्यात्पुलाकस्तु क्वा न्येसंदेपेभक्तुसिच्यके ॥४९॥ उत्तरेरिगाः पुक्कमूलोपातेवपेवकः ॥ कमजलोचक
 रकः सुगतेरुविनायकः ॥५०॥ विष्णुहस्ते वितसोचश्चक्रेकीटेववृद्धिकः ॥ प्रतिकृतेप्रतिकस्थिषेकदे
 शेत्तुस्यथम् ॥५१॥ स्फाद्रुतिकंतुभानेवकत्तरोभस्तरोपिव ॥ न्योत्सिकायांचघोषेवकोशानुक्त्यं कद
 फले ॥५२॥ सितेवखदिरसोमचल्कः स्यादथसिहक ॥ तिलकल्केवपिशपाकोवाहीकंरामठेपिव ॥५३॥
 महेन्द्रगुल्लुल्लालग्राहिषुकोशिकः ॥ रुक्तापुशंकासातंकः खल्येपिदहल्लुकेछिप्र ॥५४॥ जैवानुकः
 शशांकेपिखुरेप्यश्चस्पवर्तकः ॥ व्याघ्रोपेपुंरीकोनापवान्यामपिदीपकः ॥५५॥ शालारकाः कुपिको
 पृश्वानः स्वरोपिगेरिकुं ॥ पीडाथोपिपुल्लीकस्यादलीकलुप्रियेनते ॥५६॥ शीलान्वयावनूकेद्वेदालके
 शुकलबल्कले ॥ साष्टशतेसुवराणां हस्तुरेभषणोपले ॥५७॥ दीनारेपिचनिष्कोखीकल्कोखीसम
 लेनसाः ॥ संभष्यथपिनाकोखीश्चलशकरधन्यनोः ॥५८॥ धेनुकातुकरेखवाचमेघजालेचकालिका ॥
 कारिकायातनारत्योः करिंकाकराभषणो ॥५९॥ करिहस्तांलोपध्वरीजकोरपात्रिभूतरे ॥ रंदाको

प ४

रूपिमुख्यावेके मुख्यान्वकेवला ॥१६॥ स्यादांमिकेको कृटिको पश्चादरे सिनेक्षराः ॥ ललाटिकः प्रभोर्भाल
 रीका रीतश्चयः ॥१७॥ भूदन्तितं वृत्तयुचके भूकटको स्त्रिया म ॥ मुख्येक्षु प्रज्ञात्रोचरो महर्षेचकट
 फः ॥१८॥ पाकः पत्तो वालके सेरत्नेन तरिनायकः ॥ पर्यंकः स्यात्परिकरे स्याद्वाधोपिचलुधके ॥१९॥
 पेटक स्त्रिषु वंदे पिगुरो देवपेव देशिका ॥ वेदको ग्रामफलको धीवरपिच ॥ लिफः ॥२०॥ प्रप्यरेगो वकिं
 जल्कः सुको स्त्री स्त्री धनेपिच ॥ स्यात्कल्लोलेपुत्कलिको वाधकं वंदभावयोः ॥२१॥ करिणपांया पिगुरि
 का दारको वालभेदको ॥ अंधेप्यनेड ॥ कः स्यादंको दयां इमसारको ॥२२॥ मृदां रेष्ठिका मे येरुजको
 रसदपेके ॥२३॥ **इति कान** ॥ मयूरवस्त्रिकरज्यालो खलितारो शिलीमुखो ॥ शंखो निधोलला स्थिकपीनक्षी ॥ २४॥
 द्विपेपिबम् ॥२५॥ दृशिज्याले प्रपिशिखे **रानवर्गः** शीलवदोनगावगे ॥ अथोपायविशिखो शराक
 विहगाः खगाः ॥२६॥ पतंगो पक्षिसूर्येच पूगः क्रमुक वंदयोः ॥ पशवो पिष्टगावेगः प्रवाहजवयो रपि ॥२७॥ परा
 गः कोष्ठमेरेगो रानीया दोरुस्यपि ॥ गजेपिनागमानं गावपांगलिलकेपिचः ॥२८॥ सर्गः स्वभाविर्नो
 दनिश्चया ध्यायसृष्टिषु ॥ योगः सन्नहो पाय ध्यानसंगतिप्रकिषु ॥२९॥

रा५

हरिः

भोगः सुरेष्वादिभूतावहे चकणकाययोः ॥ वातके हरिरो प्रसिसारंगः शबलेत्रिषु ॥३०॥ कपोवर्जगः शापेत्वमिसं
 गः पराभवे ॥ यानाद्युगेयगः प्रसिपुगं प्रमेकतादिषु ॥३१॥ स्वर्गेषु परावायजुदिनेत्रदृशिभूजले ॥ लक्ष्य
 दृष्ट्या स्त्रियां प्रसिगो लिगं विदुः प्रशोः ॥३२॥ अंगं प्राधान्यमानो अवरंगं मूर्द्धगुलयोः ॥ भगं श्रीका
 ममाहात्म्यवीर्ययत्ना कर्ककीर्तिषु ॥३३॥ गानवर्गः ॥ परिधः परिधाते स्त्रे प्य धोरं देभसारये ॥ मूल्ये पूजा
 विधावर्धो होदुः खमसनेषधम् ॥३४॥ त्रिष्विष्टः त्ये लघुः कावाः शिक्च मृदेदृगुजः ॥ विपर्यासेव वि **इति धानाः**
 स्तारे प्रपंचः पावके अविः ॥३५॥ मास्यमात्ये वायुपधे प्रसिमेधे सिते त्रिषु ॥ अभिष्टंगे स्पृहायाव ॥ भसो
 बहविः स्त्रिया म ॥३६॥ **यानवर्गः** ॥ कक्षोत्पवधस्यानेन दीवद्वेपिसंमतः ॥ प्रसन्नके भलुके प्यच्छी
 एक सवकहारयोः ॥३७॥ **इति कानवर्गः** ॥ केकिताद्यो वहिधजो दंतविभांजिनिजाः ॥ अनी विस्फुर
 का गागोष्ठा ध्वनिवहा प्रजाः ॥३८॥ धर्मराजो जिनयमो कुंजो दंतपिन स्त्रिया म ॥ बलजे क्षेत्रे वृद्धा रे वला
 नावल्गु दर्शना ॥३९॥ समेक्ष्मां शेरगो प्या निः प्रना स्यात्संततो जने ॥ अज्ञो रांशुशशां को वस्वके नित्ये
 निजं त्रिषु ॥४०॥ **जानवर्गः** ॥ प्रस्यत्मानि प्रवीरो वक्षेत्रे वायव्यलिंगकः ॥ संज्ञा स्याच्चेत नाना महता

अको०

७४

ध्येयार्थस्वरूपा ॥ १ ॥ दोषज्ञो वैद्य विद्वांसो ज्ञो विद्वांसो मने पिव ॥ विज्ञो प्रवीण कुशल लोका लज्ञो शानिकुक्षु
 हो ॥ २ ॥ ज्ञानवर्गः ॥ काके भग्नो करदो गुजगद कटिकटो ॥ शिपि विष्ट कखल तो दुश्चर्म शि महेश्वरे ॥ ३ ॥
 देव शिल्पि न्यपिलया दिष्टं देवे पितृदयो ॥ ४ ॥ रसे कटुः कटु कार्ये त्रिषु मसर तीक्ष्णयो ॥ ५ ॥ रिष्टं ते मां
 भाभावे शरिष्टे तु अभा अभे ॥ मायानि श्रुतयंत्रे षकेतु गान्त राशि ॥ ६ ॥ अयो धने शैल मृगे सीरां
 मे कुटम स्त्रिया मृ ॥ सस्ते लाया उदिः स्थि का ले न्ये संरा ये पिसा ॥ ७ ॥ अत्युत्कर्षा अयः को घो मृ
 ले लग्न कये नरा ॥ अष्टिः फले समुद्रो च दृष्टि नानि द्वाि दर्शने ॥ ८ ॥ शिष्टि योगे कृयोः सृष्टि निश्चिने
 बहु नि त्रिषु ॥ कष्टे तु कृच्छु गहने दत्ता मदाग देव तु ॥ ९ ॥ पदुर्द्वि वाच्य लि गो वः दान्त वर्गः ॥ निल कटः शि
 वो पिव ॥ प्रसिको हो नर्जदं कुशलो नर्ग हंतथा ॥ १० ॥ निष्ठा तिष्ठति नाशाताः काष्ठो कर्षे स्थितो दिशि ॥
 त्रिषु ज्ये हो ति शास्ते पिक निष्ठोऽति प्रवा ल्ययोः ॥ ११ ॥ दान्त वर्गः ॥ दंडो ह्यी ल उडे पिस्या कुडो गो ले
 षट्क्षरो ॥ काशो ह्यी दस दवा राग व र्ग व सर वा रिष्ठ ॥ १२ ॥ स्वाक्षर ए म श्रु भा रागो स त्रे मूल व शि ग्ध
 ने संधान ग्रस योः पिडी द्योः प्रसिक ले वरे ॥ १३ ॥ गणो कपोल विस्फोटो भंडः के त्रिषु मुष्टिते ॥ इक्षु
 * बुपाक योः ॥ सर्प मांसा त्म श्रु व्याग्ने भूगो वा व सिग्ना ह्लाः ॥ ह्ये न वंश रा ला का पि ना टी का ले पि ३

हरिः

सारथी ५

प्यातो ५

५ धो

६ दिली

भेदे पिरव राडो ह्यी शिरव राडो व ह्व उ योः ॥ १ ॥ दान्त वर्गः ॥ भ्रश प्रतिज्ञ योर्वा दं प्रगा दं मृश कृ कृ योः ॥ शक्त स्थूलो त्रिषु दृष्टो
 मृ हो विन्य स संज्ञो ॥ २ ॥ दान्त वर्गः ॥ भ्रशो भके स्त्रे राग भं बा रागो व लि सु ते शरे ॥ करो ति सृक्ष मे धान्यां शे संधा
 ने प्रथ मे गराः ॥ ३ ॥ परो द्युता दिष्ट सृष्टे भ तो मूल पे धने पिव ॥ मो व्यं प्रज्या अति मत्व सो र्य संध्या दिक्ते पु
 राः ॥ ४ ॥ निर्व्या पार स्थितो काल विज्ञो स वयोः क्षराः ॥ वरो द्विजा हो अक्ता हो क्ततो व र्गं त चा क्षरे ॥ ५ ॥
 अरु रागो भा स्फुरे पिस्या द्दरा भेदे पिव त्रिषु ॥ स्थाणुः शर्वे प्यथ द्रो रागः काके ॥ ६ ॥ रा मृणी ना
 पिते प्रिसे अष्टे ग्रामा धिपे त्रिषु ॥ ऊर्णा मेषां मि स्या दावने वां न रा भ्रवोः ॥ ७ ॥ हरिणी स्या मृगी हेम प्रतिमा ह
 रिता वया ॥ त्रिषु पारो व हरि राः स्थूरा सां भे पि वे मनः ॥ ८ ॥ लह्ये स्थ हा पि पा से डे जु ग सा क ह्यो धरो ॥
 व शि क्य ये पि वि पणिः स्रष्ट प्रत्य क्वा हरा ॥ ९ ॥ करेण रिभ्यां ह्यी ते भेद्र विरां तु व लं धन मृ ॥ शर रां ग ह र दि
 जोः श्री परां कम ले पिव ॥ १० ॥ विषा भि स र लो हे व ती क्षां क्ती वं व रि त्रिषु ॥ प्रमा रां ह न मया द श रा ह्ये पता
 प्रमा त ७ ॥ ११ ॥ कर रां सा ध क त मं ह्ये त्र ग त्रि य ध पि ॥ पार पु त्पां दे स स र रा म सं वा धे व म रा नो ॥ १२ ॥ धं
 टा प धे थ वा ता नो स मु द रा मु न ये ॥ अत स्त्रिषु विषा रां स्या त्प अ भं गे भ दं त योः ॥ १३ ॥ प्रवराः क्रम निष्ठो

अपि हेनातु चतुष्टये ॥ संकीर्णो निविता अद्वावीरिणो अन्यमृषरम् ॥ १२ ॥ सेतो वररणी वेणी नदी वा हेक वोद्यये ॥
 तान्तर्यः ॥ देवस्यो विवस्वतो सरस्वतो नदी रण्वो ॥ १३ ॥ पक्षितान्त्यो गहनमंतो शकुंतो भासपित्तो ॥ अग्र्य
 त्वा नो धूमकेतुर्जीमूतो मेघपर्वतो ॥ १४ ॥ हस्तो तु पाणिनक्षत्रे मरुतो पवनामुरो ॥ यन्ता हस्तिपक्षे सूते भर्ता
 धातरि पौष्टिरे ॥ १५ ॥ आनपात्रे शिशो पोतः प्रेतः प्राणपंतरे मृतः ॥ ग्रहभेदे ध्वजे केतुः पार्थिवे तनूकृतः ॥ १६ ॥ ये
 स्थपतिकारुभेदे पि भूमिधरे न पे ॥ मर्दाभिषिक्तो भये पि अतः स्त्री कुसुमे पि च ॥ १७ ॥ विष्णावप्य
 जिता व्यक्तो सूतस्वष्टरिसारथो ॥ व्यक्तः प्राज्ञे पि दृष्टा तावभे शूद्रनिर्दशने ॥ १८ ॥ क्षन्ता स्यात्सारथो
 दास्ये क्षत्रियायां वश्रजे ॥ वृत्तांतः स्यात्क्षुरारो कारे कात्स्न्यवान्तयो ॥ १९ ॥ आनर्तः समरे नृत्यस्या
 ननी वृद्धि शेषयोः ॥ कृतांतो यमसिद्धान्तो देवाकुशलकर्मसु ॥ २० ॥ श्लेष्मास्थिरसरत्तादि महाभूतानि
 तदुत्तमाः ॥ इन्द्रियारापश्मविकृतिः शब्दयोनिश्च धातवः ॥ २१ ॥ कक्षांतरे सिद्धान्तो नृपस्यासर्वगोचरे ॥
 काससा मर्त्ययोः शक्तिर्मूर्तिः काठिन्यकाययोः ॥ २२ ॥ विस्तारवत्यो अंततिर्वसती रात्रिर्वेदमनो ॥ क्षया
 र्वयो रपविः सातिर्दानावसानयोः ॥ २३ ॥ आर्तिः पीडाधनुः कोद्योजितः सामान्यजन्मनोः ॥ प्रचारस्य
 ति

दयोरीतिरिति त्रिंशद्वा सयोः ॥ २४ ॥ उदये विगोपप्रियो तालग्नित्रये पुगे ॥ वीरगाभेदे पि महती मूर्तिर्मस्मनिसंपदि ॥
 नदी नगर्योर्नीर्गनां भोगवत्यथ संगरे ॥ सोमसभायां समितिः क्षयवासावपि क्षितिः ॥ २५ ॥ रवे रविश्च राक्षसं
 यज्ञिर्वालाचहेतयः ॥ जगती जगती कुंदो विशेषे पि क्षितावपि ॥ २६ ॥ पंक्तिश्चन्द्रो विद्वामस्यास्य भावे पि वाय
 त्तिः ॥ पतिर्गंतो वमूलेन पक्षतिः पक्षभेदयोः ॥ प्रकृतिर्योनिलिंगे वकं शिख्याद्याश्च वृत्तयः ॥ सिकता स्युर्वा लु
 कापिवेदे अवसिच्युतिः ॥ २७ ॥ वनिता जनिता त्वर्था उरगायां वयो वि ति ॥ अग्निः क्षितिश्च दामे पि क्षति
 र्दासा धैर्ययोः ॥ २८ ॥ वृहती क्षुद्रवार्त्ता की कुन्दो भेदे महत्यपि ॥ वासिता स्त्री करिणोश्च वार्त्ता वृत्तो जन अ
 तो ॥ २९ ॥ वार्त्तफलं परागे वत्रिष्वसुवद्यता मृतः ॥ कलधौतं रोप्य देवो निर्मितं हेतुलस्मरणोः ॥ अतं
 शास्त्रावधत्तयो पुंगवर्पा पूयोः कृतम् ॥ अत्याहितं महाभीतिः कर्मजीवानपक्षिव ॥ ३० ॥ पुक्ते दमादावने
 भूतं प्राणपतीते समे त्रिषु ॥ वृत्तं पद्यवस्त्रे त्रिष्वतीति दृढनिसल ॥ ३१ ॥ महद्रज्ये वावगीतं जन्मस्यार्द्र
 ते त्रिषु ॥ अतं रूपे पि रजतं हेनि रूपे सिते त्रिषु ॥ त्रिष्वतो जगदिगे पि रक्तं नील्यादिरागिव ॥ अवदानः सि
 ते पीतं अद्वेयद्वानुमोस ॥ ३२ ॥ पुक्ते ति संस्कृतेः मर्षिण्यभिनीतो य संस्कृतम् ॥ कृत्रिमेलक्षणे पेतो य
 तो ९

नंतोऽनवधावपि॥ रम्यातेहरेप्रतीतोभिनातस्तकुलैर्गुधे॥ विविक्तोपतविजनेमूर्च्छितोमृदसो कुर्यो॥ ३८॥ द्वे
 वास्तुप्रहृषोऽल्लोशितीडवलमेकौ॥ सत्येसाधौविद्यमानेप्रज्ञासंभर्हितेवसुत॥ ३९॥ परस्मैतःपुनितेरा
 त्पभियुक्तेऽतस्तुते॥ निवातावाअयावातोशाह्यभेधंयवमुयत॥ ४०॥ जातोन्नदप्रवृद्धाःसुहृद्विताउ
 स्थिताअमी॥ वृद्धिमत्प्रोद्यतात्पन्नाअदतोसा६०॥ रावितो॥ उदास्थितःप्रतीहारवरभेदेसमाहितः॥ अ
 तमुंकशिलेसत्येशोभनेपिविवक्षितम्॥ ४२॥ अद्धारवनयोर्भक्तिगोरावन्नौवसेवने॥ आश्रौलक्ष्यत
 यितोनन्नाप्रत्रस्यप्रत्रयोः॥ ४३॥ सामान्योत्पन्नयोजातमहिजिह्वीपतीद्वयोः॥ सोपिकेपिपपातो
 व्यावपातावतटावदो॥ ४४॥ समित्संगेसोस्त्रीव्यवस्थायापिस्थितिः॥ इतिधानाः॥ ध्यानस्येवीरप्य
 नीकस्थेगजलक्षणावेदिनि॥ अद्योभिधेयरेवस्तुप्रयोजननिवृत्तिः॥ १॥ निदानागमयोस्त्रीर्यमवि
 जुष्टनलेगो॥ समर्थस्त्रिपुशक्तिस्येसंवद्धार्थेहितेपिच॥ २॥ दशमीस्थोत्तीरागतगवद्वोवीथीपद
 व्यपि॥ आस्थानीयत्रयोरास्थाप्रस्थोस्त्रीसानुमानयोः॥ २॥ शास्त्रद्विविगायोयंथःसंस्थाधारेस्थि
 तौमृतौ॥ इतिधानाः॥ अभिप्रायवशौकांरावदौजीमूतयसरो॥ अपवादौतुनिदानेरावादौसुतवाधवो॥

हरिः

॥ १॥ पदारश्यांघ्रितुम्याशाश्चन्द्रान्चकीस्तमोनुदाः॥ निर्वीदोजनवापिशजंवालघासयोः॥ २॥ आरावेरुदितैतर्की
 कंदोदारुत्तररो॥ स्वात्मासादोनुरोधेपिसुदःस्वाद्यजेनेपिच॥ ३॥ गोष्ठाध्यक्षोपिगोविंदोहर्षेप्यामोदबभूव
 प्राधान्येराजलिंगेनवृषाकेककुदोस्त्रिपाम॥ ४॥ स्त्रीसंवितर्जनसंभाषाक्रियाचाराजिनामसु॥ धर्मरहस्युपनि
 षत्स्यादतोवत्सरशरत्॥ ५॥ पदंयवसितिजारास्थानलक्ष्माघ्रिवस्तुपु॥ गोअदंसेवितेमानेप्रकृष्टाकृत्यमास्पदम्॥ ६॥
 त्रिधिवृमधुरोस्वादुमृदूचातीक्ष्णाकोमलो॥ मृदाल्यापदुनिर्भागापंदाःसुहोतुशारदो॥ ७॥ पत्न्याप्रतिभोविह
 सुप्रगल्भोविसारदो॥ इतिधानाः॥ व्यामोवदथनिगोचाद्युत्सेधःकायउत्तिः॥ पर्याहारश्चमार्गश्चविवधोविव
 धोचतो॥ ८॥ पश्चिधियजिप्रतरोःशरवायामुपसूर्यके॥ वंधनंयसनेचैतपीडुचिस्थानमाधयः॥ ९॥ स्युःसमर्थन
 निवाकनियमाश्चसमाधयः॥ दोषोत्पादेनबंधस्याप्रकृत्यादेर्विनश्यने॥ १०॥ मुख्यानुयायीनिशिशोप्रकृतःस्मानुव
 तने॥ विधुर्विहोचंद्रमसिपरिहृदेविलेवधिः॥ ४॥ विधिर्विधानेदेवोपिप्रशिचिप्रार्थनेचरे॥ वुचवधोपदि
 तिपिस्कंधःसमुदयेपिच॥ ५॥ देशेनदविशेषेधोसिंधुनीसारतिस्त्रियाम्॥ विधाविधोप्रकारेचसारमेपिचत्रि
 पु॥ ६॥ बहुजीयास्तुषास्त्रीचसुधालेपोमृतसुहि॥ संधाप्रतिज्ञामयीदाअध्यासप्रत्ययःस्यहा॥ ७॥
 मधुमद्येपुष्परसेशोद्रेप्यधंतमस्यपि॥ अतस्त्रिपुसमुन्नद्धोपडितोमन्यगर्वितो॥ ८॥ ब्रह्मवधुराधिक्ते

अं को त

७

व्रीहि

वेनिर्देशेथावलंबितः॥ अविदूरोपबद्धः प्रसिद्धो रव्या ताम्रपित्तो॥ ८॥ शैलोपिगंधः संवाधोगुह्यकं
 द्योर्दयोः॥ वाधानिषेधेदुःखचक्षातचांडिसुरावधाः॥ ९॥ इति धान्ताः॥ सूर्यवह्निचित्रभानूभानूर
 शिमदिवकरौ॥ भूतात्मानो धातुदेहो मूर्खनीचोऽथ कजनौ॥ १०॥ ग्रावारोशैलपाषाणोपत्रिशो
 शरपक्षिशो॥ तरुशैलो शिखरिशो शिखिनो वहिबहिरो॥ ११॥ प्रतियत्ना वृभोलिप्सा पत्रहावथ
 सादिनौ॥ दोसारधिहयारोहो वाजिनो श्वेषुषाक्षराः॥ १२॥ कुलेष्वभिजनो जन्मभूम्या मथ हायनाः॥
 वर्षाचिह्नमेदाश्च चन्द्रायर्कास्तमोनुदाः॥ १३॥ केशेष्वभिजिह्विष्वकर्मर्कसुरशिल्पिनोः॥ आत्मा य
 लोचतिर्बुद्धिः स्वभावो ब्रह्मवर्षमच॥ १४॥ शको धातुकमते भवर्षका दोघनाघनः॥ घनो मेघे मूर्तिगु
 रोत्रिषु मूर्तिनिरन्तरे॥ १५॥ अभिजोऽथादिदये शाने प्ररायहिंसयोः॥ इत्यस्यैव प्रभो राजा मर्गा केशाजि
 येन पे॥ १६॥ वाशान्योनर्तकैर्मते श्रवत्पामपि वाहिनी॥ हादीन्यो वज्रैतदितो वन्दायामपि का
 मिनी॥ १७॥ लयेहयोरपितनः सुनाधोजिह्विकापि च॥ कठुविरयोरस्त्रिवितानं

मा ३

पृ ५५

नो ५

रामः

१२

विषुतच्छके॥ १८॥ मन्त्रेथकेतनं कृत्येकेतावपनिमन्त्रणे॥ वेस्तत्वं तपो वेदोऽज्ञा विप्रज्ञापतिः॥ १९॥ उत्साहते च
 हिंसायां सचने वापिगंधतम्॥ आतं चनं प्रतीयापजवनाप्येयनार्थकम्॥ २०॥ व्यंजनं लाघने स्मृतिनिष्ठा
 नावयवेष्टपि॥ स्यात्कोलीतं लोकवादेष्टेष्टपश्चिह्नोक्षराः॥ २१॥ स्यादुद्यानं तिसरं रोवनभेदे प्रयो
 जने॥ अयकाशे स्थितो स्थानं किडाशवपिदेवतम्॥ २२॥ उत्थानं पौरुषे तं जेतुं विष्टो ह मेपिव॥
 उत्थानं पतिरोधे वविरोधावरणेपिव॥ २३॥ मारणे मृतसंस्कारे गतेऽप्येव दापने॥ निर्वर्तनोपक
 रणा बुद्ध्या सुवसाधनम्॥ २४॥ निर्यातनं वैरौद्धो दानेन्यासापनेपिव॥ व्यसनं विपदि धनो दोषे
 कामजकोपजे॥ २५॥ पक्ष्माक्षितो म्रिकेजलकेन लाघने प्रणीयसी॥ निषिधेदेक्षारोपवर्षमने
 तच्छेदश्चानि॥ २६॥ अकार्यं गृह्येकोपीते मेथुनं संगतो रते॥ प्रधानं परमात्मधीः प्रज्ञानवृद्धि विह्वयोः॥
 प्रसूनं पुष्पफलयोर्निधनं कुलनाशयोः॥ कंदने रोदना हाते वर्षादेहे प्रमाणयोः॥ २७॥ गृहदेहलिट्
 प्रभावाधान्यथचतुष्यथ॥ सन्निवेशे च संस्थानं लक्ष्म विह्वप्रधानयोः॥ २८॥ आकादने संपि

मा १

अको

धानमपवासा मितु मे ॥ आराधनं साने स्यात्वाधोतोषणे पिव ॥ २१ ॥ अधिष्ठातं वक्रप्रप्रभावाध्यासने ध
 वि ॥ रत्नं सज्जाति अष्टे पिवने सुलिलकानने ॥ २२ ॥ नलिनं विलेसो के वाच्यलिङ्गात्तथोत्तर ॥
 समानाः सत्समो के स्युः पिबुनोरयलसूचको ॥ २३ ॥ हीनमूला वृत्तगद्यो वै गि श्रोतरे स्थितो ॥ अगि
 पन्नो पराहो भिद्यस्तथापहता विपि ॥ २४ ॥ लेख्यं भस्मादि दानार्थं यातना ज्ञातशमतम् ॥ तितान
 मयमाने पिसाथे बाहु धिके धनी ॥ २५ ॥ कक्षापटो पिको पीतनं नारवे दे पिवे दना ॥ पुनर्वलेथभा
 यापिजनी दोषे वला कृतम् ॥ २६ ॥ इति तांताः ॥ कलापो भूषणो वहं तृणारं संहते पिव ॥ परिच्छेद
 रियापः पयं प्रो सलिलो स्थितो ॥ २७ ॥ गोधुगो धपिते गोपो हरविह्वलुषा कपी ॥ वाष्पमुष्मा अक
 शिपुस्वन्नमाच्छादनं दयम् ॥ २८ ॥ तल्पं शय्या दं दारैस्तं यै पिवितो स्थियाम् ॥ प्राप्नु रूपमु रूपमि
 रूपधूमनो तयोः ॥ २९ ॥ भेद्यलिङ्गा अमी कृमी वीरगा भेद्य ककुपी ॥ कुतपो मगरो मंथे पटे चारुो ध
 मे शके ॥ ३० ॥ इति पांताः ॥ रवणो पुंसिरेफः स्यात्कुत्सिते वाच्यलिङ्गके ॥ शिफा शिखा यां सरिति मांसि

५३

हरीः

३

कायांचमास्ते ॥ १ ॥ शफं मल्ले नूरुणां स्याद्वाहीनां सुरे पिव ॥ पुंफः स्यात्पुंफने हारे लंकारे पिव गह्वरे ॥ २ ॥
 इति फांताः ॥ अन्नराभवसंत्वे अगंधवो दिग्गगायने ॥ कुंभुर्नवलये शंखे द्विजिह्वो सपसूचको ॥ ३ ॥
 पूयोन्यलिङ्गः प्रागाहपुंरुजले पिपूर्वजान् ॥ विज्रं प्रये पिकाद्वो नितं वो दिकटे नरो ॥ ४ ॥ स्त्री फरणा
 पिविं वीरु मंडले चाकृतो फले ॥ इति वांताः ॥ कुंभो घटे भस्महीरो जिभोतु शिअवालिरो ॥ ५ ॥ स
 भोस्थराजनी भावो शंभुप्रसन्निलो नो ॥ कुक्षिभरणा भकागभा विअमः प्रये पिव ॥ ६ ॥ स्यादेया दु
 दुभिः पुंसि स्यादद्वे दुभिः क्षियाम् ॥ स्यान्महा जूते कौवकुसुमं करभेयमात्र ॥ ७ ॥ त्रिजियो वि
 वता भिर्ना सुरभिर्गविचक्षियाम् ॥ सभासंसदिभ्ये च विधधुलो पिव ह्वमः ॥ ८ ॥ इति भांताः ॥
 किरराप्रयहोरुमी कपि ॥ भेको प्रवंगमो ॥ इच्छामनो भयोका भोरो यो यो गोपराक्रमो ॥ ९ ॥
 धर्माः पुराययमन्या पस्वभावाचारसो मयाः ॥ उपाय पूर्व आरंभ उपधावा प्रयक्रमः ॥ १० ॥ वशि
 कथयः पुरं वेदो निगमो नागरो वशिष् ॥ नैगमो द्वे वले रामो नीलवाह सिने त्रि ॥ ११ ॥ शब्दादि

स४

पूर्वोद्वेपिग्रामः कान्तो विक्रमः ॥ सोमस्तोत्रे च रेहं देजिलसुकुलेलसे ॥ ४ ॥ उल्लेपिधर्मश्चैवालंकारेभ्रां
 तौवविभ्रमः ॥ ५ ॥ एलमासुकसंयसेनाश्रुजामिसुसुकुलछिपोः ॥ ५ ॥ क्षितिं द्वांत्योः समाधुक्ते दामंश
 केहिते त्रिषु ॥ ६ ॥ वामो वल्लुप्रतीपोवाथाधमो नूनकुत्सितो ॥ ६ ॥ जीर्णो वपस्विभक्तवयातयामसि
 दंयम ॥ ७ ॥ धर्मो मुखोपक्षभाजमजिरां गुविनिर्गमाः ॥ ७ ॥ ध्यामो धमास्फुरोभीमाहृभीषणपांड
 वाः ॥ ८ ॥ इतिमानाः ॥ ८ ॥ तुरंगगरुजोतादयो निलयापवयोद्ययो ॥ ८ ॥ अथो देवरश्मालो धातुयो धातु
 जीद्विषो ॥ ९ ॥ पञ्चमौरसदं देवोस्मास्यः क्षामिवेदपयोः ॥ ९ ॥ तिष्यः प्रथमलिगुगेपयोः वसरं क्रमे
 ॥ १० ॥ प्रत्ययोधीनशपथज्ञानविश्वासहेतुः ॥ १० ॥ प्रेशदेथासशयोदीर्घदेवानुनापयोः ॥ १० ॥ स्थूलोच्चयः
 स्वसाकल्पेनागानां मध्यमेगते ॥ ११ ॥ समयाः शपथाचारकालसिद्धांतसंविदः ॥ ११ ॥ असंन्यभमं दे
 वं विदित्यनयास्यः ॥ १२ ॥ अत्ययो निक्रमेककुलेषेदग्नेप्यथापदि ॥ १२ ॥ उग्रयत्योः संपरायस्य
 कृशश्चरेपि ॥ १३ ॥ पश्चादवस्थापिवर्तसमवायश्च सन्नयो ॥ १३ ॥ संधाने सन्निवासे च सत्प्रायः प्र
 ५२ त्रिषु शपामो हरिः कृष्णोऽपामास्याच्छारिवानिशा ॥ तिलामं पुच्छं पुंड्राश्च मूला प्राधान्य
 केतुः ॥ १४ ॥ सूर्यममध्यात्ममप्यादौ प्रधाने प्रथमस्त्रिषु ॥ १४ ॥

ना
 हरिः

रायास्वमी ॥ विश्रंभयां च प्रेमारागो विरोधेपिसमुच्चयः ॥ १५ ॥ विषयो यस्य यो ज्ञानसूत्रशब्दादिकेन पि ॥ नि
 र्गतेपिक्रियायोस्त्रीसभायांच प्रतिअयः ॥ १६ ॥ प्रायो भूत्यंतगमनेमसुंदन्ये कर्तो कुधि ॥ १६ ॥ रहस्योपस्थयो
 उल्लसत्यं शपथनययोः ॥ १७ ॥ वीर्यं वले प्रभावे च द्रव्यं भवेत्तरागामे ॥ १७ ॥ धिष्यं स्यात्तद्देहे भेजे भाग्यं
 कर्म अभा अभम ॥ १८ ॥ कशेरुहे नो गंगेयं विशाल्या दंतिकापिव ॥ १८ ॥ वृषा कृपायी श्रीगोरो रभिरव्यानाम
 शोभयो ॥ १९ ॥ आरंभो निःकृतिः शिष्टा एत न संधारणा ॥ १९ ॥ उपायः कर्मविष्टा च विविक्तिसावनवकि
 याः ॥ २० ॥ छाया सूर्यप्रिया कान्तिः प्रतिविम्बनातपः ॥ २० ॥ कक्षा प्रकोष्ठहृत्पदे कांक्षां मध्ये भवं धनं ॥ २० ॥
 कृत्या कृपादेवतयोस्त्रिषु भेदे धनादिभिः ॥ २१ ॥ नन्यं स्याज्जनवादिषु जघन्योत्पेधमेपिव ॥ २१ ॥ गत्वा धी
 नौ च वक्तव्यो कल्पो सज्जनिरुमयो ॥ २२ ॥ आत्मवाननपेतो थादयो उरापं वावपि ॥ २२ ॥ रूपं प्रशस्त
 रूपेपिव दान्यो वल्लुगगपित्या व्योपिमध्यः सोम्यनुसदरे सोमं देवते ॥ २३ ॥ सर्वज्ञमिष्यो वैद्यो कुलपा
 कुलवधः समित् ॥ २४ ॥ कलकल्याणयोर्भव्यं योग्यं सांप्रतिके त्रिषु ॥ २४ ॥ क्रियाचारतिक्रमेपि जला

अको

धारेपिशाचयः॥देत्याचार्येपिधिह्योनाकषायः॥सुरभावपि॥१९॥चंद्रोदयोवितानेपिस्थापाम्नायोन्वयो
 भूतो॥सिताशीताशितेरोत्यंजात्यंकुजलकांतयोः॥१९॥अवाधोअवधोरस्यामानकाश्चरुयो॥
 इतिपाताः॥निघहवसरौवारौसंस्तरोपसराध्वरो॥२०॥पुष्पाप्यतिपित्राघोडापरोपुगसंश
 यो॥१॥प्रकारोभेदसादश्येआकाराविंगताकृती॥किंशासुधान्यश्रुकेषमरुधन्यधराधरो॥२॥
 अद्रयोदुमशैलाकाःस्त्रीजनान्दोपयोधरो॥ध्यांतारिदातयावनावलिहसांशवःकराः॥३॥
 प्रदसभंगनाशिरुगाराअरुःकवाअपि॥अजातशत्रुगोमोःकालेप्यश्रुमभुतावतवरो॥४॥
 स्वरोपिराःपरिकरःपर्यकपरिवारयोः॥मुक्ताअद्योचतारस्यासारोवायोसुतत्रिष॥५॥कथं
 रथपजिताजिसंविदापलुसंगरः॥वेदभेदेणनिवादेमंत्रोमित्रारवावपि॥मखेप्रयुधखंडेपि
 स्वरुपलेप्यवस्करः॥आडंबरसूर्यरवेगजेराशाभगजिते॥१॥अभिहारोभियोगेचवो
 र्येसत्तहनेपिच॥स्याज्जंगमेपरीवारः॥कुकोरोपरिहृदे॥॥विष्टरोविटपीहर्ममुष्टिः

ख१

हरिः

पीठाधमासनम्॥हारिदाःस्थेप्रतीहारप्रतीहार्यप्यनंतरे॥॥विष्टलेनकुलेविष्टोवक्रःस्यात्पिंगलेत्रिष॥सारोवलेस्थि
 रंशेचन्याप्येकीवंवरोत्रिष॥१०॥दूरोदरोद्युतकारेपणोद्युतेदूरोदरम्॥महारापेदुर्गपथेकांतारंउन्नपय
 कम्॥११॥मत्सरोन्यअभद्वेषतद्वल्हपरायोस्त्रिष॥देवाहनेवरःअष्टेत्रिषकीवंमनाकथिये॥१२॥
 वंशांकुरेकरीरोस्त्रीतरुभेदेघटेचना॥नावमूजघनेहस्तसूत्रेप्रतिसरोस्त्रिया॥१३॥यमानिलेद्र
 वद्रार्कविलुसिंहंअजात्रिष॥अकाहिकपिभेकेषुहरिर्नाकपिलेत्रिष॥१४॥शर्कराकर्परांशोपिया
 त्रास्याद्यापतेगतो॥इराभवाकुसुमासुस्मानंदानिद्राप्रमीलयोः॥१५॥धात्रीस्यादुपमानापिद्वित्रि
 रप्यामलकपि॥सुद्राव्यंगनदीवेश्यासरधाकरकारि॥१६॥त्रिषुकरेधमेलेपिलुद्रमात्रपरिहृ
 दे॥अल्पेचपरिमारेसामात्रंकाह्येऽवधारणे॥१७॥आलेख्याअर्थयोश्चित्रकलत्रंओणिभार्ययोः॥
 योग्यभाजनयोःपात्रंपत्रंवाहनपक्षयोः॥१८॥निदेशयथयोःशास्त्रंशास्त्रमायुधलोहयोः॥स्याज्जंगमंअ
 कयोर्नेत्रंदोत्रंपत्नीशरीरयोः॥१९॥मुख्येकोडहलयोःपात्रंगोत्रंवनान्निव॥स॥त्रमाकाहतेयज्ञेसदा

का४

अकोट

दानेधनेपिव ॥२०॥ अजिरंविषयेकायेष्वंवरं यो निवाससि ॥ वक्रं राष्ट्रेष्वनरं तु मोक्षेपि क्षीरममुव ॥२१॥ स्वर्गो
 विभरिवन्द्यो द्वो द्वारमात्रेणोपुष्पम् ॥ उहादं भोगक्रेदं र होंतिकमुपकरे ॥२२॥ पुरोधिकमुपर्यग्राशपं
 गारेनगरेपुष्पम् ॥ मंदिरं वाथराष्ट्रोक्ता विषयेस्यापुष्पम् ॥२३॥ दरोक्षिण्यां भयेभवेवज्जोक्षीहीरकेप
 वो ॥ तत्र प्रधाने सिद्धांते सूत्रवायेपरिहृदे ॥२४॥ ओशीरश्चामरेदशेप्योशीरं शयनाशये ॥ प्रकरं
 करिहस्तायेवाधभांडमुखेनले ॥२५॥ योनिस्वक्रफलेपमेतीर्थो पधिविशेषयोः ॥ अंतरमवकाश
 वधिपुरिधानांतद्धिभेदनादर्थे ॥२६॥ किंदात्मीयविनाबहिरवसरमध्येत रात्मतित्त्वा ॥ मुक्तेपिपीठरंरा
 जकसेरुपपिनागरम् ॥२७॥ शार्वरं त्वंधनस्तेषां तुकेभेद्यलिंगकः ॥ गोरोरुगोसितेपीतेवराकार्यप्य
 रुद्रः ॥२८॥ जठरः कठिनेपि स्यादधस्तादपिवाधरः ॥ अनाकुलेपिचैकगोमयेभ्यासक्तश्चाकुले ॥२९॥
 उपर्युदीच्याश्चेष्टेष्वनरः स्यात्तुनरः ॥ पक्षां विपर्ययेभ्यश्च दुरात्मानोत्तमाः परे ॥३०॥ स्वादुपियोन
 मधुरोक्तुशोकठिननिर्दयो ॥ उदारोदात्तमहतीरितरत्नन्यनीचयोः ॥३१॥ मंदस्वकंदयोः स्वेरः अभ्रमु
 दीप्तश्चक्रयोः ॥ क्लीवं रेतसिश्चक्रोनाभागव्येष्ठवह्निष्ठ ॥३२॥ आसरोवेगवद्वर्षसैन्यप्रसरान्ना ॥

हरिः

२६

धांउपातेचोत्कर्षेओकराहेपिकर्परः ॥३३॥ बंधुरं सुन्दरेनमेगिरिगंडुकेशेलयोः ॥ रुचःस्थाल्यां हविष्यक्ता
 वधिरः कातरचूले ॥३४॥ रतिरंताः ॥ चूडाकिरीटं केशाश्च संयतामौलयश्चयः ॥ कुमप्रभेदमातंगकां
 द्रुप्याशिपीवलोः ॥३५॥ कृतांतानेहसोकालश्चतुर्थेपिपुगेकलिः ॥ स्थालुरंगेविक्रमलः प्रागारेपिव
 कंबलः ॥३६॥ करोपहारयोः पुंसिवलिः प्राशपंगजेस्त्रियाम् ॥ स्थौल्यसामर्थ्यसैन्येष्वलं नाकाक
 सीरिणोः ॥३७॥ वातूलः पुंसिवात्यायामपिवातासहेत्रिष्ठ ॥ भेद्यलिंगः शठेव्यालः पुंसिश्चापदसर्पयोः ॥
 ४॥ मलोः स्त्रीपापविट्किटान्यस्त्रीअलंरुगायधम् ॥ शंकोवपिहयोः कीलः पालिरुमं ॥ कपंतिष्ठ ॥३८॥
 कर्लशिल्पेकालभेदप्यालीसरयावलीअपि ॥ अश्वं विह्वतोवृत्ताकालमर्यादयो रपि ॥३९॥ व
 ऊलाः कृतिकागावोवज्रलोमोसितोत्रिष्ठ ॥ लिलाविलासक्रिययोरुपलाकारकं रापिव ॥४०॥ शोति
 तेभसिकीलालंमूलमाघेसिफाभयोः ॥ जालसमूहेअनायगवाहोद्वारकेअपि ॥४१॥ शीलं स्वभा
 वेसहनेसस्येहेतुकतेफलम् ॥ कृदिनेत्ररुजोः क्लीवं समूहेपटलनना ॥४२॥ अधः स्वरूपयोस्त्री

अफोत

तलं स्यादा मिषे वलम् ॥ पर्याप्तिले मप्ररोषे कुशलं शिदिते त्रिषु ॥ १० ॥ मौरानले पिपाता लं वे लं वस्त्रे
 धमे त्रिषु ॥ कुकूलं शंक्रु भिकि र्गो स्व भेना तु नु वावले ॥ ११ ॥ निर्गोने केवलमिति त्रिलिंगं त्वे क
 कृतमयोः ॥ प्रवाल मं कुरे प्यस्त्री त्रिषु स्थूल नु दे पिव ॥ १२ ॥ करुणो रं रं रं रं गे वारो रं रं रं रं पेशलः ॥
 मूर्खेऽभके पिवा लः स्यान्नोल शूल सत्त ह्ययोः ॥ १३ ॥ कुलं गं हे पिता लां के ऊवे रे वें क कुंड लः ॥
 स्त्री हा वाव जयो हेला हे लिः सूर्ये र्गो हि लिः ॥ १४ ॥ हा ला स्या न्द प म धे रं श कल क द्यो रं ल म् ॥
 त्रु लि च्छि चो प कर र्गो शला का तूल रा थ्ययोः ॥ १५ ॥ तु म लं ज्या ऊले श वें रं श कली क र्ग मा ल्य पि ॥
 रं ति लां ताः ॥ १६ ॥ दा वो व नार रा प व र्ही ज न म ह रं भवो ॥ मं जी स हा यः स वि र्गो प ति श र वि न रा ध वाः ॥
 १॥ अ व यः शैल मे षा र्का च्छा ज्ञा कृ ना ध्य रा ह वाः ॥ भा वः स त्व स भा वा भि प्रा य वे षा त्म ज न म सु ॥ २ ॥
 स्या ज्ञा दे फ ले षु ष्ये प्र स र्गो ग भ मो व ने ॥ अ वि च्छे सः प रू वे पि नि कृ ता वि पि नि ह वः ॥ ३ ॥ ज त्से का
 म र्भ यो रि क्ता प्र स वे म ह उ त्स वः ॥ अ नु भा व प्र भा वे च स ता व म ति नि च्छ ये ॥ ४ ॥ स्या ज्ञ म ह उ त्स

हिरः

मयः स्या नं वा घो प लब्ध ये ॥ अद्रा पां विप्र न न वेश स्त्रे पार रा वः प्र मा न् ॥ १ ॥ प्र वो म भे दे क्ली वं तु नि च्छि ते सा
 अ ते त्रि षु ॥ स्त्रो ज्ञा ता वा त्म नि खं त्रि ष्ठा त्मी ये स्त्रोऽस्त्रियां ध ने ॥ २ ॥ स्त्री क री व स्त्र वं धो पि नी वी प रि प री पि
 च ॥ शि वा गौ रि फे र व यो र्दं क ल ह य म योः ॥ ३ ॥ प्र ज्या उ व य व सा ये सु स त्व म स्त्री ज न नु ॥ क्ली वो नु ॥
 स के षं ठे वा च्छ लिं ग म वि क्रि ये ॥ ४ ॥ अ त्प ध्वा गा ति प्र रा नो प्रा ध्यो प्रा ध्यं च वं ध न म् ॥ इ ति वा नाः ॥
 दो वि र्गो वे र्ग प म ज नो दो व रा भि म रं स्य रं ॥ दो रा डी उं ज मे षा यो दो वं रं कुं म रू रं ॥ १ ॥ र हः प्र का शो
 वि का शो नि र्वे शो भ ति भो ग योः ॥ कृ ता ने षं सि की ना राः लु प्र क र्ष क यो स्त्रि षु ॥ २ ॥ प दे ल द्ये नि मि
 ने प दे शः स्या त्कु रं म पु व ॥ द रा व स्थाने क वि धा प्या शा त्स्त्रा पि वा य ता ॥ ३ ॥ व रा स्त्री क रि रा व
 स्या द्ग र्ज्जाने त्ता न रि त्रि षु ॥ स्या त्क र्क शः सा ह सि कः क ठो रा म स्त रा ग व पि ॥ ४ ॥ प्र का शो ति प्र सि द्धे
 पि शि शा वं च व ग लि शः ॥ ना राः द्ये ति रो धा ने जी वी ते शः प्रिये स मे ॥ ५ ॥ न्द रं स र व र्गो नि च्छिं शा वं
 अः सूर्यो रा वः कराः ॥ आ न्ध र व्या शा लि शी द्वा र्थे पा र्शो वं ध न म स्त्र योः ॥ ६ ॥ इ ति शां ताः ॥ स्त्र म त्स्या

अकोट

धौ १

म ५

वनिमिषोऽपुरुषायात्ममानवो॥ काकमत्स्योऽखगे॥ कौकिलोऽचन्द्रावीरुद्धो॥ १॥ अभीषुः प्रगृह्यते रश्मौ प्रे
 षः प्रेषणमर्दने॥ पक्षः सहायेषु स्त्रीषुः शिरोऽवेषु किरीटयोः॥ २॥ सुकुलो मूषिकेऽश्वेषु सुकृते
 दृषभेऽवेषः॥ कोषोऽस्त्रीकुपलेखकपिधानेऽर्थोऽधिव्ययोः॥ ३॥ घृतेऽन्ते सारिफलकेऽप्याकर्षा
 धातुमिन्द्रिये॥ नाद्यतांगेऽकर्षेऽवकेऽवहारैकलिङ्गमे॥ ४॥ कर्षवांर्त्ताऽकरीषाऽप्योः कर्षः
 कल्याभिधायिनी॥ पुंभावेऽतः क्रियायां च पौरुषं विषं सुच॥ ५॥ उपादानेऽप्यामिषं स्यादपरा
 धेऽपि किलिषम्॥ स्याद्वैलोकधातुं रोवत्सरेष्वेव मस्त्रियाम्॥ ६॥ प्रेक्षान्तयेऽन्तरांप्रसाभि
 तांसेऽर्थनाभ्यतिः॥ लिङ्गोऽभापि विषपरेऽन्यत्तां कृत्यं निरुद्धयोः॥ ७॥ प्रत्यक्षेऽधिकृतेऽपुहो
 रुद्धस्त्वपे॥ विद्धरोऽव्याजसंख्याशरयेऽलक्षधोऽवोगयां वजे॥ ८॥ कपिऽशीर्षं भित्तिऽङ्गेन
 तर्षश्चुषकः सुरा॥ दोषोऽवनादिके दोषारात्रोऽन्तेऽपि कुक्कुटे॥ ९॥ अङ्गाग्रभागेऽङ्गुष्ठोऽव्योऽश्व
 खररा॥ इति पांताः॥ रविश्चेतश्च हंसोऽस्य वरुणविभावसू॥ वत्सोऽतरणवर्षोऽस्य सांशादिव्योऽक
 श्य १

माप ३

हरिः

स ५ तांसाहि २

ख १८

भा ३

सः॥ १॥ अङ्गाग्रभागेऽङ्गुष्ठोऽव्योऽश्व
 धनेऽपि च॥ विहंसोऽवधेऽश्वः स्त्रीत्याशी॥ हिंसेऽश्वयोः॥ २॥ लालसेऽपार्थनोऽसुक्ते हिंसावैर्थादिकर्मच॥ प्रसूर
 श्वापि भूयावो रोदस्यो रोदसी चिते॥ ३॥ ज्वालाशोर्न पुंस्यविज्यो निर्भयोऽतर्दष्टेऽश्वे॥ पापापराधयोऽरगः खगवाल्या
 दिनोऽव्ययः॥ ४॥ तेजः प्रीषयोर्वर्गो महस्तुत्सवतेजसोः॥ रजोऽरगोऽवस्त्री प्रप्ये राहोऽध्वानेऽरगोऽतमः॥ ५॥ कुंठः पक्षेऽभि
 लावेऽवतपः कुक्कुदिकर्मच॥ सहोऽवलं हा मागेऽनभः खं आवरा नभाः॥ ६॥ श्लोकः सद्वा अयं श्लोकाः पयः
 क्षीरं पयोऽव्ययः॥ अजो दीप्तोऽवलेऽनश्चिद्ये निम्नगारये॥ ७॥ तेजः प्रभावेऽदीप्तोऽवलेऽनश्चिद्ये निम्नगारये॥ ८॥
 विद्वान् विद्वद्वायी भस्मो हिंसेऽप्यतिशयेऽवमी॥ ९॥ वृद्धः प्रशस्तयोज्योऽपान्कनीयां सुगुणाल्ययोः॥ वरीयां
 स्तुत्स्वरयोऽसाधीयान्साधुवावयोः॥ १०॥ इति सांताः॥ दलेऽपि वरुणं निर्वधोऽपरागाऽर्कादयोऽग्रहाः॥ दार्यापी
 देवकाथरसेऽनिर्वृहो नागदंतके॥ ११॥ तुला मूत्रेऽस्मादिरश्मौ प्रगृह्यतेऽप्यहोऽपि च॥ पुत्री पश्चिन्नादान
 मूलशापाः परिग्रहाः॥ १२॥ पारेऽपि ग्रहाः ओरापा मप्या हरो वरुणियाः॥ मूहोऽव देव्यहिरवत्रेऽप्यग्नी

अको०

८४

५ स्म

हृत्कालमोपहाः ॥ १२ ॥ परिकृते नृपा हे र्ये परिवर्हो व्ययाः परे ॥ इति हंताः ॥ अर्द्धीष र्थे भिव्यात्रो सीमार्थे
धातु योगे ॥ अर्द्धीष र्थे भिव्यात्रो सीमार्थे ॥ १३ ॥ पापकुत्सेष र्थे कृधिद निभर्त्स
न निंदयोः ॥ चान्वाव ये समा हरेतरेत रसमुच्चयो ॥ १४ ॥ स्वस्वा शीः दो मपरापा दो प्रक र्थे लंघतेप्य
ति ॥ स्विद्य ह्ये च वितर्के च नृस्यादे देऽवधारणो ॥ १५ ॥ सकृत्स हे क वारेचा व्या रात्र इरुस सीपयोः ॥
पतीत्यां वर मे पश्चादुना र्थे विकल्प योः ॥ १६ ॥ पुनः सदा र्थयोः शब्दसाक्षात्पत्यदानुत्पयोः ॥ रे
हं कं पा संतोष विधेया मंत्रो यतु ॥ १७ ॥ हंत हर्षे नृकं पायां वाक्यारंभ विषादयोः ॥ पतिपति निधौ वी
प्सालक्षणा दो प्रयोगतः ॥ १८ ॥ इति हेतु प्रकरणा प्रकारादिसमाप्ति ॥ प्राच्यां परस्माद्वध मे पुरा र्थे
न इत्यपि ॥ १९ ॥ यावत्तं शा कल्पे वधो माने वधारणो ॥ मंगलानं तरा रंभ प्रश्न कात्पर्ये ध्यो अथ ॥ २० ॥
इथानि र्थ का विधो नाना ने को भयार्थ योः ॥ उक्ता यां वितर्के च पश्चात्सादृश्य यो रनु ॥ २१ ॥
प्रह्लादधारणा नृज्ञानुतया मंत्रो ननु ॥ गहसमुच्चय प्रह्लादशंका संभावनास्यपि ॥ २२ ॥ उपमायां

स्म

हरिः

१६

किं

विकल्पे वा सामील्ये नृगतिने ॥ अमास हसमीपे वकं गारिणि वमर्हति ॥ २३ ॥ इत्येवमर्थ यो रे वं नृनंतर्के र्थ नि
अये ॥ तूली मर्थे सुखे जोषं पृच्छायां नृगतिने ॥ २४ ॥ नाम प्रकाश संभाव को धो पग मकुत्सेने ॥ अलं
भूषणा पर्याप्ति शक्ति वा रणा वा वकम् ॥ २५ ॥ इति वितर्के परिप्रक्षेप मयां तिक मध्ययोः ॥ पुनः स्वथ मे
भेदे निर्वि श्रुय निषेध योः ॥ २६ ॥ स्यात्पु वं धो वि शती ते नि कटाया भिके पुरा ॥ ऊर्ध्व रीचो रीच विस्रा
रे गिकु तौत्रयम् ॥ २७ ॥ स्वर्गे परे च लोके स्वर्गानां संभाव योः किल ॥ निषेध वाक्या लंकारे निज्ञासा
नुन ये रबलु ॥ २८ ॥ समीपो भयतः शीघ्रं सा कल्या भिमुखे भितः ॥ नाम प्रकाश योः प्रादुर्भि यो न्यो न्यं र
स्यपि ॥ २९ ॥ तिरो नृद्धे ति र्ग र्थे हा वि ॥ प्रादं अगति ॥ अह हेत्युत्ते खे दे हि हेता व वधारणो ॥ ३० ॥
इति नाना र्थ वर्गः ॥ ३१ ॥ विराय विररात्राय विरस्याद्या विरार्थकाः ॥ मुहुः पुनः पुनः शब्द भीक्षु
मसकृत्स माः ॥ ३२ ॥ साकृद्रुदित्यं ज साहाय मं कृद्रा कृम पिदुते ॥ बल वत्सु किमुत स्वत्यती
वव निभरे ॥ ३३ ॥ इथ गिनां तरेण नै हि ह नाना ववर्जने ॥ यत्तद्यन सतो हेता वऽसा कल्पे तु विज्ञत ॥ ३४ ॥

अको.

कदाचिज्जातुसाईतुसाकंसत्रंसमंसह॥ आनुकुल्यार्थकंप्राध्वंयर्थकेतुवृथाभुवा॥४॥ आहोउता
 होकिप्रतवितकेकिंमनुव॥ उदिवस्महेवेपादपूरणोपजनेस्वती॥५॥ दिवाहीत्ययदोषावत
 त्वं वरुणविनि॥ तिर्यगर्थसावित्रीपथसंबोधनार्थकाः॥६॥ स्युः पादपाजंगहेहेभोः समथानिक
 पादिरुक्॥ अतर्किनेतुसहसास्यासुरः पुरतोप्रतः॥७॥ स्वाहादेवहर्विदाने औषधवौषट्ठ
 षट्स्वधा॥ किंविदीषन्मनागल्येयेत्यामुत्रभवानरे॥८॥ यथायथातथैवेवंसाम्येहोहीचवि
 स्मये॥ मोनेतृह्रीतृह्रीकांसद्यः सपदितरुतरो॥९॥ दिष्ट्यासमुपजोषवेत्यानंदेथांतरंतुरा॥
 अन्तरावमध्येस्युः प्रसह्यतुहठार्थकम्॥१०॥ युक्तेदेसांपतस्थानेभीक्ष्णांशश्चदनारते॥
 अभावेनद्यनोनापिपास्मवालंचवाररो॥११॥ पक्षांतरवेद्यदिवतलेत्यहंनसाक्षयम्॥ प्राका
 शेपादुराविस्थासोमेवपरमंमते॥१२॥ समंततस्तुपरितः सर्वतोविश्वगित्यपि॥ अकामाउमतो
 काममसुर्योगमेमुव॥१३॥ ननुवस्याद्विरोधोक्तौकचित्कामप्रवेदते॥ निष्प्रमंदुष्यमंग

तु५
 प९

हरिः

वेदभेदासत्रान्ताः प्रागसंख्यकाः॥२॥ श्रीविंष्टाद्याश्चनिर्यासाश्चसन्नताश्चवाधिताः॥ क
 त्वातोविरामकाः॥३॥ कषराभमरोपांताययदन्ताश्चमीअथ॥ पथनयसपौं
 रागहृयः॥४॥ नाम्यकर्त्तरिभावेवघञजप्रज्ञराधाजथवा॥ लुःकर्त्तरिमुज्ज
 दितोऽन्तः॥५॥ इंद्रेः श्ववजवावश्चवजवांसिमाहते॥ कांतः सूर्येन्दुपर्यायपूर्व
 ६॥ वटकश्चानुवाकश्चरत्नकश्चकुङ्कुमकः॥ पुंखोन्मुखः समुद्रश्चविटपटधटाः
 च५ रघटहृदाश्चपिंडगोडपिंडवत्॥ गडः करुणोलगुडोवरुणश्चकिरणोद्युराः॥७॥
 तैरोमंथोकीथपुडुदाः॥ कासमर्दोर्बुदः कुंदः फलेस्त्रयोसपूपको॥८॥ आन
 कृपापक्षुरकेदराः॥ परस्परप्रभुकाश्चगोलहिगुलापुडलाः॥९॥ वेतालाभहन्मह
 शोपिपट्टिनाः॥ कुल्माषोरमसश्चैकटाहः पतङ्गहः॥१०॥ इतिउद्दिगंशेषः॥ दि
 रण्यपराश्रमहिमोक्कम्॥ शीतोष्णमांसरुधिरस्रवादिद्विविरां विलम्ब॥११॥ प

अकोट

७

८७

८४

हस्त्युत्तमामाश्रमम् ॥ जलोत्तमामाश्रमम् ॥ जलोत्तमामाश्रमम् ॥ जलोत्तमामाश्रमम् ॥
 भरणालांगलम् ॥ दर्वीषधर्मपापत्यहृदयोदरकाकुदम् ॥ ७ ॥ पत्तनाजिरभंगान्नदा
 ॥ ध्यानं वा व्यक्तलिंगस्य भणितो यत्प्रयुज्यते ॥ ४ ॥ कोद्याः शतादिशंख्याया गालहो
 ८४ ॥ कर्मसिखु संनतं यदनातमकर्तारि ॥ ५ ॥ त्रातंसलोपधंशिष्टं वंप्राक् संख्यया नित
 तेरेकाव्योद्विगलं ह्युत्सारतः ॥ ६ ॥ इंद्रेकत्वाव्ययीभावोपपद्यः संख्याव्ययान्तरः
 बहूनां वद्विद्यायं संहतो सभा ॥ ७ ॥ शालार्थपिपरा राजामुष्माथोदराजकात् ॥
 सभरदासभमित्यादि ॥ ८ ॥ उपज्ञोपक्रमानाश्चातिदादिव प्रकाशने ॥ कोपत्तकोप
 नरनामसु ॥ ९ ॥ भावेनराकविद्योऽन्येसमूहे भावकर्मरागेः ॥ अदनाप्रत्ययाः
 त्वहपरः ॥ १० ॥ क्रियाव्ययानां भेदकान्ये कल्वेषु कृतोदके ॥ वोचं पि कुं गह
 योजने ॥ ११ ॥ राजसूयं वाजपेयं गद्यपद्ये कृतो कवेः ॥ मारिच्यभाख्यसिंदूर